

„Valóban Jézusé minden hatalom? És nem is csak a mennyben, hanem itt a földön is? A mai keresztények inkább ezt kérdezik: van hatalma Jézusnak bármire is itt a földön, ha mi nem »segítünk« neki, és nem mi teszünk szert az »ő nevében« minél több hatalomra?”

A vasárnap igéje ► 2. oldal

„Legszébb élményeim azok, amikor egy-egy vándor azokkal a szavakkal köszön el, hogy szeretné, ha minden istentisztelettről így jönne ki, mint ahogy tőlünk.”

Láthatatlanul a Teremtő felé vezetni ► 13. oldal

„Például saját maguk találták ki, hogy az időseknek felolvassanak a Bibliából, mert erre igény mutatkozik részükről.”

Gimnazisták közösségi szolgálata ► 14. oldal

Az evangélikus esküvő rendje ► 2. oldal
Zsinat Békéscsabán ► 3. oldal
Ahol Dunának, Oltnak egy a hangja ► 5. oldal
A 45. kirkkopäivät ► 5. oldal
MEGiNT – II. ► 7. oldal
II. János Pál boldoggá avatásáról ► 10. oldal

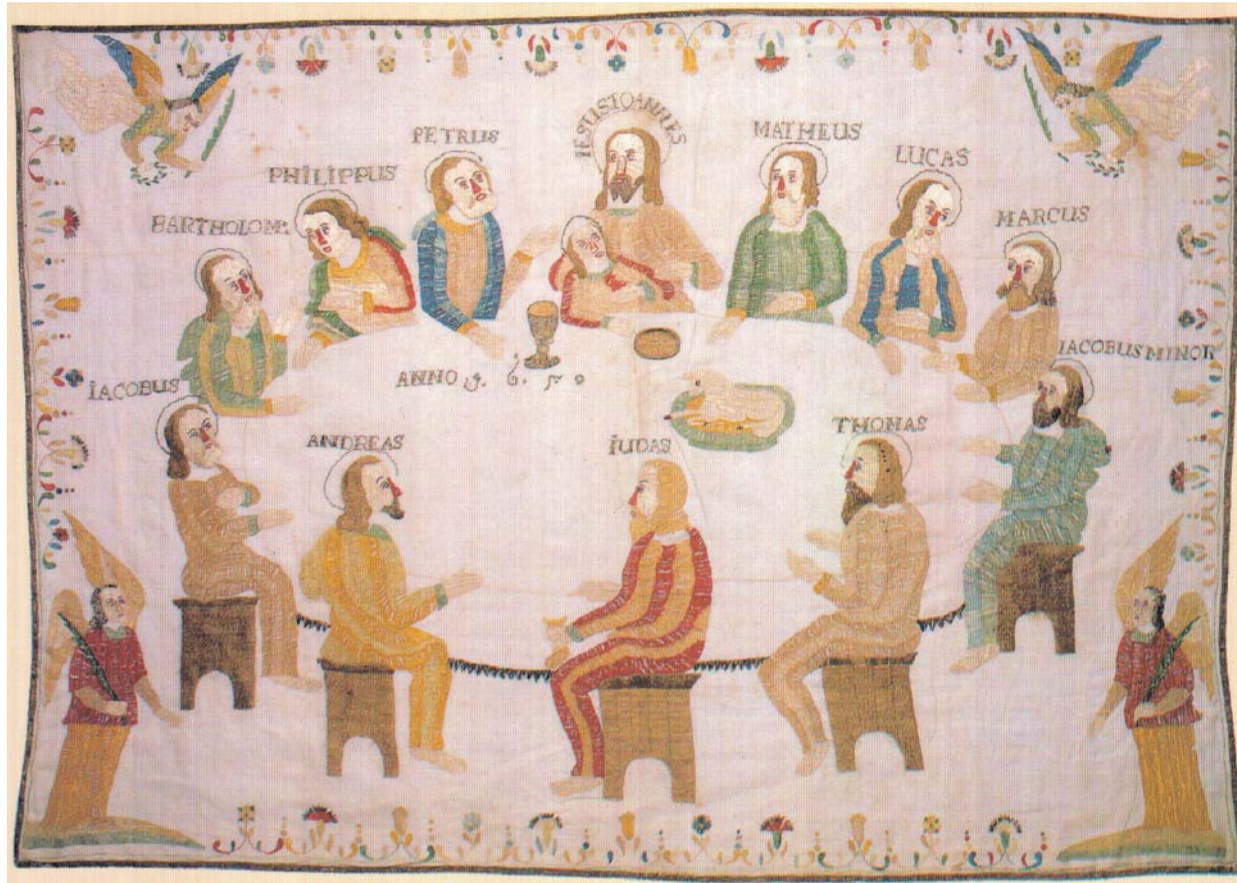
SEMPER REFORMANDA

„Énekeljete az Úrnak új éneket; énekelj az Úrnak, te egész föld! Mert Isten megvidámította szívünket és lelkünket egyszülött Fiával, akit értünk adott büntől, haláltól, ördögtől való váltságul. Aki ezt komolyan hiszi, az nem tehet mást, mint ujjong, vidám lélekkel róla beszél s énekel, hogy mások is hadd hallják, s hozzájussanak. Aki pedig nem akar róla énekelni és beszélni, az annak adja jelét, hogy nem is hiszi, s nem az új, örömteli testámentom gyermeke, hanem a régi mogorva testámentom alá tartozik.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

Az Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállításának egyik féltve őrzött darabja – nemescsói oltárterítő (1650 körül)

FOTÓ: MOLNÁR GÉZA

Finisszázs

Eseménydús búcsú az Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállításától

Több mint három évtized után múlt vasárnap tekinthették meg utoljára az érdeklődők az Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállítását a főváros szíveként emlegetett Deák tér „lutheránus szigetén”. Az utolsó hét tárlatbúcsúzó programjai során egyházunk püspökei, az evangélikus gyűjtemények munkatársai, művészek és tanárok mondták el gondolataikat a Kárpát-medence evangélikusságának történetét bemutató értékes anyagról.

A fotókiállítással és „kakuktkojásjétkkal” is megfűszerezett finisszázs-ról, illetve a felújítás előtt álló múzeum jövőjéről bővebben lapunk 8–9. oldalán...

„Szabadságra vagytok elhíva”

(Gal 5,13)

2011. május 28., szombat

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben Zalaegerszeg Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium (Zárda u. 21–23.)

9.00 Gyülekezés, énektanulás, köszöntő – Verasztó János kerületi missziói lelkész
9.30 Evangelizáció – Ittész János püspök
10.00 Előadás: SZABADSÁG, DE MIRE, KÖTÖTTÉS, DE KIHEZ? – Véghelyi Antal lelkész
11.00 Csoportos beszélgetés
12.30 Ebéd az iskola éttermében
14.15 A Canterina kamarakórus előadása
14.45 Előadás: MORÁLIS SZABADSÁG VAGY GENETIKAI RABSÁG? – ifj. dr. Szebik Imre orvos-bioetikus
15.45 Záróáhitat – Szemerei János, az egyházkerület megválasztott új püspöke

Kérjük, jelentkezésüket május 23-ig adják le.
SZABÓ VILMOS ÉS SZABÓNÉ PIRI ZSUZSANNA LELKÉSZEK
8900 Zalaegerszeg, Zárda u. 1.
Mobil: 20 824 3134, 20 824 3135
E-mail: vilmos.szabo@lutheran.hu

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, és kedvezményesen kínálja kiadványait. A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre. A nap offertóriumát a város mentőszolgálat által használt új lélegeztetőkészülékre szánjuk.

Missziói nap az Északi Evangélikus Egyházkerületben Aszói Evangélikus Gimnázium (Régész u. 34.)

9.00 Érkezés, közben térszene
9.30 Köszöntések – Fatalin Helga megyei missziói lelkész, dr. Roncz Béla gimnáziumi igazgató
10.00 Közös éneklés
10.15 Evangelizáció – Sztójánovics András lelkész, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon igazgatója
11.00 Pódiumbeszélgetés – moderátor: Balicza Iván lelkész
Meghívott vendégek: dr. Balás István ügyvéd, főiskolai docens, dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos, Ittész István nyugalmazott lelkész
12.30 Ebéd
13.45 Koncert – Szérlózsza Band
14.30 TEMATIKUS CSOPORTOK
Luther Márton: A keresztény ember szabadságáról – dr. Fabiny Tibor világi teológus, egyetemi tanár
Szabadság és szabadosság. East Balkán – egy tragédia margója – dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos
Szabadulás a cigánymisszió segítségével – Györfi Mihály lelkész
Szabadság és kereszténység megélése nemzeti kisebbségként (Magyarországon és határon túl) – Lajtos János nagybörzsényi lelkész, Tuhárszky Ilona, az ipolyszakállosi gyülekezet felügyelője
15.45 Záró istentisztelet – dr. Fabiny Tamás püspök
16.50 Záró – Benczúr László egyházkerületi felügyelő
Üti áldás – Blatniczky János Dániel kerületi missziói lelkész

Kérjük, a jelentkezést május 21-ig küldjék el a következő címre:
BLATNICZKY JÁNOS DÁNIEL
KERÜLETI MISSZIÓI LELKÉSZ
2699 Szügy, Mikszáth út 4/a
Mobil: 06 20 824 2856
E-mail: janos.blatniczky@lutheran.hu
Web: http://szugy.lutheran.hu/misszioinap

Külön szeretettel hívjuk az egyházmegyéek fiatalságát és a kisgyermekes családokat is! Gyermekmegőrzésről és gyermekprogramokról az egész nap folyamán gondoskodunk! A missziói nap offertóriumát egy, az ázsiai keresztényülődés elől menekülő család magyarországi tartózkodásának támogatását szolgálja. A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, és kedvezményesen kínálja kiadványait. A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre. A nagy busszal érkező csoportok 50%-os támogatást igényelhetnek a kerülettől.

Missziói nap a Déli Evangélikus Egyházkerületben Bonyhád Atlétikai Centrum (a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium mögött)

9.00 Rézfúvós térszene – Kiskőrösi evangélikus fúvószenekar
9.15 Énektanulás, köszöntések
10.00 Igei alapozás: A GYERMEKEK SZABADOK – Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes
10.45 MINT A MADÁR FENN AZ ÉGEN – sárszentlőrinci cigány gyerekek szolgálata
11.00 BESZÉLGETÉK AZ ÚRRAL. Gyerekek között Isten gyermekeként – a Döbrentey Ildikó és Levente Péter művész házaspár beszélgetőtársa Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő
11.45 A kerületi díjak átadása
12.15 Ebéd
14.00 SZABADON...
... az istengyermekségre és gyermekáldásra
– Balogh Márta (várandóshévtéve)
... az elcsendesedésre – imádság missziói munkatársakkal
... a beszélgetésre – Döbrentey Ildikó (dedikálással)
... a közösség építésére – dr. Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora
... az anyagi felelősségvállalásra – dr. Frenyó V. László és dr. Súlyom Jenő professzorok
... az Isten dicsőítésére – a bonyhádi gyülekezeti ifjúság előadása
... a tanulásra – Ordass püspök rejtett titka: imádságos élete – id. dr. Hafenschker Károly
... a látásra – Szita István egyházművész-lelkész tárlata: 42 kép Máté evangéliumából
... a jókedvre – kacagókoncert Levente Péterrel gyerekeknek és szüleiknek
15.30 A SZABADSÁG ÍZE – újra együtt meglepetésekkel
15.45 FELSZABADÍTÓ ÁLDÁS – Gáncs Péter püspök

Egyéni és csoportos jelentkezés határideje: 2011. május 15.
Kérjük, a jelentkezéseket írásban juttassák el az egyházkerülethez:
DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET
1088 Budapest, Puskin u. 12.
Fax: +36 1 338 2302
E-mail: deli.kerulet@lutheran.hu

Gyermekprogramot egész nap biztosítunk. Szerény ebédre az egyházkerület gondoskodik. A nagy busszal érkező csoportok 50%-os támogatást igényelhetnek a kerülettől május 15-ig. Kollégiumi szállás igényelhető 27-én és 28-án éjszakára, ebből egy éjszakát a kerület fedez. A missziói nap offertóriumát az Evangélikus Vakmisszió énekeskönyv-kiadását támogatja.

Oratio oecumenica

Mennyei Atyánk! A téged magasztaló hangok ünnepén szólítunk meg most. Bár hála ember szó csupán, kérünk, fogadd el, jó Atyánk!

Hála járja át szívünket, lelkiünket Jézus Krisztus bűn és halál fölött aratott győzelméért. A feltámadás csodáját köszönjük meg vasárnaponként szent házadban, és ujjongó énekekkel dicsérünk a gyülekezet közösségében. Húsvét diadala hint fényt hétköznapjainkra. Élő Urunk szenteli meg örömeinket, s erősít, hogy gondjainkat, fájdalomainkat reá tekintő reménységben hordozzuk.

Magasztalunk, Teremtőnk, hogy a kietlen földnek szavad zendülése életet, mozgást adott. Hála néked, hogy hangokkal, színekkel, formákkal ajándékozta meg teremtményeidet. Köszönjük a teremtett világ gazdagságát. Ébreszd felelősségünket, hogy a kapott kincsekkel jól sáfárkodjunk, ne sérüljön, pusztuljon sokszíni bolygónk, lakóhelyünk, a Föld saját önzésünk, pénzességünk miatt.

Köszönjük, hogy igéd és az Úr Jézus rendelte szentségek által egészen közel jössz hozzánk. Kérünk, áraszd szentlelkedet az igehirdetőkre és ránk, igehallgatókra is, akár törvényed figyelmeztető intése, akár jóban megerősítő, vizualizáló evangéliumod hangzik! Vezess, hogy irgalmasban bízva járjuk földi utunkat, míg egykor megérkezünk mennyei országba.

Hálát adunk egyházaért, hűséges szolgálatáért az élet számtalan területén. Könyörgünk azokért, akiknek hivatása az oktatás, nevelés, akik fogyatékosokat, időseket, betegeket gondoznak, családokért és nehéz helyzetbe kerültekért fáradoznak. Add, hogy meglássuk: minden áldozatkész helytállás a te jószágodról tanúskodik. Te szólsz hozzánk, Urunk, te lépsz mellénk keresztény testvéreinken keresztül, hogy szereteted elérje és megújítsa életünket, és minden rászoruló megérezze, hogy senkit sem hagysz magára.

Könyörgünk családunkért, szeretteinkért. Életünk, szavunk, hangunk, hallásunk csak úgy lehet tiszta, ha tiszta forrásból merítünk, Jézusra hallgatunk figyelmesen, és engedelmesek vagyunk. Kérünk, töltsd be szívünket békességgel, szeretettel. Űzd ki belőlünk a haragos indulatot, a keserűséget.

Köszönjük, hogy esedező panaszkodással is hozzád fordulhatunk, amikor hazánk, gyülekezeteink, családjaink nehézségeivel szembe-sülünk. Könyörgünk, őriz meg attól, hogy neved dicsérete, a hálaadás valaha is elnémuljon ajkunkon. Köszönjük igéd ismeretéből, kegyelmed megtapasztalásából született énekeinket, azt, hogy az előttünk járt nemzedékek közösséget teremtő énekkincset hagytak ránk. Kérünk, tanácsolj, hogy miközben új ének fakad ajkunkon, becsüljük meg és adjuk tovább ezt a drága örökséget.

Köszönjük az orgonákat megszólaltató testvéreket, kántorainkat, mindazokat, akik élő hitből a gyülekezet épülésére muzsikálnak hangszereiken, vagy időt szánnak arra, hogy egy-egy kórus tagjaként dicsérik az Urat.

Jézus nevében kérünk, hallgasd meg fohászkodunk. Ámen.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁNI 4. (CANTATE) VASÁRNAP – MT 21,14-17

Gyermekek és csecsemők szája által...

A húsvéti ünnepkör negyven napig tart, Jézus mennybemenetelének ünnepéig. Az ebbe az időszakba eső öt vasárnapnak húsvéti jellege van, bár egyházunkban az utóbbi években – minté nékül – énekválasztási szokásaink is tanúsítják – ez sajnos háttérbe szorult. (Hasonló folyamat áldozata a nagyhetet megelőző negyvennapos böjti időszak is, hiszen valódi böjti énekeket szinte már csak a nagyhéten énekelünk.)

A húsvét utáni vasárnapok – csakúgy, mint a böjtié – az istentisztelet egykori bevonulási énekének, az *introitus* zsoltárnak latin nyelvű kezdőmondatáról kapták a nevüket. Mivel a húsvét utáni negyedik vasárnap *introitus* a, 98. *zsoltár* ezekkel a szavakkal kezdődik: „*Cantate Domino canticum novum...*” („Énekeljtek Istennek új éneket”) – a vasárnap a Cantate nevet viseli. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a vasárnap témája az egyházi ének vagy általában az éneklés lenne. Sokkal inkább arra utal, hogy a föltámadt Krisztus gyülekezete húsvét után egy hónappal sem tud mást tenni, mint hogy örvendező énekkel dicsőíti Istent a megfeszített Krisztus bűn, halál és pokol fölött aratott diadaláért. És ezt az örömeiket semmi sem némíthatja el.

Legalábbis a véres üldözéseknek kitett első keresztények ajkán a húsvét utáni negyven nap egyikén sem halkult el a húsvéti örömeinek. És ha a mi ajkunkon elnémult, akkor bizony nekünk szól a vasárnap evangéliumában Jézus figyelmeztetése: „*Sohasem olvastátok: Gyermekek és csecsemők szája által szerezte dicséretet?*” (Lásd Zsolt 8,3)

Eltekintve a zsoltárszöveg eredeti ér-

telmének vizsgálatától, érzük be azazal, hogy Jézus a helyzetben rejlő lehetőséget aknázta ki a zsoltár idézésével. Hiszen a templomban az éppen ott tartózkodó gyermekek ünnepelték őt a gyógyulási csodák láttán „*Hozsánna a Dávid Fiának!*” kiáltással. Szó szerint ugyanúgy, ahogy a Jeruzsálembe való bevonuláskor a tömeg üdvözölte a szamárháton érkező Jézust. Lukács emlékezete szerint Jézus akkor így válaszolt a megbotránkózó farizeusoknak: „*Mondom nektek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.*” (Lk 19,40)

A zsoltárszöveg elhangzásának körülményeit ismerve nem érdemes azzal a kérdéssel veszödni, hogy a még tudatos hittet nem rendelkező csecsemők miként dicsőíthetik Istent. Inkább gondoljunk a húsvét utáni első vasárnapnak, *Quasi modo geniti* vasárnapjának *introitus*ára, amelynek antifónája: „Mint a ma született csecsemők (‘quasi modo geniti’), az igének tiszta tejt kívánjátok, hogy azon növekedjétek az üdvösségre.” (1Pt 2,1; LK)

Így csatlakozik *Cantate* vasárnapjának témája *Quasi modo geniti* vasárnapjának, a húsvétkor fehér ruhába öltöztetett frissen kereszteltet vasárnapjának, *fehervasárnapnak* témájához: csak a húsvéti hit teszi az embert Isten számára olyanná, mint az újszülött csecsemő. Csak azok dicsőítik Jézust neki tetsző módon, akik gyermeki hittel éneklék a húsvét örömeinek, nemcsak húsvétkor és nem is csak a húsvéti időben, hanem életük minden napján.

De ez azt is jelenti, hogy az egyház, a keresztény gyülekezet nem más, mint a föltámadt Krisztust gyermeki hittel, sőt *quasi modo geniti*, azaz

A VASÁRNAP IGÉJE

újszülött csecsemőként dicsőítő hívek gyülekezete.

A föltámadt Krisztusban való hit nem egy eleme, nem egy kelléke, egy akár el is hagyható tartozéka a keresztény hitnek! Húsvéti hit nélkül nincs kereszténység! Hiába csodáljuk Jézus csellekedteit és tanítását, hiába tanúsítunk együttérzést szenvedésének és halálának történetét hallva, hiába próbáljuk követni igéjének útmutatását a mindennapi életünkben: ha nincs húsvéti hitünk, ha nem tudjuk naponként gyermeki hittel, ujjongva dicsőíteni a föltámadt Krisztust, akkor a világ szemében talán keresztények lehetünk, de Istent nem téveszthetjük meg.

Az evangéliumi történetben szereplő gyermekek persze még nem tudhattak húsvétról. Ők csak a gyógyítási csodák láttán dicsőítették Jézust mint Dávid fiát, mint Isten elővendő országának királyát. Mi már kétezer esztendővel húsvét után élünk, de egy dologban mégis hasonlít a helyzetünk a történetbeli gyermekekéhez: Isten országa még mindig csak rejtetten van jelen a földön, mert a föltámadt Jézus még nem tért vissza, hogy nyilvánosan is átvegye a hatalmat. Ezért – akárcsak a számtalan üldözésen átment első keresztények – mi is csak gyermeki hittel hagyatkozhatunk a föltámadt Krisztus mennybemenetele előtt tett könyilatkozatására: „*Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.*” (Mt 28,18)

Igen, már most is a föltámadt Krisztusé minden hatalom! Ma persze inkább pejoratív értelemben mondják gyermeknek azokat, akik ezt vallják. A római császárok azonban úgy ítélték, hogy az első keresztények komolyan is gondolják, amikor Krisztust vallják mennyen és földön az egyetlen Úrnak, és éppen ezért felségárusalással vádolták őket.

A mai keresztényeknek – a világ néhány országát leszámítva – valószínűleg nem azért nem kell szembenézniük a hatalmon levők részéről az árusal vádjával, mert a mai világ hatalmasai nagyobb biztonságban érzik magukat, mint a római császárok. Sokkal inkább arról van szó, hogy a mai keresztények bizonytalanodtak el: valóban Jézusé minden hatalom? És nem is csak a mennyben, hanem itt a földön is? A mai keresztények inkább ezt kérdezik: van hatalma Jézusnak bármire is itt a földön, ha mi nem „segítünk” neki, és nem mi teszünk szert az „ő nevében” minél több hatalomra?

A középkori egyház nyíltan a maga hatalmát azonosította Jézus földön gyakorolt hatalmával. Pedig a tanítványaitól búcsúzó Jézus nem azt mondta, hogy „az én nevében ti fogtok gyakorolni minden hatalmat a földön”, hanem hogy „*nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.*” Csak földi hatalmát meg rejtetten gyakorolja. Ezért ma még csak a lelki értelemben vett csecsemőknek a föltámadt Krisztusra kételkedés nélküli bizalommal tekintő hite láthatja meg, hogy valójában most is ő az egyetlen Úr, és neki most is hatalma van minden és mindenki felett. Ad absurdum: még az egyházban is...

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Az evangélikus esküvő rendje

A *Liturgikus könyv* tervezett második kötetének anyagában megtaláljuk a házasság megáldásának szertartását. Az *esketés* szó a fejezet címében zárójelben szerepel. Nem azért, mint-ha nem esküvőről lenne szó, hanem azért, mert az esketés evangélikus értelmezésünkben nem a házasságkötés alkalma, hanem a házasság megáldásáé. Isten áldása a meghatározó, az alkalom fő eseménye. Ehhez kapcsolódik a sajátos magyar szokás, az eskütétel. (Sehol máshol a világon nem ismerik az eskü gyakorlatát a házasságkötés kapcsán!) A liturgiai bizottság azért döntött úgy, hogy a címben a kettőt egymás mellett szerepelteti.

Tudom, régi kérdés sokak számára, hogy az eskü nem ellenkezik-e az *Újszövetség* és azon belül az evangélium mondanivalójával és gyakorlatával. Álljon itt a Pröhle-agenda egyszerű bevezető szövegével összecsengő, a lelkésznek szóló magyarázat és útmutatás:

„Ismétlően felmerül az eskü és ezen belül a házassági eskü teológiai igazolhatóságának kérdése. Az evangélikus egyház hitvallásos álláspontja az, hogy a keresztény ember hivatalos esküt tehet (*Ágostai hitvallás* XVI). Jézus nem az eskü, hanem az esküdözés ellen szól, ellenben Istent tiszteljük, ha nevét jó és igaz ügy erősítésére használjuk (*Nagy káté*, 2. parancsolat). Az esküt tehát nem lehet elvileg helyteleníteni. A házassá-

gi eskünek két lényeges pontja van. Az egyik ténymegállapítás: a házastársi szeretet megléte. Erre lehet esküt tenni, ha megvan. A másik ígéret: a halálig tartó házassági hűség. Mivel ez az emberi lehetőség (justitia civilis) határain belül van, erre is lehet esküt tenni, eltérően a hitben való megállás esküszerű ígéretétől, amelynek teológiai helyessége joggal megkérdőjelezhető.

Maga az eskü szó rokon az esedezéssel: komoly fogadalom, de Istenre nézve, Istent segítségül hívva, aki az akaratával egyező, életre szóló elhatározást mindig támogatja, és ezért segítségére is számítani lehet annak megtartásához. A házassági eskü kérdésében tehát nem lehet felhozni olyan teológiai érvelést, amelynek alapján be kellene vezetni, ha még nem volna meg, viszont nem lehet olyan teológiai érvelést sem felhozni, amelynek alapján el kellene hagyni, ha már szokásban van. Két nyomós ok van arra, hogy megtartsuk esketési rendünkben, és az egyházi cselekményt is esketésnek nevezzük:

- Megszüntetése azt a benyomást keltené – nem minden ok nélkül –, hogy alkalmazkodunk a kor szelleméhez, és nem vesszük komolyan, hogy a házasság szent dolog.
- A házassági eskü majdnem kizárólagosan magyar szokás, első nyomai a reformáció korában éppen evangélikus területen mutathatók ki, és ezt ma minden magyarországi egyház

gyakorolja. Ebből a történeti és élő közösségből nem lépünk ki.”

Rendünk bevezetése különösen is nagy hangsúlyt fektet a lelkipásztor előkészítő feladatára. A jegyesoktatás nélkülözhetetlen előzménye a házasság megáldásának. Az áldó istentisztelet előtt lehetőleg többször találkozzon a lelkész a házasulandókkal. Ne csupán azért, hogy az adminisztratív dolgokat elintézzék, és a praktikus kérdéseket megbeszéljék. Elsősorban azért, hogy mély testvéri beszélgetéssel előkészítsék az igehirdetést, és a jelentkezők felkészülhessenek az áldás befogadására.

A másik nagy hangsúly az esemény gyülekezeti jellegén van. A jelenlévők nem csupán „násznép”, rokonok, érdeklődők, nézőlövők sokasága, hanem gyülekezet. Lelkipásztori leleményességgel kell fáradozni azon, hogy ezt a légkört megteremtjük, és megérezzük meg a templomba idegenként érkezéssel is.

Megújult és gazdagodott a szertartás kezdő zsoltárának anyaga. Több vers, a mai ember számára könnyebben befogadható szövegezés (fordítás). Újdonság a zsoltárt követő bűnbánati rész. Ha az esküvőt lelkielig-tartalmilag előkészítik, akkor érthetővé, sőt fontossá válik az, amit a bűnbánatra hívás mondataként olvasunk: „*Testvéreim az Úrban! Mielőtt Isten áldását kérjük házasságot kötő testvéreink számára, vizsgáljuk meg magunkat Isten színe előtt!*” A bűnbánat

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

után pedig Isten kegyelmének közös útra indító szava hangzik.

A *Kyrie* és a *Glória* istentiszteleten megszokott szövegei itt is megjelennek, ezzel is erősítve az istentisztelet jelleget és a gyülekezeti alkalom karakterét.

A három megszokott esketési olvasmány – a tereméstörténetből, Jézus szavával és az apostol intésével – változatlanul szerepel a megújult rendben. Ugyanígy az eskü előtti kérdések. Az eskü szövegében a régies, többféle módon is érthető „Isten engem úgy segít!” formula helyett – a bevezetőben már említett teológiai okból – ez szerepel: „Isten segítsen erre! Ámen.”

A legnagyobb „újdonság” (nem kötelező) lehetőséget kínál azok számára, akik életük e kiemelten fontos eseményét úrvacsorai körben kívánják megélni. Erre az utóbbi időben számos alkalommal igény jelentkezett. A házasságot megáldó istentisztelet így válhat – kérés esetén – kétfókuszúvá: az útnak indulók az ige mellett az örök élet kenyerével és itálával is megerősítést kaphatnak.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Intézményalapítási hullám a zsinaton

▶ Vidéki helyszínen, a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében tartotta soron következő ülését május 13-14-én egyházunk zsinata. A tavaszi ülésszakok visszatérő feladata, az országos tisztségviselők jelentéseinek meghallgatása ez alkalommal is szerepelt a napirenden. Ezenkívül hat új intézmény alapításáról és országos fenntartásba vételéről kellett dönteni, sőt választás is felkerült a zsinat napirendjére. Az ülésszak Kondor Péter esperes-lelkész áhítatával kezdődött.

A zsinat érdemi munkája mindjárt választással vette kezdetét. Az országos jelölőbizottság választási eljárás megkezdésére az országos bíróság nem lelkesíti jegyzői tisztrére. A tizenhat egyházmege közül mindössze kettő, a Győr-Mosoni és a Tolna-Baranyai küldött ajánlást. A két jelöltet, *Bede Tamást* és *dr. Dancs Csillát* a zsinat az említett tisztségre megválasztotta. A választás után az ülést vezető elnök zárt ülést hirdetett, amelyen egyrészt az intézmény indításának előkészületeiről, másrészt pedig egyházunk tényfeltáró bizottságának munkájáról hallgattak meg tájékoztatót a küldöttek. Az országos tisztségviselők jelentései hangzottak el ezek után. Kivételt képezett az országos felügyelő, mert *Pröhle Gergely* a zsinatig nem nyújtotta be jelentését, így azt megvitatni sem tudták a kül-

döttek. Nagyobb vitát csak *Kákay István* országos irodaigazgató jelentése váltott ki. A küldöttek közül többen élesen bírálták a jelentés néhány homályosan megfogalmazott állítását, illetve egyesek azt sérelmezték, hogy az előterjesztéshez kapcsolódó, előzetesen feltett kérdéseikre az irodaigazgatótól nem kaptak kielégítő választ. A bírálatok ellenére a zsinat többségi szavazással végül elfogadta a jelentést. A többi beszámoló már nem váltott ki ilyen indulatokat, a zsinati tagok – tartózkodások mellett – egyhangúlag fogadták el őket.

Ezen a zsinati ülésszakon valóságos intézményalapítási hullámmal szembesültek a küldöttek. Hat új oktatási és szociális intézmény várta a zsinat felhatalmazását, hogy megkezdhesse szolgálatát. Az első Kiskörösön, ahol evangélikus német nemzetiségi óvoda indul *Harangvirág* néven. Amint *Kákay István* országos irodaigazgató elmondta, egy ilyen intézménynek egy akkora gyülekezetben, mint Kiskörös, helye van. Ráadásul bölcsődével épülne egybe, így a továbbfejlődésre is megvan minden remény.

Szentendréen evangélikus zenei óvodát akarnak indítani. A tervet több éve dédelgetik az egyházközségben. Tagjainak általában nagyon alacsony, és komoly igény mutatkozik erre az evangélikus intézményre. Az épület, amely helyet adna az óvodának, felújításra szorul, ezért *Benczúr László* háromlépcsős felújítási ütemtervet készített. Nyíregyháza is nagy feladatra vállalkozott, amikor úgy döntött, hogy evangé-

likus roma szakkollégiumot indít a városban. Céljuk olyan roma és magyar értelmiségiek képzése, akik a meglévő előítéleteket tompítani, enyhíteni tudják.

A szeretetszolgálat területén is új kezdeményezések indulnak. A lajoskomáromi gyülekezet gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal kívánja bővíteni az Agape Evangélikus Szeretetszolgálat tevékenységét, Bobán pedig új szeretetszolgálatot alapítanak, amely az étkeztetést és a házi segítségnyújtást vállalná Kemezalja területén. Ez utóbbi ráadásul olyan embernek kínálna támogatást, akik – egy hasonló szolgáltatásokat nyújtó, nem egyházi intézmény csődje miatt – ellátás nélkül maradtak.

Végezetül Piliscsabán induló evangélikus családi napközi indításhoz kérték a zsinat jóváhagyását. A testület mind a hat intézmény alapításához és országos fenntartásba vételéhez hozzájárult.

A zsinati ülésszak utolsó, szavazást igénylő témája a Magyarországi Evangélikus Egyház 2010. évi gazdasági beszámolója volt, amelyet *Csorba Gábor*, az országos iroda gazdasági és pénzügyi osztályának vezetője terjesztette a grémium elé. A beszámoló vitá és ellenszavazat nélkül fogadta el a zsinat.

Mindezzel azonban nem ért véget a tanácskozás, mert napirenden kívül a küldöttek eszmét cseréltek az egyházunkban éppen aktuális, a nyugdíjjal és a társadalombiztosítással kapcsolatos kérdésekről, illetve az egyház igazgatási törvényéről is.

■ KISS MIKLÓS

A játék öröme összeköt

Tíz intézményünk kapcsolódott be a II. országos evangélikus ovisolimpiába

2009 tavaszán zajlott az akkor még többfordulós, a legkiseb- sebbeket megszólító rendezvény, az ovisolimpi az országos iroda gyermek- és ifjúsági osztályának szervezésében. 2011 télén azonban új ötlettel keresték fel az osztály dolgozó evangélikus óvodáinkat *Zsédely Zs. Dóra* győri óvónőnek, egyházunk gyermek- és ifjúsági bizottsági tagjának szakmai segítségével. Az idén tavaszi, ez alkalommal nem többfordulós, hanem egy alkalommal, helyi szinten megrendezett esemény ugyanis sokkal jobban

Sopronban, a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvodában, illetve

imádsággal keretezett programok tornatermekben vagy – a jó időre való tekintettel – udvaron, játszótéren zajlottak.

FOTÓ: GRENDRÉF-BALOGH MELINDA

A Deák téri...

Volt olyan helyszínen, ahol minden feladat után eredményt hirdettek, máshol a pedagógusok összegzés után nevezték meg a legjobban teljesítő résztvevőket.

A bekapcsolódó intézmények aprajánagyja számára is igazán közösségépítő lehetőséget jelentett ez a néhány rendkívüli óra. Ráadásul az ország különböző pontjain élő evangélikus óvodapedagógusokat, óvodás gyerme-

Várpalotán tölthettek el egy mozgalmas délelőttöt evangélikus óvodásaink.

FOTÓ: ZSÉDELY ZS. DÓRA

...és a győri olimpiakonok

meg akart felelni a gyermekek életkori sajátosságainak, figyelembe véve erejüket, kitalataikat.

Május 13-án Bakonycseryn, Budapesten, Győrben, Hódmezővásárhelyen, Irsán, Nagytarcsán, Nyíregyházán,

A versenyzők nyolc-tizenkét fős csapatokban, egységes menetrend alapján, ám a helyi adottságokhoz is alkalmazkodó versenyszámokban, átmozgó játékokban és sorversenyekben mérték össze ügyességüket. Az énekelés és

keket nemcsak a játék öröme és a verseny izgalmak kötötte össze ezen a délelőttön, hanem a gyermek- és ifjúsági osztály által biztosított jutalomcsomag értékes könyvei és játékaik is.

► EvÉlet-infó

„Aki titeket hallgat...”

Hálás vagyok *id. Zászkaliczky Pál* olvasói leveléért (*Tünődések, Evangélikus Élet*, 2011. május 15., 15. o.), mert további „tünődésre”, közös gondolkodásra indít.

Az év igehirdetése pályázat kiírásával éppen az volt a Déli Egyházkerület vezetőségének a célja, hogy újra témává tegye igehirdetői szolgálatunkat. Az elmúlt néhány évben ugyanis főleg a liturgia kérdései foglalkoztatták egyházunk közvéleményét. Ennek következtében az igehirdetés ügye mintha kissé háttérbe szorult volna... Ezt ellensúlyozandó keressük „az év igehirdetőit”. Az olvasói levélben felvetett fontos kérdések és kétségek lehetőséget adnak számomra, hogy a tömör pályázati kiírás szövegén túl egy kicsit bővebben is kifejtessem, mi motiválta felhívásunkat.

Teljesen jogos a megállapítás „az élvásóval hirdetett evangélium” eréről. A pályázatot elfogadó egyházkerületi közgyűlésen is felvetődött: miért nem hangfelvételen kérjük az igehirdetőket? A válasz egyszerű: szeretnénk megőrizni a névtelenséget, elkerülendő a „személyi kultuszt”. Nem az év igehirdetőit keressük! Nem akarunk „sztráprédikátorokat” ünnepelni, hanem olyan igeh-

hirdetőket remélünk közkinccsá tenni, amelyek bátorító mintát, egyfajta etalonot kínálnak az örök evangélium aktuális megszólaltatására.

Valódi gyülekezeti környezetben elhangzott prédikációk leírt változatát várjuk, amelyből nyilvánvalóan elvész az élő szó varázsa, az igehirdető személyiségének kisugárzása. Viszont írásban is megragadható a teológiai tartalom mélysége, a formai gazdagság igényessége. Úgy tapasztalom, hogy ezen a területen igen fontos, hogy követhető és követendő példákat kapjunk.

A mai felfokozott élettempó mellett lelkeszi munkánk minden területén, így igehirdetői szolgálatunkban is fenyegtet a felszíniesség kísértése. Vajon mennyi időnk van még az alapos felkészülésre? Hányan olvassuk el már hétfőn reggel a következő vasárnapi alapigét, hogy az egész héten át dolgozzon bennünk? Vajon hány lelkeszi munkaközösségben van abszolút prioritása a közös készülésnek? Hány helyen működnek önkéntes homiletikai körök, ahol minden héten összeülnek a szolgátsárag a vasárnapi ige felett?

Tudom, hogy néha „darálóba” kerülünk, nincs elég idő a legfontosabbra, az „egy szükségesre”. Mégsem

ÉGTÁJOLÓ

szabadna engednünk abból az igényességből, amelyet Salamon így fogalmaz meg: *„Mint az aranyalma ezüsttányéron, olyan a helyén mondott ige.”* (Péld 25,11) Az evangélikus igehirdetés mind tartalmi, teológiai, mind pedig formai, irodalmi szempontból igényes szellemi alkotás kell, hogy legyen, amelyet később, akár írásban rögzítve is, vállalni tudunk.

Ezért áll többé-kevésbé „szakértőkből” a bírálóbizottság, akik persze maguk is gyakorló igehirdetők és egyben meghallgatók is. Mivel nem szószéki „megasztárok” kerestek, nem kérjük a „közönségzavazatokat”. Az egyik református egyházkerület hasonló pályázatán az igehirdetőket tíz egyháztag aláírásával kell „igazolni”, mai divatos szóval: „lajkolni”. Mi nem kérünk elégedettségi indexet tükröző „fogyasztói igazolásokat”. Tudatában vagyunk annak, hogy

Isten Lelke a leggyaralóbb emberi bizonyosságát is képes gazdagon megadni. Azt, hogy egy prédikáció – hatékonysági szempontból – mennyit ér, kiket és hogyan ér el, egyetlen zsúri sem képes megítélni. Sőt nem is szabad, hogy erre kísérletet tegyen... Igék sora figyelmeztet, de egyben bátorít erre az alázatra: *„...az én igém (...) nem tér vissza hozzám üresen”* (Ézs 55,11); *„A szél arra fúj, amerre akar...”* (Jn 3,8)

Egyetértek lelkész testvéremmel abban, hogy az igehirdetők mellett az meghallgatóknak is készülniük kellene a vasárnapi szolgálatra. Egyrészt az alapige előzetes tanulmányozásával, de akár úgy is, hogy nyitott Bibliával a kézben kövessék az igehirdetést. Bizony komoly fegyelmező erő lenne számunkra, igehirdetők számára, ha tudnánk, hogy meghallgatóink előtt is ott az alapige...

Másrészt, mint éltető levegő, úgy kell az imádkozó háttér, hogy Isten Lelke tegye élővé és hatóvá a hirdetett ígét. A prédikációkkal kapcsolatban kevesebb kritikus és kevesebb elismerő szó kellene, viszont több olyan „talaj-előkészítő” imádság, amelyre névze énekeskönyvünk is kínál jól használható mintákat. Többek

között a 736. oldalon *Készíts helyet igédnek* címmel...

Ugyanakkor a hűség, kitartó imádkozás mellett nélkülözhetetlen, hogy elmélyült, odaszánt szellemi munkával fáradozzunk az ige mindennapi és ünnepi kenyeréért, hogy ne követ, ne ízetlen pótlékot adjunk a friss lelki táplálékra éhezőknek.

Ezzel az éhes és szomjas reménységgel várjuk ősztl a pályázatra küldött igehirdetéseket. Aki prédikációs szolgálatunknak is éltető forrása és Ura, ő ajándékozzon nekünk gazdag szüretet!

Igehirdetőként és meghallgatóként addig se feledjük a címben idézett jézusi ígét szédítő lehetőségét és elkötelező felelősségét: *„Aki titeket hallgat, engem hallgat...”* (Lk 10,16)

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

A kezek evangéliuma

Az ötletgazda szentelte fel a várpalotai *Egymásért önként program* centrumát május 13-án, pénteken délután. A tíz éve szűrővizsgálati központként működő helyen eddig is ingyenesen segítettek a rászorulóknak; a *dr. Szalai Annamária* által e célra felajánlott rendelő ezentúl önkéntespontként is funkcionál.

Tóth Attila evangélikus lelkész kezdeményezésére április közepén indult el a program, melynek hatására megmozdultak a kezek a Várpalotai Evangélikus Egyházközségben, és a gyülekezeti szeretetszolgálat új dimenziókat kapott a közösség éle-

tében. A helyi civil szervezeteket, a település fiataljait és a más felekezetekhez tartozókat is megszólító program – a küldetésnyilatkozat szerint – Várpalotán és a hozzá tartozó kistérségben kívánja lelki és valóságos kenyérhez segíteni a rászorulókat.

Az önkéntesek tevékenységét a most felszentelt Bakonyi utcai központból fogják koordinálni, és a kapcsolódni vágyóknak is itt tartják majd a szükséges képzéseket. (A program alakulását a <http://egymasert.lutheran.hu> oldalon lehet nyomon követni.)

► *EvÉlet-infó*

Börtönlelkészi tapasztalatátadás

► **A Magyar Testvéri Börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete kezdeményezésére és meghívására tizenhárom fős orosz delegáció érkezett május 9-én Gödöllőre. A háromnapos konferenciára, tapasztalatcserére annak kapcsán került sor, hogy várhatóan még idén elindul a börtönlelkészi szolgálat az orosz büntetés-végrehajtási intézetekben.**

A máriabesnyői Mater Salvatoris Lelki Gyakorlatos Házban megtartott konferenciát és szakmai napot *Roszik Gábor* evangélikus lelkész, a Magyar Testvéri Börtöntársaságnak és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke nyitotta meg. Köszöntötte a távoli Szibériából, a Baskír Köztársaságból, Moszkvából és Szentpétervárról érkezett vendégeket, az orosz ortodox, bolgár ortodox, evangélikus és pünkösdi felekezetű lelkészeket, missziósokat és büntetés-végrehajtási vezetőket.

A konferencia nyitó előadását *dr. Kökényesi Antal* büntetés-végrehajtási altábornagy, országos parancsnok tartotta. Kiemelte a börtönlelkészi szolgálat fontosságát és lehetőségeit, tájékoztatta az orosz vendégeket a büntetés-végrehajtásban végezhető missziós szolgálatokról és a börtönlelkészi szolgálat tizenegy évvel ezelőtti újraindítása óta eltelt időszakról, tapasztalatokról, nehézségekről és örömeiről egyaránt.

Szevevényi János evangélikus országos missziói lelkész a Magyarországi Evangélikus Egyházon belül működő börtönlelkészi szolgálat, valamint a börtön- és más missziói ágak tevékenységét ismertette. Előadásában fontosnak nevezte a missziók közötti, egy cél érdekében végzett feladatát: felkarolni az elesett és elfelejtett embereket.

Ezután a Magyarországon börtönlelkészi szolgálatot végző történelmi egyházak delegáltjai számoltak be az egyes intézetekben folyó lelkészi és missziós munkáról: *Hajdú Miklós*

római katolikus lelkész *Sátoraljaiújhegyről, Szénási Jonathan Sándor* református lelkész Baracs-káráról, *Jánosa Attila* evangélikus lelkész Győr-ből, *Schönberger András* főrabbi pedig Pécsről érkezett, és adott át hasznos tapasztalatokat, tanácsokat az orosz testvéreknek.

A találkozó során – a fórumbeszélgetéseken túl – arra is lehetőség nyílt, hogy gyülekezeti lelkészi munka mellett börtönben szolgálatot végző ortodox és pünkösdi lelkészes is beszámoljanak missziós tevékenységükről.

A konferencia csúcspontja a várakozásoknak megfelelően a Váci Fegyház és Börtönben megtartott szakmai nap volt, melynek keretében az orosz büntetés-végrehajtási szakemberek, egyházi és börtönmissziós vezetők, missziósok testközlelől, személyesen szerezhettek tapasztalatokat a magyar büntetés-végrehajtás szerves részeként működő börtönlelkészi szolgálatról. *Kopcsik Károly* büntetés-végrehajtási ezredes, a váci intézmény parancsnoka köszöntötte a jelenlévőket, majd előadásában bemutatva az intézet múltját és jelenét.

Szolgálatáról számolt be *Csuka Tamásné* református börtönlelkész, aki immáron húsz éve hirdeti az örömhírt a rácsok és a szögesdrótok mögött. A delegáció ezután megtekintette a váci börtönt.

A fogvatartottakkal közösen elfogyasztott ebéd után látogatták meg a találkozó résztvevői a váci fegyházban működő APAC-körletet, ahol a fogvatartottak vallási műsorral, énekekkel, bizonyágtétellel, minden napjaik bemutatásával fogadták őket. Itt újra lehetőség nyílt arra, hogy a vendégek első kézből ismerjék meg az APAC-programot, a börtönlelkészi munka áldásait.

A két szervező missziós szervezet szerint a konferencia, melyet *Pintér Sándor* belügyminiszter és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága is támogattott, pozitív nemzetközi visszhangot kapott. Ezúton kérjük az olvasók támogató imádságát orosz testvéreink szolgálatára is.

■ MAGYARI MÁRTON

Útra kelni, útnak indítani

Konferencia a vallási turizmusról

► **Érdekes, izgalmas, a maga nemében páratlan konferenciát rendeztek Vallási turizmus Európában és Magyarországon címmel május 10–11-én Esztergomban, a Szent Adalbert Katolikus Továbbképző Központban. A magyar kormány több államtitkársága volt érdekelt a szervezésben, a konferenciát azonban a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve egyházi ügyekért felelős államtitkársága és Szászfalvi László államtitkár neve fémjelzte. Az európai uniós elnökség nagy rendezvényei közé sorolták a találkozót, amely megelőzte a nagy európai turisztikai konferenciát.**

A közel másfél száz vendég fele külföldről érkezett – részben a szomszédos országokból, de Olaszország, Spanyolország, Lettország és Norvégia is képviseltette magát.

Már az is érdekesítő volt, ki miként értelmezi a vallási turizmus fogalmát. Volt, aki a jámbor programokat, a hitbuzgalmi megmozdulásokat sorát számította ide. Volt, akinél elsősorban a vallással kapcsolatos kulturális programok kerültek ebbe a kategóriába. Volt, aki az indítók, volt, aki a fogadók oldaláról szemlélte a tematikát, és akadtak olyanok is, akik számára az „útközben” volt az érdekes.

Természetes, hogy a katolikus előadók többsége a záródokumentum tartalmáról és formájáról szólt. Előkerültek a szinte divatosá váló nagy utak, az

El Camino (Szent Jakab-út), a különböző Mária-utak, az olaszországi Szent Ferenc-út, a Szent Márton-út, a Szent Margit-út. Részletes ismeretők hangoztak el a kegyhelylátogatásokról: Czestochowa, Medjugorje. A nemzeti kegyhelyek képviselői is szót kaptak: Máriapócs és Mátrarebély-Szentkút. Külön figyelemre méltó volt a beszámoló a norvég és svéd – evangélikus hátterű – vallási turizmusról: a Szent Olaf-útról, illetve a Szent Brigitta-tiszteletéről.

Természetes, hogy az egyik legérdekesebb bemutató Pannonhalmáról szólt, a világörökség részéről, hazánk egyik „védjegyéről”. *Várszegi Asztrik* főapát azonban egyértelművé tette, hogy a kulturális látványosság mellett a vallási turizmus keretében a lelki építés és gazdagítás a legnagyobb feladat. A misszió és az evangélizáció a hivatása az egyháznak, amely hívogató és út-utókat indít turistákat. A cél az, hogy az útról visszatérve más emberré váljunk.

Megszóltalt néhány olyan utazási iroda képviselője is, amely nagy lehetőséget lát a vallási turizmusban. A színes kínálat mögött hol az üzleti, hol pedig a tartalmi szempontok kaptak hangsúlyt. Hála Istennek, a vallási turizmus mint „turisztikai termék” még mindig elsősorban tartalmi orientátságú.

A példánytérkévi kísérletek és a jól bevált programok prezentációja mellett a visszatérő, az igazán elgondolkodtató kérdés az volt, mi is a motiváció, mi zajlik a mélyben, milyen hatása van a vallási turizmusnak az egyházra és az egyes emberek életére.

A kereső, mozdulni vágyó embe-

rek lelki igényt fogalmaznak meg. Lassan egy egész üzletág épül ezekre az igényekre, és ma – úgy tűnik – sokan próbálkoznak a kielégítésükkel. Ugyanakkor ez esetben sem feltehető, hogy nem mindig az igény kiszolgálása jelent segítséget, hanem az igény ébresztése: igény az igazi értékekre, a külső és belső találkozásokra – Istennel és emberrel egyaránt. Az úton levő embernek célt kell adni. Ez néha az út végpontja, néha pedig maga az út.

Jelen sorok szerzője előadásában a vallási turizmus evangélikus megközelítéséről beszélt teológiai és gyakorlati szempontból. Bibliikus megközelítésben foglalta össze, hogy mit is jelent: az ember *homo viator* (úton levő ember), és az egyház *communio viatorum*. A mai, helyben topogó vagy lényegtelen dolgok után futkosó világban fontos feladat útnak indítani, célt megjelölni, az úton kísérni és a végállomásig segíteni az embert. Szólt az evangélikus sajátosságokról: nagy találkozókról, működő és sok embert megmozgató testvéregyházi és testvér-gyülekezeti kapcsolatokról, bibliai és egyháztörténelmi utakról. Idézte azt az ősi bencés gondolatot, mely szerint: „Azért indulunk el mindig egy útra, hogy bennünk is elinduljon valami.”

A résztvevők igazi élménye azonban a lehetett, hogy a vallási turizmus keretei között ott van az egyház alulról építkező megújulási igénye és lehetősége. Az utak csupán eszközök. Eszközei annak, hogy valójában ahhoz vezetünk, aki maga az út, az igazság és az élet.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Nők, nem csak egymás közt

Az ESWTR magyar szekciójának tanulmányi napja

A helyszín Kolozsvár, ez az izgalmasan sokarcú, romjaiban is méltóságos és otthonos város, Erdély egyik kulturális központja. Ide tartott kis csapatunk a napsütéses késő tavaszi időben, hogy részt vegyünk az ESWTR (European Society of Women in Theological Research, Teológusnők Európai Társasága) magyar nyelvű szekciójának május 13-i közös tanulmányi napján.

A csoport tagjai *Perintfalvi Rita* római katolikus teológus, doktorandusz, *dr. Varga Gyöngyi*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Öszökvétségi Tanszékének docense, *Hrotkó Larissa* teológus, *Bárdossy Éva* szerkesztő, *Várnai-Vigh Adrienn* könyvtáros, *Tóth Zsuzsanna Ingrid* közgazdász és *Balogh Éva* lelkész, mentálhigiénés szakember voltak. A késő éjszakai érkezés után a híres Szent Mihály Plébánia vendégszobáiban kaptunk szállást.

A vendéglátók a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, a Református Tanárképző Kar és a Római Katolikus Teológiai Kar támogatásával létrejött rendezvénynek a *Teológia nők-től nem csak nőknek* címet adták. Csaknem húsz nő töltötte együtt a napot; a biblikus teológia, a vallástörténet, a pedagógia, a mentálhigiéné és a szociológia területéről hallgathattunk előadásokat, amelyeket természetesen beszélgetés is követett.

A felekezeti sokszínűség mellett a tolerancia és a kölcsönös érdeklődés jellemezte az együttléteket. Míg az ökömennyi törekvések úgy hivatalos szinten időnként még mindig problémát jelent, úgy tűnik, a „női

vonalon” előbbre tart: testvéri közösség lehettünk ez alkalommal is. Pedig a nők egyházi szolgálatát még ma is kíséri a kisebb-nagyobb diszkrimináció. Ez – a közfelfogástól eltérően – nemcsak a katolikus keresztények között van így, hanem a protestáns felekezetekben is nyomára bukkannhatunk. A huszonegyedik század Európájában még mindig van olyan teológiai fakultás, ahol női hallgató csak hat férfi után nyerhet felvételt.

A gyülekezetek közösségei sokszor nyitottabbnak bizonyulnak a női lelkészek iránt, mint maga a hivatalos egyház. A női egyházi szolgálat ügyében néhányan nem csupán a hivatás és a család összeegyeztetésében látják a probléma gyökerét, hanem – bibliai alapokra hivatkozva – a nők szolgálatának létjogosultságát vitatják. Mindeközben a nők már évtizedek óta teszik a dolgukat, végzik szolgálatukat az egyházban, és elvégzett munkájuk igényességével bizonyítják rátermettségüket.

E mostani találkozás azonban nem erre a problémákörre fókuszált. Nyitottan és érdeklődve hallgattuk egymás előadásait a legkülönbözőbb kutatási területekről: többek között a nők helyzetéről a különféle világviszonyok között, a Hasmoneus-dinasztia hellenizálódásáról, egy egyedülálló roma anya beilleszkedési stratégiájáról, a vallástudományi kutatások magyarországi fejlődéséről és arról, hogyan nyilvánul meg Isten nőként a Szentírásban.

A tanulmányi napot közös vacsora követte, majd másnap, a visszain-

dulás előtt – vendéglátóink jóvoltából – kellemes városnéző sétán vehettünk részt.

A napokban lett készen az egyik kolozsvári nyomdában a *Women and religion* című, angol és német nyelvű tanulmánykötet, amely a tavalyi budapesti európai konferencia előadásainak anyagait tartalmazza, így a baráti találkozás mellett arra is alkalmat kínált az utazás, hogy e könyveket hazahozzuk. A kiadvány alcíme – amely közös törekvéseink mottója is lehetne egyben – így hangzik magyarul: „A női méltóság mint az emberi lét méltósága”; hiszen a több évszázados férfi-női vita feloldását, egyfajta egyensúlyi megteremtődését jelenthetné, ha a női és a férfi identitás egymást segítve és kiegészítve találna meg helyét világunkban.

■ BALOGH ÉVA

A Teológusnők Európai Társasága 1986-ban alakult Svájcban azzal a céllal, hogy a teológiai kutatásban tevékeny nőket bekapcsolja egy európai szintű hálózatba. Jelenleg több mint húsz európai országban van aktív jelen, és mintegy ötszáz tagot számlál. A magyar teológusnők 2000 óta dolgoznak együtt egy felekezet- és vallásközi értelemben ökömennyiségű csapatban, mely 2009. november 11-én hivatalos formát öltve létrehozta a Magyarországi Teológusnők Ökömennyiségű Egyesületét. E szervezet az ESWTR magyar szekciójaként működik. Az egyesület munkájáról bővebb tájékoztatás a <http://www.eswtr.hu> honlapon olvasható.

Ahol Dunának, Olnak egy a hangja

Mint ismeretes, Európa második leghosszabb folyamának forrása a németországi Fekete-erdőben található, hatalmas deltatorkolata pedig a Fekete-tenger romániai partvidékén. Ebben a tíz országot összekötő folyamán vételek rálelni a *Béke hullámok a Dunán* elnevezésű projekt megálmodói arra a szimbólumra, amelynek üzenetével mozgósítani lehet az érintett országok keresztényeit az erőszak elleni küzdelemben.

Ezt a harcot ugyan évezredek óta sikertelenül vívja az emberiség, ám legjobb esélye erre – a maguk környezetében – talán épp a Krisztust követők seregének lehet. Az Egyházak Világtanácsa (EVT) 2001-ben mindenestre azért is nyilvánította az immár mögöttünk hagyott dekádát az erőszak leküzdésének évtizedévé, hogy „bátorítsan az erőszak felismerésére és leküzdésére, keresztényeként az erőszakmentes együttélést történeti fellépésre, a kapcsolatok építésére, a béke lelkeségének megélésére”. A Bajor és a Württembergi Evangélikus Egyház múlt év szeptem-

berében e programhoz csatlakozó projektjének témafelelősei ezen túlmenően azt az izgalmas kérdést helyezték saját „erőfeszítéseink” középpontjába, hogy vajon „miként válhat a Duna, amely a történelem során gyakorta volt háborús összecsapások tanúja, Európa növekvő globalizációjának összefüggésében a béke folyamává?”

Az EVT által meghirdetett évtizedet május legvégén egy Jamaicában tartandó ökumenikus békedemonstráció zárja, amelyre meghívást kapott a *Béke hullámok...* nemzetközi stábjának koordinátora, *Claudia Dunckern* asszony is. Így fordulhatott elő, hogy a „békehullámmal utolsóként érintett ország”, Románia evangélikusai által rendezett központi ünnepségen viszont ő maga már nem tudott részt venni. Bizonyára sajnálta, hogy Jamaica kellett utaznia, hiszen itt – hasonlóan a német és az osztrák földön rendezett ünnepségekhez – tolmácsra ezúttal sem lett volna szüksége. A május 15-i alkalom házigazdája ugyanis a Romániai Szász Evangéli-

kus Egyház volt, helyszíne pedig a német ajkú romániai evangélikusok teológiai fakultásának is helyet adó erdélyi város, a németül Hermannstadt-

A szószéken Reinhart Guib püspök

nak, magyarul Nagyszebennek nevezett Sibiu.

Ulm, Niederalteich, Bécs, a szlovákiai Komárom (Komárno) és Bu-

dapest után éppenséggel tehát egy olyan városba torkolltak a béke hullámok, amely várostól a Duna legközelebbi légvonalban is vagy kétszáz kilométerre hömpölyög...

A romániai szász evangélikusoknak van ugyan a folyó partján is egy számon tartott gyülekezetük, ennek létszáma azonban (sajnálatos módon nem egyedülállóan) két számjeggyel is alig írható le. Ezzel szemben a patinás nagyszebeni óvárosban álló templomukat (Stadt-kirche) zsúfolásig tudták tölteni a vasárnap esti istentiszteletre. Igaz, lényegében az egész szebeni egyházmegyéből mozgósították híveiket, azaz mind az ötvenhat egyházközség képviseltette magát néhány fővel. Rajtuk kívül Ausztriából érkezett egy harmincötös küldöttség, és a két Duna menti német államnak voltak jelentősebb számban delegáltjai. (Mivel a már korábban érintett országok evangélikus egyházainak püspökei nem tudtak részt venni az ünnepi alkalmon, így – a szlovákiai evangélikusokhoz hasonlóan – a Magyaror-

szági Evangélikus Egyház üdvözlését is a projekt nemzetközi stábjának magyarországi tagja, *B. Pintér Márta* tolmácsolta.)

A Romániai Szász Evangélikus Egyház püspöke, *Reinhart Guib* Ézs 58,6–11 alapján tartott igehirdetésében mindenestre meggyőzően érzékelte, hogy – bár a Szeben-patak vize csak közvetve, az Olt folyón keresztül éri el a Dunát – Erdély egészének szüksége van arra, hogy a Lélek hullámai egymás felé sodorják az ott élő népeket, munkálják az egymás közti megbékélést. Szászföld közepén a püspök arra irányította a hallgatóság figyelmét, hogy az Úristen nem csupán erőszakmentességet vár az övétől, hanem egymásra odafigyelő testvérszeretetet, egymás terhének hordozását. A rendezvénysorozat állandó kelléke, a templom közepére állított hajóra mutatott az árcsúcsa keresztben végződik, emlékeztetve, hogy a hit (függőleges szár) és a szeretet (vízszintes szár) összetartoznak.

TPK

A finn egyházi napokon Lahtiban

(A 45. kirkkopäivät)

A Helsinkitől mintegy száz kilométerre fekvő Lahti Finnország nyolcadik legnagyobb városa. Nevezetességei közé tartozik a merész ívű síugró sánc és a sí múzeum, a koncerttermként is szolgáló Sibelius-ház, valamint az *Elie Saari* által tervezett városháza. (A 20. század elején alkotó művész keze nyomát dicséri a híres helsinki pályaudvar is.)

Nos, a késői szecesszió remekének számító lahti városházán megrendezett ünnepi fogadáson beszélgetek egy kedves házaspárral. A helyi finn–magyar baráti társaságot képviselik, néhány szót magyarul is

dezték meg. A következő találkozót 2013-ra tervezik Kuopióban.

(Testvér-gyülekezeti konferencia)

A finn egyház külügyi osztálya úgy látta jónak, hogy a közel százezer embert megmozgató rendezvényhez kapcsolódóan áttekinthe a különféle partneregyházakkal ápol kapcsolatokat is. Így egy másfél napos konferenciára kaptak meghívót azon gyülekezetek lelkeszei és munkatársai, amelyek rendszeres kapcsolatot ápolnak magyar, észt és inkeri közösségekkel.

Utóbbiak a háromszáz éve Oroszországba került finneknek a leszáma-

megek tértek vissza az egyházhoz, ma viszont újra sokan fordulnak el tőle. Örömmel említi viszont, hogy megbeszéltek, sőt egyesülnek az első sorban az Egyesült Államokban élő emigránsok úgynevezett exil, vagyis száműzetésben élő észt evangélikus egyházaival.

A Magyarországról szóló referátumban árnyalt képet próbálunk festeni korunk magyar társadalmáról és az egyházak előtt álló kihívásokról. Ismeretemet továbbá annak a felmérésnek az eredményét, amelynek során az összesen ötvenhat finn–magyar testvér-gyülekezet viszonyát és kapcsolatrendszerét vizsgáltuk meg. Az előadásokat követő élénk eszmecsere és a csoportbeszélgetésekben a mintegy százötven meghívott a kapcsolatokban rejlő további lehetőségeket keresi.

Közben az is nyilvánvalóvá válik, hogy a bibliaértelmezés néhány kérdésében vagy éppen a női lelkiség megítélésében jelentős különbségek mutatkoznak az egyes országok és egyházak között. Véleményserére annál inkább szükség van, és a magam részéről – a Lutheránus Világszövetség alelnökeként is – felajánlom a közvetítést az eltérő álláspontok között.

A személyes találkozások csak szélesítik a horizontot: egy férfi arról számol be, hogy most érkeztek vissza az erdélyi Bácsfaluból, egy asszony elmondja, hogy a váci gyülekezettől kapott információk nyomán gyűjtöttek a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak.

(Kahvia mellett)

A konferencia csak amolyan nyitánya az egyházi napoknak. Több szervező is hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a háromnapos rendezvényen nemcsak a gyülekezetek képviselői, hanem számos egyesület és érdeklődő mozgalom küldöttjei is részt vesznek, és az egyház a tapasztalható különbségek ellenére is egységes tud maradni. (Azt azért több helyről is hallom, hogy sokakat megráztak azok a hírek, melyek szerint az egyik legszigorúbb kegyességi mozgalom, a lestadianusok körében súlyos pedofil eseteket tártak fel.)

A rendelkezésekre álló egy nap során is nagyon sok eseménybe kapcsolódhatnak be. Rézd vesznek istentiszteletet és a gazdasági válság egyházi vonatkozásairól rendezett fóru-

mon, frenetikus koncerten és könyvbemutatóon. Őszinte örömmel szolgál, hogy a nálunk is ismert énekszerző, *Anna-Mari Kaskinen* szép gyerekkönyvet adott ki, egyházunk régi barátja, *Paavo Kettunen* pedig az *Elhallgatott szegény* címen írt gyakorlati teológiai munkáját mutathatja be.

Az *Ilyennek szeretném, ha látnál* című fotókiállításnak terápiai célja is van: sérült és nehéz sorsú fiatalok énképét igyekeznek erősíteni az alkotásokon keresztül. Némileg hasonlít mindehhez az a program, amelynek keretében teljes sötétben lehet kávézni az ügyeletes lelkessel, hogy az érdeklődők így ismerkedjenek a látássérültek világával. A finnek számára oly fontos *kahvia* (kávét) szó a missziós bolt hívogató feliratán is feltűnik: *Kävögäss és kötögäss!*

A forgatag pedig olyan, mint egy élő Facebook: újra és újra ismerősökre lehet találni. Ketten-ketten jöttek az orosházi, illetve a pécsi gyülekezetből, de szombaton Lahtiba érkezik a Vasi Egyházmegye népes lelkesi küldöttsége is. A finnországi ma-

ként van jelen az egyház a közéletben. Érintik közben a bevándorlókkal, a politikai szélsőségekkel vagy éppen a homoszexualitással kapcsolatos állásfoglalásokat is. A találkozó keretében aztán olyan különleges eseményekre is sor kerül, mint a papok és politikusok közötti focimeccs, a vakokat támogató jótékony célú koncert az *Alvar Aalto* által tervezett főtemplomban vagy éppen az éjféli időzített autóverseny – rali – a kikötőben.

(6–1)

Hosszan lehetne még folytatni a lahti *kirkkopäivät* bőséges programkínálatának ismertetését. A finn egyház két évente esedékes seregszemléje ez. A hagyományok és a modernitás sajátos összhangja jellemzi az országot. A finnek változatlanul jó barátaink.

Beszédes az is, ahogy a városházán megrendezett fogadásról elmennek az illusztris vendégek. A polgármester és az érsek, az ortodox és a pünkösd vendég egyaránt szapora léptekkel hagyja el Saari híres sze-

Paavo Kettunen teológiai professzor, egykori magyarországi ösztöndíjas és Darvas Anikó mai finnországi ösztöndíjas társaságában

tudnak. Büszkén mesélik, hogy szerveztüknek több mint száz tagja van. Amikor a városról kérdezem őket, először a téli sportokról beszélnek. *Pelicans Lahti* néven kitűnő jégkorongcsapatuk van, illetve az év elején a város adott otthont a sívilágkupának.

Ahogy akkor a sportrajongók ezrei özönlöttek el Lahtit, most az úgynevezett egyházi napok (*kirkkopäivät*) résztvevői népesítik be a tereket és az utcákat. A fogadást adó polgármester örömmel nyugtázza, hogy – az este egyedüli külföldi vendégeként – magyar vagyok, és részletesen beszél a testvérvárosukhoz, Pécshez fűződő kapcsolatokról. Jóízű beszélgetést folytathatunk továbbá a közelmúltban hivatalba lépett turkui érsekkel, *Kari Mäkinennel* és az egyház számos más képviselőjével. Míndannyian örömmel jöttek a negyvenötödik *kirkkopäivä*re, amelyet először az első világháború végén, 1918-ban ren-

zöldíték meg. A következő találkozót 2013-ra tervezik Kuopióban.

zottai, akik eredetileg Szentpétervár környékén éltek, ma azonban Oroszország-szerte fellelhetőek, és önálló evangélikus egyházzá szerveződtek. *Aarre Kuukauppinen*, az Inkeri Evangélikus Egyház püspökének előadása is a történeti múltból indul, és válaszolja az egyházat ért megpróbáltatások sorát, majd rátér az új lehetőségek bemutatására. Újra és újra hangsúlyozza a biblikus alapokon való megmaradás szükségességét, egyúttal pedig udvarias, de egyértelmű kritikával illeti a nyugati egyházakat, amelyek szerinte túl sok engedményt tettek a szekuláris korszaknak.

Válaszként némelyik vendégelőadó emberi jogok érvényesülését firtatja a inkerieknél. *Tiit Salumäe*, az Észt Evangélikus Egyház vezető lelkesze pedig arról szól, hogy miként próbálják megújítani a szovjet időket is túlélt egyházukat egy olyan társadalomban, amelyet alapvetően a hittől való elfordulás jellemez. Húsz éve tő-

A lehetőségek piacán

gyar ösztöndíjasokat pedig *Darvas Anikó* teológushallgató képviseli.

Az idei *kirkkopäivät* egyik fő témája az egyházból való kilépés okainak feltárása, valamint a visszatérés lehetőségének bemutatása. Ennek jegyében felöltöttek számára konfirmációs felkészítést szerveznek az egyházi napok keretében: a konfirmációkra a vasárnapi záró istentiszteleten kerül sor.

A közelmúltban zajlott finnországi parlamenti választások utáni kormányalakítási tárgyalások adnak aktualitást annak a témának, hogy mi-

cessziós épületét. A nagy sietség oka az, hogy senki nem akarja lekésni a jéghoki-világ bajnokokat éppen akkor kezdődő finn–oroszlódöntőt. A 3 : 0-s finn győzelmet alkalmi barátainkkal már a szálloda halljában ünnepejlük, némi *Karjala* sör mellett. Most, amikor két nappal hazaérkezésem után ezt a cikket írom, valósággal beleborzongok: hogyan fogadhatták ezek az amúgy szelíd népek szelídesebb testvérek az ösellenfél svéd fölötte aratott 6–1-es győzelmet, amellyel Finnország világ bajnok lett!

FABINY TAMÁS

Mint az áfonya keserédes íze

Gondolatok Petrőczy Éva születésnapján

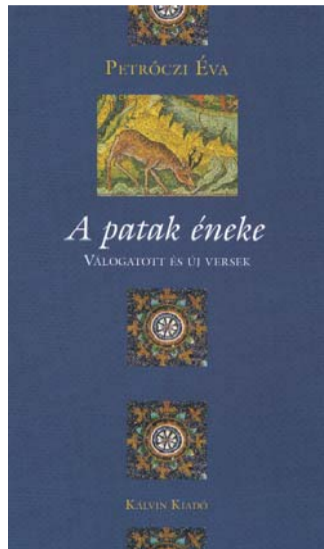
Két új könyv is köszönti Petrőczy Évát hatvanadik születésnapján. Az egyik a költő régi és új verseiből válogat, a másik a puritanizmussal kapcsolatos esszéit gyűjti össze. Megcáfolyva a nálunk divatos tévhitet, mely szerint jaj annak, aki Magyarországon egyszerre áldoz a művészet és a tudomány oltárán, mi több arra is vetemedik, hogy egyetemi katedrára álljon.

Alig tettük le a remek esszénaplóját (*Áfonyahegyi jegyzetek*), máris itt vannak az újabb munkák. Egy szüntelenül figyelő szellem termékei, egymásban villódzó és fölerősödő tükörjátékai. Sokszínű, sokrétű ez a világ, átítatva sugárzó életörömmel.

Petrőczy Éva indulásakor is nemzedéke legjobbjai közé számított. A hetvenes években a reneszánsz költészethez nyúlt vissza; *Janus Pannonius*, *Szenczi Molnár Albert*, *Bethlen Kata* vagy éppen *Petrőczy Kata* alakját öltötte magára. Később mai és régmúlt asszony- és anyasorsokról beszélt, választott és vállalt muszáj herkulesi szerepek képtelenségéről, mégis szépségéről. A hit erejéről és mindenben átszűrő kegyelméről.

„Petrőczy költői arculatának, lírai világképének legnevesebb értékei közé tartozik – írta *Bertha Zoltán* – az az egészséges és könnyed életstílus, érzelmi és intellek-

tuális szenvedély, amellyel a világ végtelen szellemi térségeiben is otthonosságot tud teremteni, ahogyan Názáretől a szatmári fatemplomokig, Pécestől Heidelbergig, a dunántúli pannon vidéktől a felső-magyarországi vagy erdélyi hegyekig-falvakig-városokig.”

Mestereitől, *Jékely Zoltántól*, *Kormos Istvántól* az érték-hűséget tanulta, az igazságkeresés végtelen türelmét. *Rab Zsuzsától* a műfordítás gazdagító ajándékát (lásd a walesi *R. S. Thomasnak*, a „rejtekező Isten költőjének” verseiből készült műfordításait).

Verseket, fordításokat, régi és újakat, mindenütt jól látható a fiatalon megtalált hang és forma. A sokszínű Petrőczy-vers csillagszóróként fellobban-

őzenet. Csiszolt szavak és sorok finom szövése.

Születésnapjára verseskönyvnek, *A patak éneke* című verse a költő 1979-es kötetéből való. Szigorú a válogatás; a Kálvin Kiadó ünnepi könyve karcsú, szép figyelmesség. „Petrőczy Éva egyként kapta Istentől a hit, az intelligencia és az érzékenység ajándékait – írta *Steinbach József* püspök –, ezért ezek a versek tömör gyémántként vallanak hitről, örömről, bánatról, megfáradásról és újrakezdekről, emlékekről, családról, munkáról, hétköznapokról, azaz rólunk...”

Az új kötet jeles költőnk imádsága, aki itt versben szól az Úrhoz és olvasóihoz. Gyufaláng-lobbanás költeményekben, melyek mégis bevilágítják a mindenséget! Milyenek vallásos esszéiben, azaz a szándékkal, hogy szívünket is erre a közös szépségre hangolják. Megpihenve kis időre, joggal mondhatja: gazdag termést takarított be.

Új könyve bemutatóján, kissé megkésve, egyik tanítványa érkezett, karján ölelve gyermekét. Pár kedves szót váltottak, és a kisfiú feléje intgetett boldogan. Ezzel a nem múlt, sugárzó képpel köszöntöm Petrőczy Évát: Isten éltesse kerek születésnapján! Vigyázza és segítse életét még sokáig a szépség szolgálatában!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

DIGITALSTAND
a mindig elérhető lappiac

Minden nap egy ingyen lap!

Kedvenc lapjai digitálisan:
gyorsan, kényelmesen, olcsón!

A **Digitalstand online lapáruháza** május 31-ig minden nap megajándékozza Önt egy ingyenes újsággal!
Regisztráljon weboldalunkon, hogy azonnal hozzájusson az ingyenes kiadványhoz!

Próbálja ki most!

www.digitalstand.hu

Emlékek ösvényén

Németh László születésének 110. évfordulójára

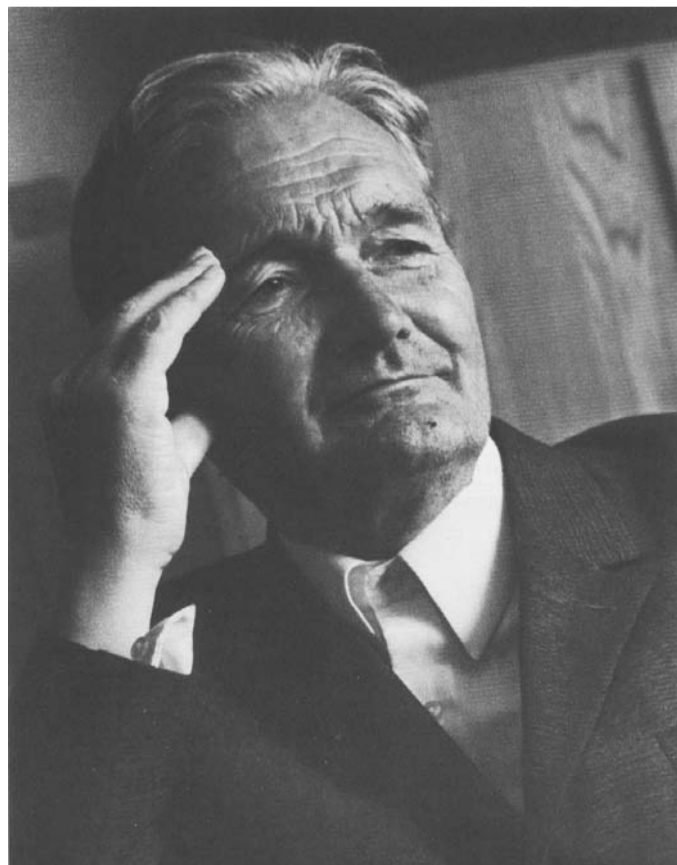
Aki Hódmezővásárhelyen született, a hosszú évtizedek alatt bizonyára találkozott a nagy íróval, *Németh Lászlóval*. Az én találkozásom különös, szép ajándék az 1968-as évből. A városi könyvtárban vendégeskedett az író, s mint mindig, előtte most is kedves tanár barátjánál, *Sipka Sándornál* töltötte a napot. A gimnázium igazgatója délután engem szalasztott hozzájuk, figyelmeztessem őket, ne feledkezzenek meg az estről: kétszáznál is többen várják.

A nagykapu nyitva volt, lent, a lombarany őszben tündöklő kert végén beszélgettek. Az asztalon foszlós kalács és szőlő, kancsóban könnyű vörösbor. Felsorolni is hosszú, mi minden hangzott el: irodalom, művészet, a latin nyelv ódon szépsége, politika... *Tolsztoj és Gandhi...* kertészkedés Sajkódon; az író annyi támadás után sem tört meg, elevenebb, mint valaha.

Ámulatom nem szűnt, néztem a szeptember végi kilobanó fényben. Ez a törékeny ember lenne Németh László? Honnan az erő a hatalmas ívű regényekhez, esszékhez és drámákhoz? Tette a dolgát, fáradhatatlanul, mint kedves költője, *Goethe*. De ő Weimarban a világ közepén élt. A magyar író mindig be volt zárva népébe. Magyarorszá-

nem a német kisváros, innen legföljebb a nagy irodalmak előszobájába lehet belépni, nem a színpadára. A nagy írónak léteérdeke az emelkedő nemzet, amelyről oly sokat töprengett.

„Azt, hogy ki a nagy író – fogalmazta meg *Vekerdi László* –, többnyire nehéz eldönteni. A mű minőségével és tömegével, súlyával megadja a választ. Ilyen Németh László

életműve is. S ezért feloldhatatlan a tragédiája. Az ő szenvedése a kis nép-nagy író tragikus ellentéte, mely feloldást csak úgy nyerhet, mint a prófétáké: az apró közösség a lehetőségek világában fölisméri és vállalja a hozzá tartozó nagy lelket.”

Keserűen, de be kell vallani, ez utóbbi nem történt meg. Maradt az író töprengése: mi lehet a kis nép sorsa a vi-

lág hatalmas erői közt? Elkerülheti-e a szétszóródást és pusztulást? 1960 óta majd minden cikkében ez az égető kérdés gyötri, kínozza. Ezért ma különösen is fontos, hogy emlékezzünk az 1901. április 18-án született Németh Lászlóra, mint a 20. század egyik legnagyobb magyar gondolkodójára.

Most, a gyűlölködő új évezredből visszanezve, hogy mivé lett a magyarság, tisztán látszik: az egyik legsúlyosabb életmű az övé! A legérzékenyebb antennájú elme volt; hűségesen adta le lelkiismerete jelzéseit, a belső hang igazságszavát. Talán nem ünneprontás, ha megemlítjük: öt évtizedes pályáján neveztek nacionalistának, magyarkodónak, enciklopédistának, vallásalapítónak, felhőgyártó zseninek. Egyik sem igaz. *Illyés* kései vallomása a pontos: „Nem a maga irányát kereste, hanem egy népét.” Egy veszendő nép megmaradását a világviharokban.

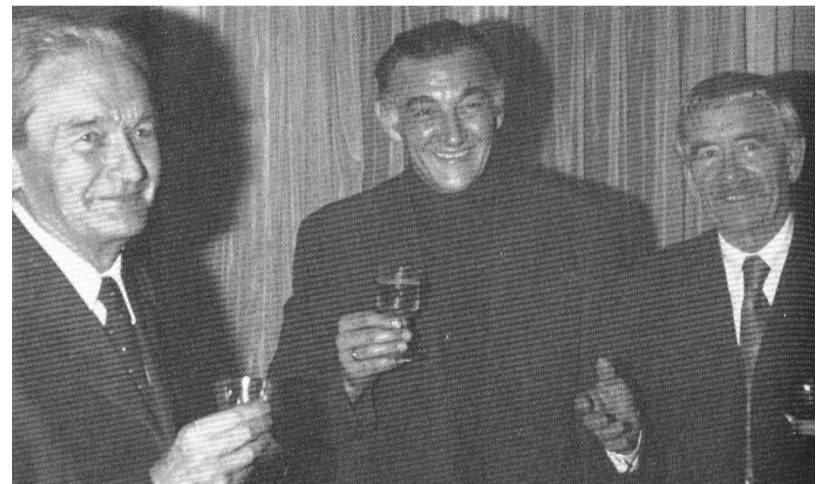
A megemlékezések közül, azt hiszem, a Németh László Társaság megújulása kívánko-

zik az első helyre. A társaság 1987-ben Hódmezővásárhelyen jött létre; most, több mint húsz év elteltével, ismét ide tért vissza, s reméljük, „megfiatalodva” végleg haza is ért.

A város áprilisban tudományos tanácskozáson emlékezett az íróra. *Imre László*,

korábbi elnöke közösségépítő munkálkodásának véget vetett váratlan halála. Az ország minden tájáról érkezett tagok egyhangúlag Füzi László irodalomtörténészt választották meg új elnöknek.

Akik egész nap ott lehettek, megmerítkeztek Németh László gondolataiban talán

Németh László balján Sinkovits Imre és Borsos Miklós (1972)

a Debreceni Egyetem professzora Németh László *VII. Gergely* című drámájáról tartott előadást. *Füzi László*, a kecskeméti *Forrás* folyóirat főszerkesztője az életműnek és utóéletének mozgását elemezte. *Monostori Imre* irodalomtörténész az író „szellemi organizátor” szerepének évtizedét, az 1926–36 közötti esztendőket vizsgálta. *Olasz Sándor*, a Németh László Társaság

azt vitték magukkal, hogy a közép- és kelet-európai kis nemzetek összetartozásának híveként nekünk is feladatunk legyen egymás minél jobb megismerése. Nagy művének őrzése, a minőségre való törekvéssel együtt. Szüntelen fáradozás a nemzet megmaradásáért – ez az intellektus érvényes marad, amíg lesz magyar szó, magyar emlékezés.

■ F. F. L.

MEGiNT – II.

Magyarországi evangélikus gimnáziumok népzenei és néptáncfalalkozója

▶ **Néptáncrajongó diákok, zenészek, néptáncanár-
rok, fasori segítők, érdeklődők, énektanárok** – így állt össze múlt szombat-vasárnap a kétszer fél-napos országos rendezvény közönsége: hat iskola és egy kollégium képviselőjében hetven-nolcvan ember. A magyarországi evangélikus gimnáziumok második népzenei és néptáncfalalkozóján már a délelőtti programokat is nagy érdeklődés kísérte.

Sebő Ferenc énekes, dalszerző, népzene- és népzenei előzetes előadó stílusban, alapos háttér tudással tudott újat mondani szakembereknek és laikus érdeklődőknek egyaránt. Témája – a népzene és népdal mint megújulásra váró tárgy – lehetőséget adott az erdélyi gyűjtéséből hozott szórakoztató adomákra csak úgy, mint a tudományos elemzésekre.

Sebő Ferenc

A bolgár származású *Nikola Parov* zeneszerző, muzsikus és producer világszerte elismert képviselője a világzene stílusának, mely több nemzet

FOTO: KISS TAMÁS

népzenei sajátosságait ötvözi. Énekes társával, *Herczku Ágival* a legkülönbözőbb népdalfeldolgozásokat mutatták

be különböző népek hangszerein, elvárásolva a közönséget, egy- szeptersmind hatalmas tapsvihart aratva.

A találkozót a érkező diákcsoporthoz előadásai adták, amelyek egyórás műsorral álltak össze az iskola dísztermében. *Martinovszky István* nyíregyházi kollégiumigazgató verbunkos „Áldjad, én lelkem...” nótája adta meg az alap-

hangot, majd az aszódi, a békés csabai, a nyíregyházi, a bonyhádi intézmény és a soproni Eötvös diákjainak táncai, dalai következtek.

ban, bonyolultságban, fellépésben, de mindegyik együttesről elmondható, hogy nyilvánvaló volt az öröm, amit a népzene ad, ez sugárzott minden produkcióból. Az esti táncfalalkozó barátságos hangulata pedig külön megfogott: az igény szerinti tánc tanítás, a mindenkit megforgató táncanár, a spontán, egymást követő férfiszólók – mindez olyan versengésmentes, a közös mozgás és zenélés igazi örömét adó atmoszférát eredményezett, amelyért már érdemes volt a szervezéssel járó sok fáradságot vállalni!

Külön meghatódottam saját diákjainktól, akik jöttek segíteni a kétféle munkában, terítésben, cipekedésben. De így tettek a vendégek is, különösen a soproni erdészek vették ki a részüket a táncfalalkozó rendezvényéből. Ezt örömmel látni.

A szombatot az esti táncfalalkozó zárta, melyen a négytagú *Rojtos* zenekar muzsikájára este tízenegyig rophatták a táncos lábúak. Rendrakás, jókedvben elfogyasztott egyszerű vacsora és a tanteremben leterített matracok zárták a napot, reggel pedig *Csepregi András* iskolalelkész áhítatával indultak útnak a résztvevők.

– Élvezetes, lelkesítő volt mindegyik fellépő – akár szóelőadásokról, akár teljes néptáncosoporthoz vagy fiatal muzsikusok zenekaráról volt szó – állapítja meg *Nováky Andrea*, a faszori gimnázium énektanára, az ének-zene országos tantervezője, az alkalom szervezője.

– Természetesen volt – folytatja a tanárnő –, aki mögött hosszabb és komolyabb gyakorlás állt, természetesen voltak különbségek tisztaság-

ban, bonyolultságban, fellépésben, de mindegyik együttesről elmondható, hogy nyilvánvaló volt az öröm, amit a népzene ad, ez sugárzott minden produkcióból. Az esti táncfalalkozó barátságos hangulata pedig külön megfogott: az igény szerinti tánc tanítás, a mindenkit megforgató táncanár, a spontán, egymást követő férfiszólók – mindez olyan versengésmentes, a közös mozgás és zenélés igazi örömét adó atmoszférát eredményezett, amelyért már érdemes volt a szervezéssel járó sok fáradságot vállalni!

Külön meghatódottam saját diákjainktól, akik jöttek segíteni a kétféle munkában, terítésben, cipekedésben. De így tettek a vendégek is, különösen a soproni erdészek vették ki a részüket a táncfalalkozó rendezvényéből. Ezt örömmel látni.

FOTO: HÁMOR ENDRE

Nováky Andrea

Hogy lesz-e folytatás? Bízunk benne! Persze, kiderültek hibák, például hogy a májusi időpont nem a legjobb. De talán valóban van jövője Zsombor kezdeményezésének!

■ I. Sz.

A hit hallásból van...

▶ **„A hit hallásból van” – üzeni Pál apostol a Rómaiakhoz írt levél 10. fejezetének 17. versével. Ezt a megszívlelendő igazságot hordozza nevében a Faith Comes By Hearing (FCBH) nevű szervezet is, melynek tevékenységét ma már – a Magyarországi Bibliatársulat Alapítvány jóvoltából – minden érdeklődő megismerheti.**

Az FCBH feladatának tekinti, hogy a Bibliát *hangzó anyagként* a lehető legszelebb körben – anyanyelven – tegye hozzáférhetővé. Ha belegondolunk, hogy jelenleg a Földön csaknem hétezer önálló nyelvet használó nép, illetve nemzen él, akkor felmérhetjük, milyen sziszifuszi feladatot vállalt magára a szervezet. De a *Máté evangéliuma* szerinti missziói parancs úgy szól, hogy *„tegyetek tanítvánnnyá minden népet...”*; s ez esetben a hangsúly a *„minden”* szóra esik.

A Bibliát olykor Szentírás-ként is emlegetjük, s az európai kultúrkörben ma már természetes az ennek használatához elengedhetetlen olvasási képesség. Ez azonban messze nem magától értetődő a harmadik világ országában, ahol az analfabetizmus gyakran a népesség nagyobb hányadának osztályrésze. Arról nem beszélve, hogy az úgynevezett fejlett országokban is terjed a *funkcionális analfabetizmus*. Ez nem az olvasni-írni tudás teljes hiányát jelenti, hanem azt, hogy az egyén olvasás-írás útján csak korlátozottan képes új információk befogadására és közlésére, tehát ezt a tudást kevésbé képes eszközként használni. Találkozhatunk a *kényelmi analfabetizmussal* is, amely a képi és hangzó információkban fulladozó, túlnyomórészt – bár nem kizárólagosan – fiatalabb generációk elfordulását jelenti az írásművelésre alapozott tájékozódástól.

Ezek az embercsoportok nem nyerhetők meg másképp a Biblia üzeneténél, csak ha emberi hangon szól hozzájuk Isten igéje. Szerencsére az elmúlt években a hangrögzítés és -lejátszás technikai eszközei korábban elképzelhetetlen mértékben elterjedtek, ma már a világ minden szegletében általánosan elérhetővé váltak – sokszor olcsóbban, mint az írott információk. Az FCBH célul tűzte ki, hogy 2016-ra a világ kétezerezen nyelven, a Föld lakosságának kilencvenhét százaléka számára teszi hozzáférhetővé hangzó anyag formájában a Bibliát különböző könyveit. Jelenleg mintegy 185 ország öt-milliárd lakosa számára elérhető el a szolgáltatások, ami 525 nyelven 557 különböző bibliaváltozatot jelent. (A különféle változatok egyrészt különböző fordításokat, másrészt az egyszerű felolvasástól a dramatizált feldolgozásokig terjedő hangzó formákat jelentenek.)

Ezek után nem marad más hátra, mint köszölni a hozzáférést biztosító honlapok címét. Magyarországi Bibliatársulat Alapítvány – <http://www.bibliatarsulat.hu/>. Faith Comes By Hearing – <http://www.faithcomesbyhearing.com/job-opportunities>.

Befejezésül és biztatásul álljon itt *Szent Ágoston* ismert mondásának – „Tolle, lege!”, vagyis „Vedd és olvasd!” – némiképp aktualizált változata: „Töltsd le és hallgasd!”

■ ZSUGYEL JÁNOS

„Nem elég megálmodni az álmot”

▶ **Barcsay Zsombor az utóbbi évek állandó fellépője a faszori bálók, szalagavatókon. Társsal vagy szólóban ropja a káprázatos néptáncokat. Az országos néptáncos találkozók ötletgazdáját és mindegyikét is meglepetés és megálmódott gondolatok születtek.**

– *Hogyan jött az ötlet?*

– Úgy, hogy 2009-ben nagyon jó élményekkel tértünk haza Győrből az evangélikus gimnáziumok országos találkozójáról. Ezután fogalmazódott meg bennem, hogy ha van országos kórustalálkozó meg bábfesztivál, vannak nyelvi versenyek, akkor miért ne adhatna otthont az evangélikus egyház egy népzenei-néptáncos találkozónak is? A népzene, a néphagyomány olyan értékeket hordoz, amik nemcsak vállalhatók, hanem kifejezetten örözendők a mai világban.

– *Neki is álltál a szervezésnek, ugye?*

– Igen, persze, noha tudtam, hogy minden kezdet nehéz, de vitt a lelkesedés. *Roncz*

A SZERZŐ FELVÉTELE

Névjegye

Név: Barcsay Zsombor
Született: 1993
Iskola: Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium

Kapcsolata a néptáncal: Hatévesen kezdte, ma a Bihari János Táncgyűtestestben táncol, az utánpótlásban. Heti kétszer két és fél órát próbálnak.

Véleménye a Fasorról: „Van egy hangulata: az ódon falak és az új beruházások érdekes keveréke. Szeretek ide járni.”

Béla igazgató úr támogatta az ötletet, de eléggé rajtam múlt, hogy lesz-e belőle valami. Ez persze csak tovább fűtött, és végül tavaly négy iskolából összejött harminc fellépő. Biztattak, hogy idén legyen folytatás.

– *Az ideai találkozó hogyan alakult?*

– Idén már hat iskolából várunk vendégeket, és már nemcsak egy délutánt töltünk együtt, hanem itt alvással megvalósítható az esti táncfalalkozó – amit a legjobban várok! Az iskolában alszunk, így megszórjuk a szálláspénzt.

– *Apropó, pénz – minden ilyen program sajnos pénzbe kerül, nem elég a lelkesedés...*

– Persze, ez az egyik legnagyobb nehézség. De én nagyon akartam ezt a találkozót, sőt maga a szervezés mint munka is nagyon megtetszett, még az is lehet, hogy a jövőben valami ilyesmivel fogok foglalkozni.

– *Nem profi néptáncos leszel?*

– Nem, műszaki egyetem-

re szeretnék jelentkezni műszaki menedzser szakra. De attól még a táncot szeretem a legjobban! A néptánc számomra minden: életérzés, nyelvet, időtöltés, sport, közösség, kapcsolatok, a jól végzett munka öröme – hozzá kapcsolódnak a legszebb és legnehezebb pillanataim.

– *Visszatérve a szervezéshez: mik voltak a nagy kihívások?*

– Talán az, hogy rá kellett jönnöm: az álmot – hogy minél többen együtt táncoljunk és énekeljünk az evangélikus egyház égisze alatt – nem elég megálmodni, meg is kell tudni valósítani. Azt gondoltam, hogy majd valaki megszólít, hogy na, hallom, van ez a nagy ötleted, gyere, elintézzük. Persze, most már látom, hogy ez nem így megy! Viszont nagyon várom a holnapot! Ma este pedig már megyünk rendezni a termet, cipelni a székeket, holnap meg visszük a párizsot és a kenyert a vacsorához!

■ ITTJÉS SZILVIA

egyébként ismert szövegek idegen nyelven történő hallgatása, mely rendkívül gyorsan képes a hallás utáni beszéd megértést fejleszteni.

Ezek után nem marad más hátra, mint köszölni a hozzáférést biztosító honlapok címét.

Magyarországi Bibliatársulat Alapítvány – <http://www.bibliatarsulat.hu/>.

Faith Comes By Hearing – <http://www.faithcomesbyhearing.com/job-opportunities>.

Befejezésül és biztatásul álljon itt *Szent Ágoston* ismert mondásának – „Tolle, lege!”, vagyis „Vedd és olvasd!” – némiképp aktualizált változata: „Töltsd le és hallgasd!”

■ ZSUGYEL JÁNOS

Egy este a Szokolay családdal

Filmbemutató
a Bartók Béla
Emlékházban

Apa és fia. Filmen és élőben. Nem mindennapi élményben volt részük azoknak, akik ellátogattak az emlékházba. A *Bartók zongoráján III. – Szokolay Balázs* című film vetítésével egybekötött bemutató kivételes remekléssel ajándékozta meg a zenerajongókat. A sorozat megálmodója, *Vásárhelyi Gábor* a maximumot hozta ki a résztvevőkből. Minden percet kihasznált: muzsika, szó és kép hibátlan harmóniáját valósította meg.

Szokolay Balázs zongoraművész *Bartók Mikrokozmoszának* hat füzeteiből a legnehezebbeket választotta, s azokat ritkán hallható finomsággal adta elő.

A hangverseny szünetében *Szokolay Sándor* zeneszerző beszélt a nagy, példaadó elődről: „Ennek a helynek olyan áhítata van, mint egy templomi szentélynek. Bartók Béla mindennek a lényegét látta. Tőle a fáradhatatlan munkát és a rendet tanultam meg. Nála nagyobb »takarítást« senki nem csinált a zenében; mindenre figyelt, és minden fontosat beépített munkájába. Soha nem ismételt, csupa újat hozott, az előző századok kísérleteit beolvasztotta izzó kompozícióiba. Szemérmes ember volt, nem tárta föl titkait, sem a hitét. Forradalmi újító volt, s ehhez szótárt is szerkesztett; nyelvezete akkor is a népszerűből táplálkozott, ha látásra nem abból merít. Disszonanciái a 20. század borzalmaid idézik, megszelídítve a gonosz erőket. Az emberért beszélt, kiáltott dörgő zenéjével minden időben. Nagy titkokat írt meg, és még nagyobbakat írt volna meg, ha nem hal meg olyan korán. Tele tervekkel és tengernyi munkával...”

Szokolay Balázs első vendégével, *Banda Ádámmal* Bartók 2. *rapszódiját* játszotta. Hibátlanul. Talán a virtuozitás, erő és szárnyalás legnehezebb darabja. De bírt a két fiatal, ahogyan *Szokolay Dongó Balázs* furulyán és dudán előadott improvizációit is.

A befejezésre illesztett *Bartók–Székely-mű*, a *Román népi táncok* fergeteges dallamai megkoszorúzták az estét. Taps, vas-taps a filmen és a nézőtérén is: a másfél órás alkotás remek tiszteletadás a régi mesterek előtt, és vallomás a zene hatalmáról.

Már csak egy kötelessége maradt a látogatóknak: sietve végigment az állandó kiállításon. Föl, egészen a második emeletig. Búcsúzóul elolvasta *Bartók* – falra vésett – örök üzenetét: „Én részemről egész életemben minden téren mindenkor és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és a magyar hazáért!”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

FINISSZ

Mind mást süt ki

– avagy méltó búcsútor/ta az Evangélikus Országos Múzeumban

Alaprecept: végy egy kis egyháztörténetet, merítsd meg személyes emlékeidben, adj hozzá néhány népszerű evangélikus arcképet (ezeket természetesen árnyalhatod is), fűszerezd elfogultsággal megfelelően, keríts hozzá néhány emblematikusnak tűnő tárgyat, s tégy bele egy csipetnyi humort is. Ha nem véted el az arányokat, a fogyasztók megérik az evangélium ízét.

Első tészta Gáncs Péter módra

A déliesre fűszerezett üzenetben a séf úgy jutott el az életünk rajtkövéthöz (is) szimbolizáló Petőfi-keresztelőküttől a toleranciát hirdető árvíz kelyhén át a „nagy árnyékú nagy emberig”, *Káldy Zoltán*ig, hogy arra figyelmeztetett, az *Insula Lutherana* nem csak evangélikus sziget, hanem az evangélium szigete is legyen. Legyen megtartó talaj, erős gyökér. Legyen olyan szigetvilágunk, ahol az egyes kis szigeteket komp- és hajóközlekedés, sőt családút köti össze.

A krém első rétege a Liptay György

Hál' Istennek nem a vegyészmérnök keverte a krémet, hanem a Gaudiopolis egykori lakója, fásori öregdiák, aki *Szethlo Gábor* emberi nagyságáról és elhivatott munkájáról ugyanúgy elérzékenyülten szólt, ahogyan régi fásori tanárainak hatalmas tudásáról és életszerű óráiról. A „kis egy-

Harmati Béla László

ház nagy iskolája” életre szóló utóvalóval bocsátotta el diákjait. Talán újra eljön még az idő, hogy a protestáns iskolák szelleme hasonlóan karakteres és meghatározó lesz.

Második tészta Fabiny Tamástól

Hallgatóinak bemutatta családját a püspök: „Hárman vagyunk testvérek, van egy bátyám, egy nővérem és egy öcsém.” Képtelenség? Nem, sőt nagyon is sokat elárul a múzeumalapító édesapáról, *Fabiny Tiborról*, akinek érdemeit e helyütt nem lehet eléggé dicsérni. Nem tudta volna, de nem is akarta lelkész és történész-muzeológus énjét szétválasztani. Jelenlétében megelevenedtek a tárgyak, és munkába fogtak nemzedékek... *Fabiny Tamás* valószínűleg és képletesen is közelebb hívott *Bergman Erasmus*-kannájához, hogy meglássuk üzenetét: a várva várt, a

köztünk cselekvő és a ma is köztünk járó Jézus alakját. Az utolsó mondatok pedig az egykori kőbányái felügyelő, *Kinczler Gyula* 56-os fotóinak és bátorságának emlékére szóltak.

Második krém – Karátsón Gábor „A legöregebb csángó”

a búcsú idejére tárlóba került kalaznói óra előtt

Petőfi kiskörösi keresztelődemenccéje

állt meg. A mutaték nélküli, faragott óralap segítségével indult az eltűnt idő nyomába. Nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy a koronát tartó angyalok a nemzet angyalai. Bárha (*Jakob Böhmere* utalva) azok az angyalok – a nemzetek angyalai – is boldog együttlétben élének, s csak egymást tisztelnék, nem tudván semmilyen cselvetésről és rosszakaratról... A kalaznói óra egy kitelepítéssel sújtott sváb gyülekezetből származik. Svábok azok is, akik Budakeszről elindulva a másik irányba rendbe hozták az egykori gyimesbükki vasúti őrházat. Mi közük a csángók földjéhez a hazai németeknek? Semmi, de ezzel az „ellenvonattal” mégis valamiféle békességet teremtettek.

Harmadik tészta Ittész Jánostól

„Dicsérni jött, nem temetni...” Nagyívű, szubjektív tárlatvezetés – tökéletesen illusztrált ígéhirdetés fültanú (ízlelői) lehetnek a jelenlévők. Akár az egykori ősök hűségéről, akár az üldözöttek hősiességéről, akár a politika kiszolgálóiról, a 20. század „udvari teológiájáról”, akár napjaink domesztikálózott kereszténységéről beszélt, végül mindig rámutatott: Isten szeretetének és

kegyelmének csodája, hogy az egyház ügye eleven maradt. Nem azt kell látnunk a közszegi gyülekezet páncélszekrényében sorakozó kannák láttán, hogy „jaj, csak önre, a szegények ezüstjére futotta”, hanem hogy mennyi kannára volt szükség itt kétszáz évvel ezelőtt! A kiállítás egyetlen nagy ívet fog át a piros orrú nemescsói tanítványoktól akár későbbi önfényező figurákig, 20. századi személyekig: Istennünk az egyetlen biztosíték!

Harmadik réteg krém a la Kézdy Edit

Bár természettudósként is megtalálta volna a témát ebben a kiállításban – *Tessedik Sámuel* vagy *Kossuth* nővénygyűjteménye –, mégis élt a szubjektív felajánlott lehetőségével. Nagy felfedezés, hogy a múzeum az életünk lenyomata. Épp a Deák téri

tárhoz kínálták.) A koktéllhoz nehezebb és könnyedebb adalékokat választottak: *Czenthe Miklós* elbeszélte, hogyan is jutott *Luther* autográf végrendelete magyar kézre (egyszerűen: árverésen vásárolták), illetve melyik is az igazi *Hubert Gabriella* az olvasó – és értő? – egyházzól szóló, a „némely lelki éhezők tanulságára”, otthoni felolvasásra szánt posztilláskötetről, *Bornemisza Péter* könyvéről. *Harmati Béla László* nagyszerű keretbe foglalt picitársádi oltárképtörredékkel, a rongyocskaként előbukkant Jézus-portréval illusztrálta a muzeológusok, műemlékvédők nehéz feladatát, *Kertész Botond* – egykori gyóni papfi – pedig arról beszélt, milyen nagyszerű édes-műzeumlátogatóként ráismerni a saját gyűlekeztünk tárgyaira. Az „ez a miénk” érzése nemcsak büszkeséggel tölthet el, hanem identitásunkat is erősíti.

Zászkaliczky Zsuzsanna a nemescsói antependium ikonográfiájához nyújtott némi segítséget – abbéli reményben, hogy egyszer majd mindnyáján a meghívottak között leszünk... *Gryllus Dániel* és *Vilmos* segítségével – a tőlük hallott reformáció korabeli énekeken és zsolttáraparafázisokon túl – a búcsúpohárhoz dalra is fakadt a torozó társaság. Az átalakítást előkészítő munkatársak azonban az énekeltek, eddig más összefüggésekből jól ismert, ám ma új értelmet nyert születésnap köszöntőtől nem szabadulhattak:

Harminkét éves lettem én –
meglepetés e költemény
csecse
becse:

ajándék, mellyel meglepem
a kávéházi szegleten
magam
magam.

Harminkét évem elszelelt
s még havi kétszáz sose lett.
Az ám,
Hazám!

De és sőt:

Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
tanítani!

FOTÓK: RISS TAMÁS

■ – Y

ÁZS Eseménydús búcsú az Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállításától

„Egyszerre legyen modern és klasszikus!”

Beszélgetés dr. Harmati Béla Lászlóval, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatójával

► Ezekben a napokban bontják le az Evangélikus Országos Múzeum (EOM) állandó kiállítását. A felújítás előtt álló intézmény egyelőre csak néhány hétre csukja be kapuit, később azonban tartósan is zárva lesz. A több mint három évtizedes múltra visszatekintő múzeum jövőjéről dr. Harmati Béla László igazgatóval beszélgettünk.

– Néhai Fabiny Tibor egyháztörténész-professzor álmolta meg és hozta létre ezt az állandó kiállítást. Mit lehet tudni erről az időszakról? Úgy is feltehetném a kérdést: ha múzeumi keretek között kellene bemutatni az indulást, mire helyeznék a súlyt?

– Arra a heroikus munkára, amely Fabiny Tibor elévülhetetlen érdeme, és amellyel a tomboló szocializmus alatt sikerült elérnie, hogy a levéltár és a könyvtár mellett az evangélikus gyűjteményi ágak harmadik, legfiatalabb tagjaként létrejöhessen az Evangélikus Országos Múzeum. Neki köszönhető, hogy egy virágüzlet és egy munkásóruha-raktár helyén megnyílt az intézmény a Deák téren, a főváros szívében.

Az az anyag, amelyet az országgyűlekezeit látogatva össze tudott szedni, mind a mai napig az egyik leggazdagabb, legsokoldalúbb gyűjteménye az egyházi kincseknek. Hozzáteszem: nincs még egy felekezet Magyarországon, amelynek országos múzeuma lenne. Aki az eddigi állandó kiállítást megtekintette, az a bemutatott dokumentumokon, könyveken, műtárgyakon keresztül képet kaphatott az evangélikusság történetéről a Kárpát-medencében a kezdetektől a 20. század utolsó harmadáig, és megismerhette azt a küzdelmet, amelyet évszázadokon keresztül vívott mind a saját fennmaradásért, mind pedig a magyarságért és a magyar kultúráért.

– A felújítás gondolata nem teljesen új keletű. Néhány éve folyamatosan terítéken van az átalakítás kérdése. Miért van rá szükség?

– A múzeumi szakmában azt szokták mondani, hogy egy állandó kiállítás „élettartama” tíz-tizenöt év, ennyi idő után kell megújítani, frissíteni vagy akár le is cserélni az anyagot. Nálunk 1979 óta – néhány kivételtől eltekintve – ugyanazok a tárgyak láthatók, ugyanolyan módon, ahogy annak idején bekerültek a tárlókba.

A felújítás, a korszerűsítés szükségességét indokolja az is, hogy a helyiség fény- és páratartalma nem megfelelő sem a könyvek, sem a textilek, de még csak a látogatók számára sem, hiszen a szellőztetés kérdése megoldatlan. Ugyanígy gondot okoz egy-egy programunkon a hangosítás hiánya is. A munkálatok során tehát ezt a láthatatlan struktúrát is szeretnénk úgy fejleszteni, hogy eleget tegyen a 21. század eljeli követelményeknek. Egyúttal a leg-

utóbbi időkig kihasználatlan pincehelyiség is kiállítóterré válik majd.

Az átalakítással és a bővítéssel az a célunk, hogy több korosztály számára is vonzóvá és elérhetővé tegyük az EOM-ot. Gyermekcentrikusabb múzeumot tervezünk, még nagyobb súlyt kívánunk fektetni a múzeum-

hogymilyen irányba fog bővülni, növekedni a kiállítóter.

Másrészt a felújítás anyagi hátterére sincs biztosítva még teljes mértékben. Az egyház lehetőségei nagyon korlátozottak. Noha saját költségvetésében különített el e célra pénzt, de ha kizárólag erre a forrásra támaszkodnánk, akkor sokkal tovább, akár két-három évig is eltartana az átépítés, melyet megfelelő fedezet esetén egy esztendő alatt is lehet bonyolítani. Píllanatnyilag az állam által kiállításba helyezett, az egyházi turizmust támogató pályázat kiírását várjuk. Május elejére ígérték...

Az említett időszak kiállítás egészen október végéig lesz látogatható, azután a műszaki átépítés miatt kénytelenek leszünk teljesen bezárni. A felújítás ideje alatt honlapunkon (<http://eom.lutheran.hu>) keresztül, illetve vándorkiállításaink révén szeretnénk jelen lenni.

– Visszatérve az állandó kiállításra: felépítését tekintve megközelítőleg hasonló lesz a mostanihoz, vagy jelentősebb változások várhatók? Valóság példaként arra, hogy az Evangélikus Országos Levéltár által őrzött Luther-végrendeletet is láthassa a nagyközönség?

– Az eddigi állandó kiállítás hátterbe szorultak a néprajzi emlékek, és a liturgia is kevés teret kapott. Szeretnénk, ha valamilyen módon ezek a területek is megjelenének a rendelkezésre álló szűk helyen. Gyűjteményünk további darabjait, úgy tervezük, időszakos kiállítások keretében fogjuk megmutatni.

Az egyházvezetés részéről az a kívánság fogalmazódott meg, hogy az állandó kiállításnak néhány nagyon fontos, országos, sőt akár nemzetközi szinten is érdeklődésre számot tartó tárgy és dokumentum köré kellene felépülnie. A Luther-végrendelet mindenképpen ezek közé tartozik, és megfelelő biztonsági intézkedések mellett ez is kikerülhetne a páncélszekrény rejtekéből. Ilyen emblematikus műkincs még az 1650 táján készült nemescsói oltárterítő, az 1724-ből származó, Luther és az Augustana Confessio című olajfestmény, az 1838-as Deák téri árvízi kehely, Petőfi kiskőrösi keresztelődencéje, illetve a selmecbányai érdemkönyvből megjelent írása.

Olyan kiállítást szeretnénk létrehozni, amely nem hagyja hidegen a hozzánk betérőket. Jó lenne, ha vendégeink egyházunk múltjának megismerése mellett aktuális kérdéseikre is választ kaphatnának, ha a kiállítás egyszerre lenne provokatív és konzervatív, modern, mégis klasszikus. Hogy ezt sikerül-e megvalósítanunk, arról a látogatókat kell majd megkérdezni...

■ VITÁLIS JUDIT

Kalaznói óra

FOTÓ: VÉSSÉY ENDRE

pedagógiára. Természetesen a nyugdíjasokról és a külföldi turistákról sem szeretnénk elfeledkezni. A kihívást egyébként pont az jelenti, miként tudunk majd az úgynevezett vajt füllü egyháztagnak is újat és érdekeset mondani az evangélikusságról úgy, hogy közben az akár Japánból betoppanó látogató számára is érthető és élvezhető legyen a kiállítás.

– A vajt füllü, hűségeken visszavisszatérő látogatóknak az időszakos kiállítások és egyéb programok jelentenek, jelenthetnek újdonásokat?

– Múzeumunk egyik legfőbb gondja eddig éppen az volt, hogy az időszakos kiállításainkat az állandó tárlat előterében, nagyon kis alapterületű helyen tudtuk megrendezni. A pince felé való terjeszkedés elképzeléseink szerint módot ad majd arra, hogy bemutatói lehetőséget biztosíthassunk a kortárs egyházművészet képviselőinek. A képzőművészeti kiállítások mellett kamarazene-koncerteket, irodalmi esteket is tervezünk, és így a múzeum egyfajta kulturális központként is működne.

– Az állandó kiállítás lebontása után, még a jelenlegi falak között, a mostani tárlókban nyílik meg a pünkösdvasárnap előtti szombaton a kétszáz éves Deák téri templomot, illetve a gyülekezetet bemutató időszakos kiállítás. Ezzel párhuzamosan az alsóbb szinten már meg is kezdődnek a munkálatok?

– Egyelőre nem. Egyrészt idén újra bekapcsolódunk a múzeumok éjszakája elnevezésű rendezvényprogramozatba, és a pincébe tervezett programokkal szeretnénk a szélesebb közönség figyelmét is felhívni arra,

Tisztelt Egybegyűltek! Kedves gyászoló gyülekezet! Szeretett testvéreim az Úrban!

A feltámadás reménysége indított minket erre a találkozóra, amelyen elbúcsúzunk drága szerettinktől, az Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállításától. Emberi léptékekkel nem nagy idő, ami adatott néki: bő három évtized. Ha személyt ismerhetünk volna benne, az alig pályakezdőtől búcsúznánk. De egy állandó kiállítás „életének ideje tíz esztendő, vagy ha több, tizenöt esztendő, és nagyobb része hiábavaló fáradság...” Akitől búcsút veszünk, múzeum volt, még ha élő, lélegző, találkozásokra és beszélgetésekre teret adó hely is. Áldott helyszínt nyújtott sok fontos kiállításnak, felolvasásnak, muzsikálásnak és vidámságnak. Nem is kelene tovább érdemeit sorolnunk, fejet kell azonban hajtunk azok előtt a személyek előtt, akiket létrehívóiként ismerünk.

A múzeum édesapja Fabiny Tibor egyháztörténész volt. Az ő töretlen hite, vég nélküli munkája és az evangélikus kultúra és egyháztörténet iránti elkötelezettsége nélkül nem valósíthatott volna meg a hetvenes években az álom: új egyházi intézményt létrehozni a főváros szívében. Pedig az In-sula Lutheranus valóban a legalkalmasabbnak bizonyult egy evangélikus gyűjteménynek – múltunk fontos darabjának – a bemutatására. Szem- és fültanúk bizonyítják, hogy Fabiny Tibor jelenlétében megelevenedtek a tárgyak, beszélni kezdtek a holtak... Egészen vajt füllü látogatók némi halvány rózsaszín árnyalatot felfedezhetnek esetleg a kiállítás felirataiban, de elismeréssel kell adóznunk az előtt, hogy a marxista történelemszemlélet egyeduralma és korlátlan cenzori hatalma idején Fabiny Tibor három évtizeden át időtálló tudott alkotni.

Az első állandó kiállítás nem jöhetett volna létre Dávid Katalin barátságára, tanácsai és néhai Péter Márta művészettörténész segítségével nélkül. Ma is őri a múzeum irattára kézzel írt forgatókönyvvázlatait, a verbális emlékeket pedig számos kedves momentumot róla.

Az építésszek, Havasy Pál és Gryllus Vilmos végezték a felemelő, ám piszkos munkát: az egykori evangélikus iskola épületében létrehozott munkásóruha-raktár belsőépítészeti nyomait eltakarítani, s ha nem is

templomot, de megszentelt teret létrehozni úrvacsorai kelyhek, oltárfel-szerelések, Bibliák és Luther végrendelete számára... Eközben Szvetnik Joachim keze nyomán megújultak a fémtárgyak, és régi fényükben kezdtek ragyogni. Kegyelettel és büszkeséggel emlékezünk hát mindnyájukra, akik komoly alapot vetettek az utódok munkájához. Az Úristen meghallgatta őket, amikor a zsolnárossal így könyörögtek: „Kezeink munkáját tedd maradandóvá!”

Emlékezünk azokra a nyugdíjas lelkészekre is, akik tudással, empátiával vezették a tárlatlátogatókat. Azokra, akik sokszor nemcsak az evangélikus kultúrának, hanem Jézus Krisztusnak is közvetítői, tanúságtévői voltak egy szomorú, sokarcú korban. Garam Zoltán és Pusztai László ugyanúgy tagjai a mi örök, múzeumi arcképcsarnokunknak, ahogyan Kinczler Irén is – ő lélekben ma is itt van velünk (és mindenkét csókoltat).

Elérkezett tehát ez a nap is: elbúcsúztatjuk a Fabiny Tibor megálmodta állandó kiállítást abban a reménységben, hogy belátható időn belül a tőle tanultak (és még inkább tapasztaltak) segítségével újat hozhatunk létre. Abban a reménységben, hogy mi – akik a keze alatt nőttünk fel – ugyanúgy szóra bírhatjuk majd a tárgyakat, ugyanúgy be tudunk vonni nemzedékeket a munkába, s ugyanolyan elkötelezettséggel tudjuk majd szolgálni egyházunk és a magyar kultúra ügyét.

„Minden e földön csak elmúlandó...” – énekeljük temetésekén. Matuzsálemi korú kiállításunk rászolgált a nyugalomra. Bízunk abban, hogy kiállított tárgyainknak nem az „örök világszáműző” fényeskedni, hanem a korszerű (és fenntarthatóan működő) világítás mutatja meg legszebb, eddig esetleg árnyékban maradt arcukat. „Rendezni újra közös tárgyainkat, ez a mi munkánk, és nem is kevés.” Ámen.

■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA

Elhangzott május 12-én az Evangélikus Országos Múzeumban, a kollégáknak tartott „szakmai búcsúpohár” alkalmából

FOTÓ: VÉSSÉY ENDRE

HIRDETÉS

A Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet *gyülekezeti pénztáros* (heti 20 órá) munkakör ellátására. A munkakezdés időpontja: június 20. A pályázati kiírás teljes anyaga a pkeczko@lutheran.hu e-mail címen kérhető el.

HIRDETÉS

Hogyan értsük meg a muzulmán észjárását?

Rendkívüli alkalomra hívjuk testvéreinket május 27-én, pénteken 18 órára az országos iroda utcai termébe (Budapest VIII., Úllői út 24.), ahol *Asif James Mall* pakisztáni keresztény teológus tart előadást *Hogyan értsük meg a muzulmán észjárását?* címmel. A több mint egy évtizede Londonban élő és főként iszlám hitű egyetemisták között szolgáló lelkipásztor rendszeresen tart felvilágosító előadásokat Európa-szerte, hogy így hívja fel a figyelmet a világban üldözött keresztény közösségek szenvedéseire. Mindenkit sok szeretettel hívunk és várunk erre az alkalomra!

B. Pintér Márta, a Női Missziói Szolgálat lelkésze

HIRDETÉS

A környezetvédelmi világnaphoz kapcsolódóan rendezik meg a teremtés 21. ünnepét *Az önként vállalt csend* címmel. A konferencia ökumenikus istentisztelettel kezdődik május 27-én, pénteken 14.30-kor a budavári polgármesteri hivatal csarnokában (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.).

HIRDETÉS

Utazás Törökországba

A miskolci evangélikus gyülekezet meghosszabbítja a jelentkezési határidőt *A Pál apostol nyomdokán – Ókori emlékhelyek* címmel meghirdetett törökországi utazására (Kappadókia–Epheszosz–Trója). Az utazás időpontja: október 12–21. Előlegfizetési határidő: június 3. Érdeklődés: 46/505-727 (*Vargáné*) vagy 20/824-9093 (*Baksa László*).

Várjuk jelentkezésüket a júniusi, biztosan induló Krakko–Zakopane utunkra is!

HIRDETÉS

3. országos Félé-nap

A harmadik országos Félé-napot *Az újraindult Félé két évtizede* címmel május 21-én, szombaton 10 órától tartjuk a budahegyvidéki evangélikus gyülekezetben (1122 Budapest, Kék Golyó u. 17.).

Program

- 10.00: Istentisztelet úrvacsorával – *Gáncs Péter* elnök-püspök
- 11.15: Egy Túrmezei Erzsébet-verset követően „Így látjuk mi”: *Egyesület – Veperdi Zoltán; Iratterjesztés, Bagolyirtás – Herzog Csaba; Siló – Endreffy Attila; A jövő – dr. Visnyei Orsolya.*
- 12.00: Filmvetítés: A Félé ma
- 13.00: Énekkari szolgálat
- 13.45: Elbocsátás, úti áldás – Veperdi Zoltán

HIRDETÉS

„Szabadságra vagytok elhíva...” (Gal 5,13)

Missziói konferencia • Piliscsaba, július 3–6.

Szeretettel hívjuk és várjuk testvéreinket *nyári konferenciánkra* július 3. és 6. között a piliscsabai Béthel Missziói Otthonba (Széchenyi u. 8–12.). Részvételi díj: felnőtt: 6 800 Ft, tízéves kor alatt: 3 800 Ft, hároméves kor alatt ingyenes. (A díj támogatott. Aki tud, adjon többet, hogy vendégül láthassunk olyanokat is, akiknek nincs lehetőségük a részvételi díj kifizetésére.)

Jelentkezési határidő: június 20.

Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Telefon: 1/400-3057 (a délelőtti órákban). E-mail: evmis@lutheran.hu. Ágyműhuzatot érdemes hozni.

A jelentkezőknak újabb levelet már nem küldünk.

(A külmisziói konferencia július 7-től 10-ig lesz szintén a Béthelben. Aki azon is részt kívánnak venni, maradhatnak a helyszínen, de külön kell jelentkezniük a külmisziói konferencia szervezőinél. Ezt a szándékukat nekünk is jelezzék.)

Szeverényi János és munkatársai

PROGRAM

Vasárnap • Érkezés, regisztráció 16.00 órától • 18.00: Vacsora • 19.00: Ének a határtalanról – a *Poézis* együttes szolgálata *Kákay István* vezetésével; *Áhítat* – *Szemerai János* püspök

Hétfő • 7.30: *Imaközösség* • 8.00: Reggeli • 9.00: *Áhítat* – *Győri Gábor Dávid* • 9.30: *Hat gyerek, egy férj, három gyülekezet és a kórház* – *Liptákné Gajdács Mária* • 10.30: Szünet • 11.00: *Délvidéki imádságok* – *Banka Gabriella; énekes biznyságtétel – Bosnyák Magdi* (Szerbia) • 12.30: Ebéd • 15.00: *Bibliakör* (dr. Koch Béla, Jenei Ottó, Orbán Attila) • 16.30: *Zarándokúton* – *Bakay Péter* • 18.00: Vacsora • 19.00: *Szabadulások Szárazdon* – *Orbán Attila*

Kedd • 7.30: *Imaközösség* • 8.00: Reggeli • 9.00: *Áhítat* – *Erdészné Kárpáti Judit* • 9.30: *Mit tett Isten velünk?* – *Lóczy Tibor* (*Sajógömrő*); közreműködik *Csákány Marianna* énekes Kárpáthaljáról • 10.30: Szünet 11.00: „*Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg...*” – *Nemeshegyi Tamás* (Keresztyén Tűzoltók Baráti Köre) • 12.30: Ebéd • 15.00: *Bibliakör* (dr. Koch Béla, Jenei Ottó, Orbán Attila) • 16.00: „*Szabadságra vagytok elhíva...*” (Gal 5,13) – *Orbán Attila* • 18.00: Vacsora • 19.00: *Isten mozgásban van* – *Szeverényi János* beszámolója a fokvárosi világevangelizációs kongresszusról

Szerda • 7.30: *Imaközösség* • 8.00: Reggeli • 9.00: *Tanúságtételek*, „*morszaszedés*” • 10.00: Szünet • 10.30: *Istentisztelet úrvacsorával* – *Szeverényi János* • 12.00: Ebéd

II. János Pál pápa boldoggá avatásáról

► **2005 őszén a Vigilia című római katolikus folyóirat szerkesztőjé felkért, hogy II. János Pál pápa halála kapcsán írjak cikket ezzel a címmel: *Egy magyar evangélikus lelkész szemével. A számtalan nagyon pozitív véleménynyilvánítás evangélikus részről a médiában, egyházi vezetők és sajtóorgánukok részéről, Európa- és világszerte a nagy pápa iránti őszinte elismerést, megbecsülést, tiszteletet mutatta. Még akkor is, ha köztudott, hogy mi nem tartjuk a pápát vicarius Christinek (Krisztus helytartójának), ismereteink szerint ez a cím már a II. vatikáni zsinat dokumentumaiban sem szerepel. E középkori megnevezés helyett ma az episcopus servus servorum Dei, vagyis a püspök Isten szolgáinak szolgája használatos. Így írták alá, Róma püspökeként a dokumentumaikat a zsinati papák – XXIII. János és VI. Pál – is.***

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (ID.)

Alábbi írást – természetesen – nem megbőrköztetném vagy sértőnek szánom. Teológus írja a következő sorokat, akinek nagyon sokat kellett foglalkoznia a pápasággal, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) és a római katolikus egyház közös bizottságában tizenegy éven át (1973–1984) betöltött tisztségében.

A II. János Pál május 1-jén történt boldoggá avatását övező érdeklődés és a felfokozott szimpátiamegnyilvánulások a világi sajtóban is tapasztalhatóak voltak, téma volt a pápa élete, halála. A szenvedéseiben és agóniájában imponáló egyházfő világszerte tiszteletet ébresztett, messze túl a római katolikus világegyház határain is. Ennek a „sajtóaratadnak” amerikai, nagy-britanniai, svéd újságok éppen úgy részesei voltak, mint a magyar média. Sőt az újságírók megjósolták, hogy ez a mostani elismerés II. János Pál rövidesen várható szenté avatásának előjelzése is.

Evangélikus lelkészként szentelésemet idején (1948-ban) esküt tettem a meg nem változtatott *Ágostai hitvallásra*, és ennek értelmében vallom a szentek tiszteletéről szóló tanítását (21. szakasz): „A szentek tiszteletéről azt tanítják: a szentekről megemlékezhetünk azért, hogy kövessük hitüket és jó cselekedeteiket, hivatásunk szerint (...). Azt azonban nem tanítja a Szentírás, hogy a szentekhez fohászjunk, és a szentektől kérjünk segítséget, mert egyedül Krisztust állítja elénk közbenjáróul, engesztelésül, főpapul és szószólóul. Őt kell segítségül hívunk, és megígérte, hogy meghallgatja könyörgésünket. Ezt a tiszteletet fogadja a legszivesebben, hogyha ti. Őt hívjuk segítségül minden nyomorúságunkban. »Ha valaki vétkezik, van szószólónk az Atyánál« 1Jn 2,1.”

Melanchthon az *Apológiában* részletesebben kifejti ezt a tételünket, és szentírási idézetekkel igazolja mondanivalóját. Ezek szerint nem vallhatom ezentúl sem a pápa közbenjáró szerepét, boldoggá vagy szentté avatása után sem.

Meglepetés lehet római katolikus olvasóim számára, hogy az *Egyházi törvénykönyv*, a *Codex Iuris Canonici* hivatalos latin szövege és magyar fordítása (*Erdő Péter* kitűnő munkája) öt kánonban is hozzá hasonló módon az *adoratió*nak, imádságnak és a

tiszteletnek a különbségét, *De cultu sanctorum*, 1186–1190. kánon (magyarul *A szentek, szentképek és ereklyék tisztelete* címen). Idézem: „Isten népe megszentelődésének elősegítésére az egyház a Krisztus-hívők különleges és fiúi tiszteletébe ajánlja a boldogságos Szűz Máriát, Isten anyját (Dei matrem), akit Krisztus minden ember édesanyjává tett. Az egyház támogatja a többi szentek igaz és hiteles tiszteletét is, mert példájukon a Krisztus-hívők épülnek... Továbbá meg kell őrizni azt a gyakorlatot, mely szerint a templomokban szentképeket tesznek ki, hogy a hívők tiszteljék őket, mégis mérsékelt számban és megfelelő rendben helyezték el azokat, nehogy a keresztény népben csodálkozást keltsenek (admiratione exciteretur), és kevésbé helyes áhitatnak adjanak tápot.” Vagyis a római kánonok szerint is különbség van helyes tisztelet és az admiratio között.

2005-ben néhány pontban foglaltam össze a pápa értékelését. Röviden summázva:

1. II. János Pál imádkozó ember volt. Kitartóan, hosszan, élete végéig, bajban és örömben imádkozó keresztény. Imádságához tartozik, hogy bűnbánó pápa volt. Mintegy száz bűnvalló nyilatkozatot tett, több mint húsz témában bocsánatot kérve egyháza nevében, természettudósok előtt, hugenották és mai örököseik között, a husziták máig nehezen gyógyuló sebeit gyógyítgatva. Az Újvilág felfedezésének ötszázadik évfordulóján, 1992-ben Amerikába való megérkezésekor emlékeztetett, hogy a keresztény spanyol, portugál hódítók kiirtották az őslakosság nagy részét, vagy a francia–angol (akkor még nagyrészt protestáns) rabszolga-kereskedők századokig embertelenül bántak színes bőrűekkel, az Afrikából áthurcolt szerencsétlen rabokkal.

A *mea culpa* emlegetése *tua culpa* helyett nem tetszett mindenkinek. Nekünk, evangélikusoknak ez a hang sajátunk is, hiszen a reformáció ezzel indult. A 95 tétel közül az első bűnbánatra, megtérésre indít (reformáció = korrekció).

2. Merész kritikus volt a pápa. Nemcsak a világhatalomra törő kommunizmusnak mondta meg a véleményét, hanem a kapitalizmus képviselőinek is. A pénz- és bankuralom ellen úgy beszélt, hogy azt a multinacionális cégek és a bankvilág vezetői nem díjazták. A 7. és 8. parancsolat magyarázatában *Luther Nagy katedrálisában* hasonlóan éles megfogalmazásokat találok.

3. A pápa tanárember volt, aki morálist, azaz erkölcsönt tanított egykor a Krakói Egyetemen. Ezt nem csupán az individuális etika területén kamatoztatta, hanem a mai, érzékeny szociális kérdésekre igyekezett válaszolni is. Nem láncolta magát sem a socialista, hanem a kapitalista elvekhez.

4. Lengyel pápa volt. A szláv pápa fogadása Rómában nem volt kételetől mentes. Hiszen nem mediterrán övezetből, hanem a keleti blokkból érkezett, a kontinens talán legkatolikusabb népének tagjaként.

1984-ben fogadott bennünket, a fentebb már említett LVSZ–katolikus közös bizottság tagjait. Meghívta a rómaiakat, akik visszaadták mandátumukat, de velük együtt meghívott bennünket is egy felőrási kihallgatásra a Szent Péter–Szent Pál te-

rembe, majd átvonultunk az irodájába. A diplomáciában szokásos módon az LVSZ főtitkára, *Carl Mau* mutatta be az evangélikus fél tagjait (heten voltunk), a szakértőket, a tanácsadókat és az LVSZ megjelent képviselőit; mindenkinek elhangzott a neve, a beosztása és az országa. Jómagam az európai kisebbségi egyházak képviselőjeként szolgáltam tizenegy éven keresztül az LVSZ meghívására.

II. János Pálnak mindekihez volt néhány rövid szava. Amikor hozzám ért, angolul mondta el a magyarul is ismert mondatot: „A magyar, lengyel örökké két jó barát.” Így folytatta: „Mi tehát nemcsak testvérek, de barátok is vagyunk.” Meglepett a figyelme. A lengyel pápa nem felejtette el krakkói szolgálatát, és barátjául fogadott. Ajándékként átnyújtott egy kötetet, *Szent Jeromos* Újszövetség-fordításának rövidített kiadását, Pál apostol leveleit.

5. II. János Pál névválasztásában is iránymutató volt. Nem volt zsinati pápa, de a zsinati papák nevét vette fel, beleértve a zsinat után harminchárom napon át tisztségét betöltő elődjét. *A János* név utalt a kaputablakot nyitó pápa elődjére, az *agrioramento* meghirdetőjére, az egyszerű népet is szerető pápára, XXIII. Jánosra. *A Pál* név pedig a bölcs, egyensúlyozó VI. Pálra, erre a nagyon művelt, puritán vezetőre. I. János Pál kettős nevét is vállalta.

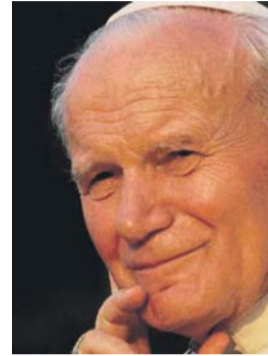
6. II. János Pál hosszú távon gondolkodott. Figyelemmel kísérte Európát és a többi kontinens napi helyzetét, mégis már a 21. századra akart indítást adni. Volt víziója. Ha nem volt is futurologus, az ismert trendeket mégis komolyan vette. Tudta és említette gyakran, hogy a II. vatikáni zsinat nemcsak mögöttem van, hanem előtte is. Tudta azt is, hogy időre van szükség, amíg az egyház egész népe magának vallhat valamit. Az olaszok többször szóltak a „rodaggio szimptomáról” – ez a szó egy új autó bejárását jelenti. Valószínű az az időszakot, amikor a világságos teljesítmény még várat magára.

7. Végül pedig utazó pápa volt II. János Pál. 104. Itálián kívüli utazását tartják számon, de nem öncélú „globo-trotter” volt, útjai kivétel nélkül szolgálati utak – a Vatikán nyelvén „zarándokutak” – voltak. Magyarországon kétszer is járt, az ellenreformáció sebeit próbálta gyógyítani, a gályarabok sírjára koszorút tett (1991).

Eredményeit pontosan lemérni nem lehet, de hogy másként néztek rá, mint a Vatikán egykori foglyaira, az bizonyos. Nyitottsága a világválások felé – sőt az ateisták felé is – dialógusra készítette egyházát. Többen támadták túlzott nyitottsága miatt. Ez a nagyszerű ember bemutatja, hogy a szenvedő pápa élete legvégéig vállalhatja gyengeségét is, nem rejtette el, nem szegyelette betegségének külső jeleit sem.

Úgy halt meg, mint Ura, kínokat szenvedve. Nem úgy, mint *Szókratész* – aki mosolygva itta ki a mérget tartalmazó kelyhet –, hanem mint Jézus Krisztus, a fájdalmas férfi, aki a keresztet is hangosan imádkozott, és jajgatva távozott. Szünetében nemcsak empátiát mutatott a szenvedők iránt, hanem szimpátiát is.

Bizonyos vagyok abban, hogy a zseniális, nagy tekintélyű pápa még sok feladatot ad teológusoknak is, nemcsak újságíróknak, anélkül hogy imádkoznánk közbenjárásáért.

PÁSZTORNAPLÓ

Vezérige támasztéka

A múlt század utolsó évtizedének elején a püspök Nógrád megyébe, egy festői szépségű kis faluba helyezte férjemet. A község terület és lélekszám tekintetében kicsi, mégis anyagyülekezet volt. Szórványgyülekezetek is tartoztak hozzá. A parókiát az előttünk lévő lelkész lakta, elköltöztetését felsőbb vezetőink reménytelennek látták, és a problémát tetézte, hogy ő az egyik divatos szekta segítségével jó néhány egyháztag lelkét beszötte.

Püspök úr egy napon magához rendelte a férjemet, és így szólt:

– János! Olyan lelkészre van szükségünk, aki megbízható, hűséges Istenhez és az evangélikus egyházhoz. Nehéz helyre küldelek. Tudom, hogy elkötelezted magad az Úr és az ő ügye mellett, s számunkra fontos az is, hogy van saját lakásod, illetve háza és kocsid. Ott nem kaphatjuk vissza a parókiát. Utazgatnod kell!

– Püspök úr! Köszönöm, hogy megtisztelsz az őszinteséggel. Kérlek, adj nekem legalább egy hetet, hogy elcsendesedve Isten Lelke győzhessen meg engem, hogy ő ott akar-e látni! Ezt szánta-e nekem? Jelentkezni fogok, akár az „igent”, akár a „nem” adja tudomásomra az Úr.

– Rendben van! Várom a választ!

János itthon becsukta a szobája ajtaját. Egyedül maradt az Úrral. Néhány nap múlva megkérdezett:

– Verukám! Ha elhanyagolt, zűrzavaros helyre kell mennem, velem tartasz?

– Miért kérdezed? Csak ilyen hely van az Északi Egyházkerületben?

– Most igen! És a parókiát sem kaphatjuk meg.

– Hm. És ebben mi az én részem?

– Gondolom, az állandó utazás, az adminisztráció és a gyermekmunka...

– És eldölt benned, hogy vállalod?

– Igen. Az Úr küld, „mint bárányokat”. Te is az ő báránya vagy?

– Igen! Veled tartok!

A püspök megkapta a választ, mi pedig elindultunk az ismeretlenbe. A beiktatás után még egy ideig a

Trabant volt a tartózkodási helyünk, az ebédlőnk, az imaszobánk. Aztán egy vasárnapi istentisztelet után János megkért minden résztvevőt, hogy még maradjanak a templomban, majd az oltár, illetve a padok előtt állva szólt a gyülekezethez:

– Testvérek! Mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy így nem lehet gyülekezeti életet élni!...

Innen-onnan azonnal bekiabáltak:

– Így van! De az országos egyház nem törődik velünk, pedig mi... János felemelte a hangját:

– Mi, evangélikusok a reformáció elindító nép vagyunk. Gondoljatok vissza Luther Márton életére, küzdelmeire, imádságaira. Ez a mi feladatunk is. Kérlek benneteket, ha most hazamentek, otthon is imádkozzatok velünk együtt, és ne csak ma, hanem mindennap. (Nagy csend lett.) Hittel, alázattal könyörögjétek Istennek, hogy kezdjen itt újat, s hogy adja vissza ő nekünk a parókiát. Meghallgatja kéréseiteket!

Két héten belül felszabadult a parókia, a lelkész a szomszéd község üresen álló orvosi lakásába költözött. Az átadás-átvétel eseményére nem jelent meg, helyette az esperes vállalta ezt a feladatot. Elődünk a négy anyakönyvbe egyetlen sort sem írt bele kilenc év alatt. Iktatókönyv nem volt. A beérkezett levelek egy gabonászádba begyömöszölve gyűrődtek – diktálta jegyzőkönyvbe az esperes. A kazán használhatatlan állapotban, szétrepedve állt a pincében. Ivóvizet egy távoli kútról vödörben lehetett hozni, és így tovább...

Mégis éreztük az Úr közelségét. Mindig volt valami, amiért hálát adhattunk. Az iskolában nemcsak taníthattam, hanem szerethettem is a gyerekeket. A cigány gyerekek is bejártak a hittanórákra. Nem volt különbség. De sok kedves jelenet, élményben volt részem. Isten segítségével és áldása tapasztalható volt.

Aztán a kilencvenes évek második felében egy alkalommal telefonüzenetet kaptunk: menjünk haza azonnal, mert betörték a házukba! Meg-

rázó, félelmetes megtapasztalás volt. A rendőrség képtelen volt segíteni rajtunk. Hivatalos levélben rögzítették: ha megmondjuk, kire gyanakodunk, akkor kiderítik, kik a tolvajok. Honnan tudtuk volna?!

Ezután három év telt el. Ezalatt Isten Lelke sok szívben munkálkodott. Életek változtak meg. Idősebbek, fiatalabbak fogadták be szívükbe az Urat.

Egy alkalommal egy hétvégi esküvő, vasárnapi szolgálatok, hétfőn tartott hittanórák után hazafelé igyekeztünk. Örültem, hogy épségben láthatom a házunkat. Kiszálltam, besiettem, hogy felkapcsoljam a lámpákat, könnyebb legyen Jánosnak beállni. Az előszobába érve belém ható a rémület. Az udvari ablakok kitérva lengtek, a szobák feldúlva... Kitérőlyogtam.

– Janókám! Megint betörték!... – dadogtam.

János átkarolva bekísért.

– Igen, megint... Isten tudja csak, hogy miért.

Másnap a rakodásban két kis összekapcsolt hengert találtam. Jánoshoz vittem.

– Mi ez?

– Ó, Uram, Istenem! Ez egy mini propán-bután gázpalack. Ezek lángra akartak lobbantani bennünket! De a tetejéből tört egy alkatrész... így nem működött.

Visszamentem a nagyszobába, és az egyik fotelbe zuhantam. János jött utánam, megállt a hátam mögött.

– Minden, minden összetört bennem. Az egész megtört életem, hitem... Iszonyatos a csalódás, amit éreztél!... – folytak a könnyeim.

János a fotel mögött állva megsimogatta a fejemet, és csendesen megszólalt, miközben ő is nagyon szenvedett:

– Kedvesem! Nézz arra, amihez nem nyúlhattak, nézd azt, amit nem tehettek meg. Isten megálljt parancsolt nekik. És tudod, Pál apostol szavaival a kísértésekből való kimenekítést, a szabadítást ígéri: „...a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is...” Tudja, mi történt, és várja, hogy hozzá meggyünk-e... Vagy a panaszkodás elvárja előttünk az ő személyét?

– Nem! Nem! Azt nem akarom! – zokogtam, és eszembe jutott megtéremem igéje, amely végigkísérte az életemet, az életünket.

„Aki énhozzám jön...”
(Jn 6,36)

Valóság és igaz,
megáll ígéreted,
hogy „aki hozzád megy,
azt Te ki nem veded!”

Nem küldöd: „Menj tovább!
Nem példa az élted!”
– Így van! De bocsáss meg!
Ne így érij véget.

Érdemim, ha nézed,
tudom: „jaj” lesz nekem!
Sokszor szomorodtál
miattam, Istenem.

Ne küldj el, s maradj itt,
fogjad a jobb kezem...
Míg félénken nézlek,
nyugtad tekinteted.

Köszönöm. Maradtál,
ahogy megígérted,
S omladozó hitem
éptve kíséred.

■ KLUCSIK VERONIKA

„Ne félj!”

Simogatóan, bátorítóan szól hozzám az evangéliumból az év minden napján Isten szava.

Uram, Istenem! Megvallom, én félek!

Látom a híradókban: a védelmemre felesküdt ember Dávid-csillagot éget. Készült rá, hiszen „lepedőre” pingálta vastag ecsettel... Meggyújtja. Hagyják, nézik... a szervező válaszol: nem látta... az égető nyugdíjas már... eljárás alá vonták... Azt azonban nem tudhatja meg a néző, hogy Urunk „halálos ítéletének a bűn volt az oka – az emberiség minden bűne” (Szókéné Bakay Beatrix: *A lelkipásztor válasza*).

Uram, Istenem, én félek!

Még csak előzetes elképzelés, tervezet van róla, hogy a pedagógus a munkaideje nyolcvan százalékát töltse az iskolában... A tiltakozás felcsattant, és egy nyilatkozó ki merete mondani: akkor mi lesz a második, a harmadik munkahellyel? Tessék? Hogy van ez? És a rájuk bízottakkal? Veliük mi lett, mi van, mi lesz? Ugye nem ez a jellemző? De ez hallatszik! (A hivatásuknak élő tanárok pedig hallgatnak?)

Uram, Istenem, félek!
Félek azoktól, akik a demokrácia megszűnésével riogatnak szerte a világban és itthon – mert vannak,

akik megkísérik, hogy rendet csináljanak a kaoszából... Óráról órára súlyos bűnökre derül fény, sikkasztások, megfélemlítések... Zuhan a pezs-gősüveg a magasból (mit látott eddig, aki ledobta?). Látom, hallom a híradóban, igen, ki szoktak dobni az ablakokon ezt-azt...

Máshol készül munkát vállalni az esküt tett orvos, és hallok egy véleményyt a soraikból: meg lehet érteni, jobban akar élni, egy élete van neki is... És sorolhatnám tovább, tovább.

Uram, Istenem, te érted ezt?

Szívembe zárom azt is, amit Zsolt 62,9-cel üzensz: „Bízatok benne mindenkor, ti népek, öntétek ki előtte szíveteket, Isten a mi oltalmunk!”

Uram, Istenem!...legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is...” (Mt 6,10)

Erős vár a mi Istenünk!
■ SCHMIDT JÓZSEFNÉ

HETI ÚTRAVALÓ

„Énekeljétek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett!” (Zsolt 98,1)

Húsvét ünnepe után a negyedik héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi az élő Krisztus élő gyülekezetét erre bátorítják: énekeljétek, mert az Úr csodálatosan cselekedett; „szabadulást szerzett jobbjá, az ő szent karja” (Zsolt 98,1b). Krisztust a halálon aratott győzelméért új énekek dicsőítik! Reformátorunk szerint: „Ez az ige kárhóztat minden kételkedő hitetlenséget, amely ezt mondja: Honnan tudjam, hogy Isten az ő jobb kezével, azaz Fiaival, nekem ilyen győzelmet és csodát készített?! Halld meg, mondja a Lélek, hogy neked, neked, neked lett mindez; te, te, te énekelj boldog hálaadással.” „Jó dolog az Urat dicsérni és éneket zengeni a te nevednek, ó, felséges!” (Zsolt 92,2; LK) „Várva vártam az Urat, és ő lehajolt hozzám (...). Új éneket adott a számba...” (GyLK 703,1.4) Jézus is hálát adott: „Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura”, és magához hív: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, (...) és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,25-28) Csak az új(jászületett) ember képes új éneket zengeni tiszta szívből; ezért „öltétek magatokra az Úr Jézus Krisztust” (Róm 13,14), s „intétek egymást zsolotárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek” (Kol 3,16). Az új ember szívében a Krisztus beszéde lakozik gazdagon! „...szelíden fogadjátok a belétek oltott ígét, amely meg tudja tartani lelketeket. Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói...” (Jak 1,21-22) A virágvasárnapi hozsánna – Segíts! Ments meg! Üdvözíts! – lehet a mi új énekünk is: „Áldott a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben békeesség, és dicsőség a magasságban!” (Lk 19,38) Már most bekapcsolódhatunk a mennyi seregek új, dicsőtő énekébe (lásd Lk 2,14 és Jel 5,9). A kövek kiáltása helyett – a pogányok apostolává lett zsidó Pál missziói küldetése nyomán – zsidók és pogányok együtt dicsőítik Isten a gyülekezetben. Az evangélium papi szolgálata a csodák és a Lélek ereje által: „Meglátják őt (Isten félreismert szolgálát: Jézus Urunkat; lásd Ézs 52,15) azok, akiknek még nem hirdették, és akik még nem hallották, azok megértik.” (Róm 15,21) Ma is minden christianus: misszionárius! De azok vagyunk Urunk utolsó parancsa alapján? Pál szerint: „Aki nyelveken szól, önmagát építi, aki pedig prófétát, a gyülekezetet építi.” Ő – mások tanítása érdekében is – ezt teszi: „Imádkozom lélekkel, de imádkozom értelemmel is, dicséretet énekek lélekkel, de dicséretet énekek értelemmel is.” (1Kor 14,4,15) Az Úr Jézus beszédei és tettei, egész élete Isten dicsőítette meg. A Gecsemáné-kertben térdre borulva így imádkozott: „Atyám, (...) ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” Nekünk is ezt ajánlja: „Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek.” (Lk 22,42.40) Mi ne hagyjuk el őt, hanem Péterrel együtt valljuk meg neki: „Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje.” (Jn 6,68-69) „Az öröklét Istenének / Zendüljön ajkunkon ének! (...) / Ha Jézussal élünk, halunk, / Mint ő, mi is föltamadunk!” (EÉ 64,4) Halleluja!

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Zöld levelibéka

Sajnos sokan nem szeretik a békákat, félnek vagy undorodnak tőlük, különösen szegény varangyok nem örvendenek közszeretnek. De a zöld levelibékát még azok is csinos állatnak tartják, akik egyébként nem szeretik a békákat. Ez a kis béka nem véletlenül kapta a nevét, mert bőrének szinte többnyire szép fűzöld, így aztán ha a bokrok vagy a fák levelei között üldögél, alig lehet észrevenni. De előfordul az is, hogy változtatja a színét, szürkésbarna, sárgás, ritkán kék vagy fekete is lehet.

Levelibékákkal folyók, tavak, mocsarak közelében találkozhattok a legkönnyebben, jelenlétét rendszerint jellegzetes brekegése árulja el. Téli álomból márciusban ébred, és rövidesen felkeresi a petézőhelyet. Először a hímek jelennek meg a vízben, tószegélyekben, kisebb-nagyobb gödrökben, és különösen az alkonyati és esti órákban kórusban brekegni kezdenek. Ezzel csalogatják a petéikkel teli nőstényeket. Ócsa határában vagy a Felső-Tisza menti kubikgödrökben, de másutt is gyakran hallgattam őket. A nemegyszer akár száz állat brekegése olyan hangos volt, hogy – ahogyan mondani szokták – a saját szavamat sem értettem.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

a nyári zivatar. A Diás-szigeten lévő kis kutatóház messze volt, tudtam, hogy már nem érek oda, és alaposan meg fogok ázni. Gyorsan műanyag zacskóba raktam és a hátizsákba tettem a távcsövet és a jegyzetfüzetet, de közben már arra gondoltam, most legalább meglátom, jeleznek-e a levelibékák. Nagyon sok van belőlük a Kis-Balatonon, de bizony már dörgött és villámlott, mégsem szólalt meg egyikük sem. Amikor azonban esni kezdett – először nagy, kövér cseppekben, később pedig úgy, mint ha dézsából öntötték volna –, sorra brekegni kezdtek. A kétélteük számá-

RAJZ: BUDAI TIBOR

Békáink bölcsőjét a vizek ringatják. A zöld levelibéka kis kocsonyás csomókban lerakott 700-1000 petéjéből kikelő lárvák is a vízben fejlődnek, és csak amikor már átalakultak, azaz kopolyú helyett tüdővel lélegeznek, lépnek a szárazra. Ilyenkor néhány napig a fűben mászkál a sok parányi zöld békácska, de csakhamar felkapaszkodnak a bokrok és fák ágaira, és ettől kezdve ott vadásznak, legyeket, szúnyogokat fognak. A többi hazai béka-faj a talajon marad, az unkák a vízben élnek, egyedül a levelibékák költöztek fel az „emeletre”, brekegésüket néha a magas fák koronájáról lehet hallani.

Korábban azt hitték, hogy a levelibéka afféle időjós, ezért befőttesüvegben tartották. Volt egy kis létrája, ha felmászott rá, az jó időt jelentett, ha lent maradt, az esőt várták az emberek. Ami persze többnyire nem jött, mert a levelibéka valójában nem időjós.

Erről egyszer magam is meggyőződhettem. A Kis-Balatonon ért utol-

ra létfontosságú a víz, élvezték a rájuk hulló langyos nyári cseppeket, és torokhólyagjukat felfújva versenyt brekegtek egymással. Nagyon élveztem, pedig közben már bőrig áztam. A levelibéka tehát nem élő barométer, és már csak azért sem szabad befőttesüvegbe tenni, mert ő és valamennyi békatársa védett. Befogásuk, bántalmazásuk tilos.

SCHMIDT EGON

Kérdések:

1. Miért nem pottyan le a levelibéka a magasból?
2. Mit csinálnak a békák télen?
3. Vajon hogyan fogja a levelibéka a legyeket?

Válaszok: 1. mert új! végen tapadó-
korongok vannak, ezekkel szinte "oda-
ragad" a levelikhez: 2. a földben vagy
-ra, hogy újra megerkezzem a tavasz;
3. a nyelvet csapja ki villámgyorsan,
és a várakodó legyet a szájaába viszi.

HUMORZSÁK

– Ki az abszolút udvarias?
– Aki a fáradt olajat is helytel kínálja.
Egy férfi száguldozik az autójával. A rendőr megállítja:
– Nem olvasta a sebességkorlátozásra vonatkozó táblát?
– Micsoda?! Olvasni ilyen sebesség mellett?

A tanító néni megkérdezi:
– Olgika, mit fogsz csinálni, ha olyan nagy leszel, mint én?
– Fogyókúrázni fogok, tanító néni!
Egy ifjú hölgy panaszkodik:
– A kis piros kocsim nagyon szép, de valahányszor kinyitom az ablakát, az emberek beledobálják a leveleiket.

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

► **Mostani négyrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovagnak segíthettek a rájuk váró feladatok megoldásában. A helyes megfejtéseket összegyűjtve a sorozat végén küldjétek be szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

2.

Albert és Pongrác lovak, miután megoldotta Bajusz király rejtvénytékercsén a Saul király történetéhez kapcsolódó rejtvényt, pihenésképpen vívőleckét vett az udvaron.

– Tudod, nemes barátom, az jutott az eszembe – mondta Pongrác –, hogy Izráel első királyainak is mennyi csatát kellett megvívniuk. Főleg a filiszteusok jelentettek veszélyt a népre.

– Biztosan örültek is az ügyes katonáknak – bólogatott Albert lovak. – Gyere, menjünk, nézzük meg, milyen megoldandó feladat vár ránk a Könyvmoly könyvtáros által talált tekercsen! Hátha valami jó kis csatajelenet!

Fél óra múlva már a vár könyvtá-

rában ült a két nemes vitéz. Albert hangosan olvasta a tekercsen található szöveget:

„Miatán Izráel első királya, Saul engedetlen volt, az Úr úgy döntött, másik uralkodót választ. Sámuel prófétát Betlehembe küldte, egy Isai nevű ember házához. Megparancsolta, hogy annak a legkisebb fiát, Dávidot kenje fel királynak.

Dávid, a szép arcú pásztorfiú Saul király tetszését is megnyerte. Szépen tudott ugyanis a lantján játszani, és többször is felvidította a királyt, amikor az búskomorságba esett.

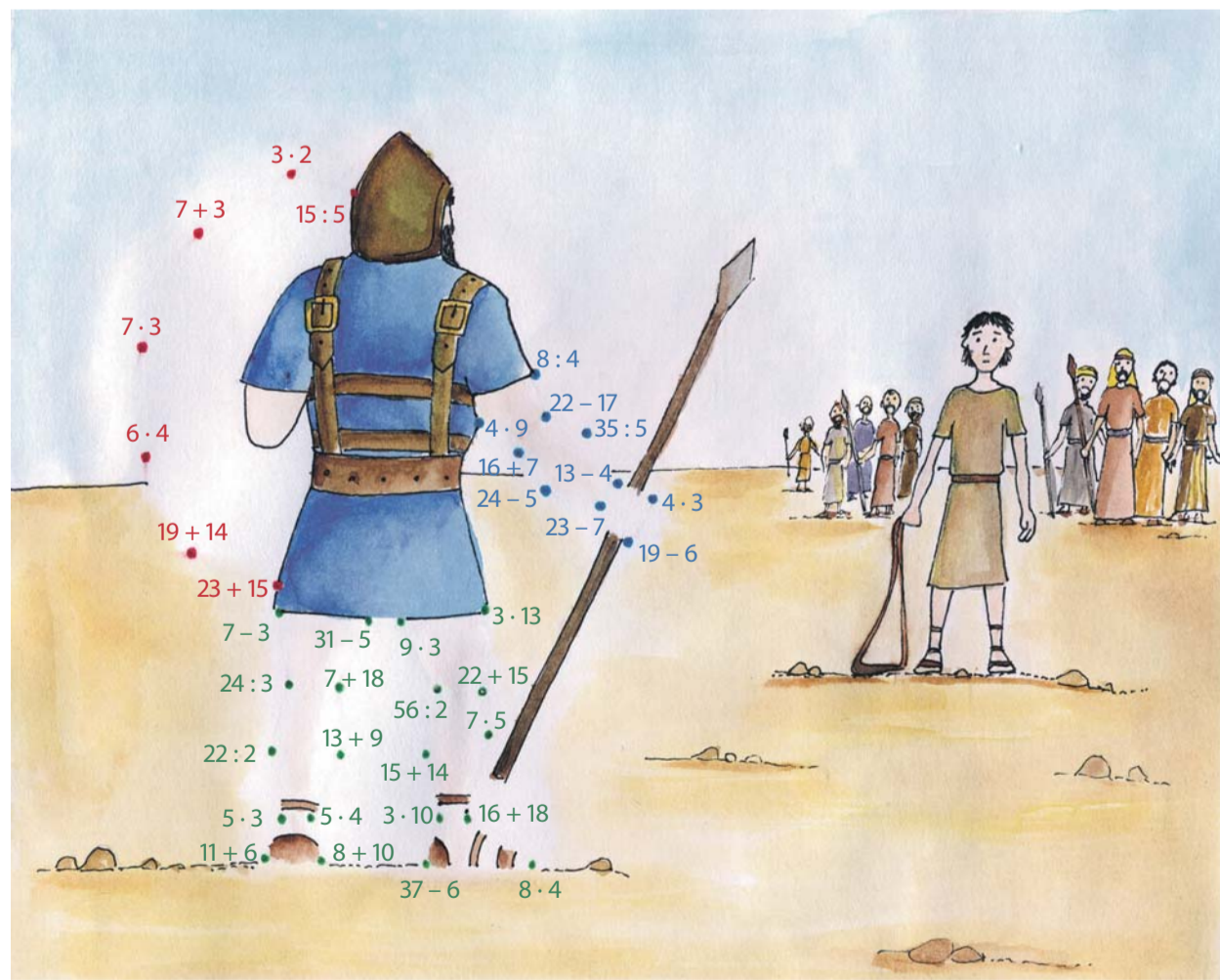
Később, amikor Dávid a parittyájával leterítette a hatalmas filiszteus Góliátot, kebelbarátja lett a király fiának, Jónátánnak. Saulban azonban féltékenység ébredt Dávid nagy népszerűsége miatt, és meg akarta ölni. De az Úr nem engedte, hogy végrehajtsa a tervét.

Saul halála után Dávid lett a király. Negyven évig uralkodott. Ő foglalta el Jeruzsálemet, és tette az ország vírágzó fővárosává. Mint erős uralkodót, bátor harcost, költőt és zenészt nagyon nagy tisztelet övezte népe körében. És bár nem minden tette tetszett Istennek, bűnbánata után az Úr újra szeretetében fogadta. Fia, Salamon pedig a világ legbölcsebb uralkodója

wolt. Isten még azzal is kiválasztotta Dávidot, hogy az ő családjába született később a Megváltó, az Úr Jézus.”
– És milyen feladatot készítettett Bajusz király ehhez a történethez? – kérdezte Pongrác lovak.

– Ahogy látom, Dávid és Góliát csatáját rajzolták ide. Igaz, a rajz kicsit hiányos, nekünk kell befejeznünk. Azt írja a feladat: „Végezd el a matematikai műveleteket! A végéreményül kapott számokat színenként növekvő sorrendben kösd össze! Nem biztos, hogy 1 a kezdő szám, és nem feltétlenül egyesével nőnek a számok. A műveletek eredményei a számsorban található. Melyik a kakuktojás?” – olvasta Albert. – Ez a rejtvény megoldása. Lássunk neki!

Ti megtaláljátok?

RAJZ: JENES KATALIN

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39
Megfejtés: .....

Láthatatlanul a Teremtő felé vezetni

Beszélgetés dr. Mézes Zsolt László művészeti vezetővel

► **Létezik Hajdú-Bihar megye székhelyén egy olyan színház, amelyben a színészeket révéseknek hívják, a nézőket vándoroknak, ráadásul ők a darab főszereplői. Az előadásra azért sem lehet ülőhelyet biztosító jegyet váltani, mert nincs nézőtér, a díszletet pedig mindenki maga alkotja meg – a képzeletben. Merthogy az sincs. De ha lenne is, a nézők, vagyis a darab főszereplői, azaz a vándorok úgysem látnának belőle semmit. Ugyanis bekötött szemmel élék végig a maximum félórás előadást. Dr. Mézes Zsolt Lászlóval, a debreceni Láthatatlan Színház művészeti vezetőjével beszélgettünk.**

– Mit mondana annak, aki még sosem vett részt ilyen előadáson, miért jó ez a színházi forma?

– Ez egy nagyon különleges műfaj, amelyben „nézőink” bekötött szemmel élnek át hétköznapi vagy kevésbé hétköznapi szituációkat, ám ezek látás nélkül katartikus élménnyé válhatnak. A résztvevő szó szerint a bőrén érzi, érzékszervein keresztül tapasztalja a történeteket. Színjáték részévé válik az élete, sőt vele történik minden. A játék jószágát és szépségét az adja, hogy befelé és felfelé képes vezetni.

– Hogyan zajlik egy-egy előadás?

– A darabok több jelenetből – ahogy mi hívjuk: stációkból – állnak. Minden stációban mindig csak egy „néző” vesz részt, így ők nem egyszerre jönnek, hanem elözetesen egyeztetett időpontokban. Miután a vándor megérkezik a helyszínre, néhány perces csendes várakozással ráhangolódik az előadásra. Ezután a színház előszobájában bekötjük a szemét, és elkezdődik a vándorút. Az adott történet dramatisálásának helyszínén a bekötött szemű vándort a révések segítik, mozgatják, vagy beszélnek hozzá a darab mondanivalója szerint.

– Ez a vándor szemszögéből nagyon védtelen és kiszolgáltatott helyzet, hiszen nem látja, mi történik vele és körülötte. Ezek alapján nevezhetnénk akár a bizalom színházának is.

– Valóban, ez a bizalom színház. Nagy nyitottságot kérünk vándorainktól, hogy merjenek ránk hagyatkozni, ugyanakkor mérhetetlen tapintatot követelünk meg önmagunktól e bizalom megőrzése érdekében. Éppen ezért nyugodt szívvel mondhatom, hogy csapatunkra nem a „társulat”, hanem inkább a „közösség” meghatározás illik, mert olyan, egyházakhoz tartozó fiatalokból áll, akik nem visszaélnék a műfaj kínálta sajátos bizalmi helyzetekkel, hanem élnek velük, tapintattal, érzékenységgel, figyelemmel.

– Ha a vándor végigjárta az összes stációt, mi történik?

– Az előadás után az úgynevezett *Csendteremben* „csenghet le” a meghitt hangulat. Ha a vándorok igénylik, a *Jelenlétszobában* egy révészünk segítségével módjuk van arra, hogy kifejezzék, megosszák az átélt élményeket. Nemesleg órákig tartó beszélgetésnek lesznek így a részesei – vagy éppen hallgatásnak...

– A Láthatatlan Színház műfaja nemcsak hogy magyar, de evangélikus eredetű is – Lénárt Viktor evangélikus lelkészünk volt az egyik kitalálója; Budapesten azóta is működik egy színházi csoport. Ön a jogi egyetem befejezése után elvégezte az Evangé-

likus Hittudományi Egyetemet, ahol most doktoranduszként folytatja tanulmányait. A pesti élmények alapján öt évvel ezelőtt hívta életre a debreceni csoportot. Mennyire egyházi az ez a műfaj?

– A régebbi korokban a szakrális művészetek sokkal nagyobb teret kaptak, sokkal természetesebben voltak jelen a mindennapokban. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy az Istenel való kapcsolat mindennapos volt. Mára ez – sok esetben – egynaposra vált. És ma az egyházak azzal a

problémával is küzdenek, hogy miként tudnák az embereket megszólítani. A Láthatatlan Színháznak eredendően van egy ilyen megszólítási, megérintési képessége. Ezért nagyon jó lenne, ha az egyház tudatosabban támogatná, akár ösztönözné is minél több ilyen jellegű csoport létrejöttét. Szívem szerint el tudnám képzelni egy missziós vándorszínház megalakítását is, amely ezt az „érintést” vinné közelebb minél több emberhez.

Jézus a tanítványait a világba küldte ki, hogy hirdessék az örök üzenetet, tegyenek tanítvánnyá minden embert. Ez hatalmas felelősség. Tanítvánnyá tenni valakit, vele lenni, megérinteni, érteni, érnit hagyni. Nagyon szép az *érintés* szavunk gyökének ez a többletjelentése: ér, érint, érlel, érnit hagyni... Mi a darabjainkkal ennek próbálunk megfelelni. És egy olyan, érzékszerveken túli látást megnyitni, amely a befelé és felfelé vezető irány megtalálását segíti.

Legszébb élményeim azok, amikor egy-egy vándor azokkal a szavakkal köszön el, hogy szeretné, ha minden istentiszteletről így jönné ki, mint ahogy tőlünk. Mert a Teremtő felé tudunk vezetni. Hitem szerint egyébként nincs vallástalan ember, mert előbb vagy utóbb mindenki találkozik az élet nagy kérdéseivel. És ezek a kérdések vallásos természetűek. Darabjaink pedig segíthetnek a saját személyes válaszaink megtalálásában.

– Egy, a hit dolgaiban kevéssé járatos vándor másként éli meg a debreceni Láthatatlan Színház előadásait, mint akinek már van személyes hite?

– Eddigi tapasztalataink alapján mondhatom, hogy sokkal elementárisabb erővel hatnak a darabjaink azokra, akik ritkábban jutnak spirituális élményhez. Az előadások után kibontakozó beszélgetések is mutatják, mennyire kinyílnak az emberek, a kérdéseik őszinte érdeklődést mutatnak. Ezért is tartanám indokoltnak, hogy az egyház jobban az ügy mögé álljon, használja, éljen vele. De ez más segítő foglalkozásokra is igaz. Ugyanis a mi munkánk a Magyar Pszichológiai Társaság 2008-as éves konferenciáján vett mélyebb fordulatot. Amikor az ottani szakemberek, lelkészek, pszichológusok, orvosok végigjárták és átél-

ték ezt a műfajt, nagyon megérintődtek. Többen közülük sokéves tapasztalattal a hátuk mögött elismerően nyilatkoztak a módszerben rejlő átütő erőről. Tomcsányi Teodóra professzor, a Mentálhigiéné Intézet vezetője egyenesen a spirituális érzékenységet berobbantó módszernek nevezte, és többen is ösztönöztek minket, hogy csináljuk, mert nagy remények fűződnek hozzá nemcsak egyházi, de más területeken is. Doktori kutatásom pontosan ennek a tudományos elmélyítését célozza.

– Ejjethetnének néhány szót a darabokról?

– Négy saját előadásunk van. Az első a *Kezdetben* címet viseli. A négy alapelem – tűz, víz, föld, levegő – és a mindezeket összetartó ötödik elem jellemzőinek bevonásával a teremtés gondolatkörébe kalauzolja vándorainkat. Karácsonyra hangol az *Advent csöndje* című előadás. A *Nem vagy egyedül* címe magáért beszél. A legújabb darabunknak, az *Érintéseknek* két verzióját is kidolgoztuk. Másként adjuk elő egyházi berkeken belül, és másként, ha világi helyszínre hívunk.

– Miért?

– Jézusról nyíltabban, más szóhasználattal beszélhetünk azoknak, akik rendelkeznek „egyházi fogalomkészlettel”, de sokkal tapintatosabban kell azokhoz szólnunk, akik nem mozognak otthonosan ilyen közegben. Célunk, hogy a hozzánk betérő vándorok elsősorban egy óvó, szerető légkört éljenek és tapasztaljanak meg, és „meglássanak” valamit abból a láthatatlan kincsből, amely már itt, a földi létben bárkinek a tulajdona lehet.

– „Amikor beültem, azt gondoltam: fogalmatok sincs, ki vagyok, hogy vagyok most, honnan jöttem épp, és máris szerettek, gondoskodtok rólam, vigyáztok rám”, „Mikor elindultam, először féltem, de azok a meleg, biztató kezek, hangok bátorságot adtak. Mintha csak angyalok érintettek volna meg... Aztán világosodni kezdett, és »kinyílt a menny kapuja»” – ezek az idézetek abból a Vándornaplóból származnak, amelybe a résztvevők írhatják véleményüket az előadások végén...

– Mindig örülünk, amikor pozitív visszajelzést kapunk, mert az azt jelenti, hogy sikerült azzal az igényességgel megvalósítanunk egy-egy előadást, amelyet célként tűztünk ki magunk elé. Bár nem vagyunk sokan, és egyelőre mindannyian csak szabad időnkben tudunk a Láthatatlan Színházzal foglalkozni, igyekszünk minél többször lehetőséget teremteni az előadásokra. Hetente vannak próbáink, havonta előadásunk. Távtálat célunk egy olyan állandó helyszín kialakítása, ahol minden érdeklődő számára rendszeresen átélhetővé tehetjük ezt a „kincset”.

Az is nagy öröm számunkra, hogy egyre több helyre hívnak bennünket, és elkezdjük a módszer egyéb irányú felhasználásait is kidolgozni. Folynak a közösségépítő, terápiás szűrnyóráinkat. Ha egy mondatban kellene összefoglalni az élményt, amit vándorainknak adunk, azt mondanám: „Bekötik szemed, megtöltik lelked, kinyitják szíved.”

■ BODA ZSUZSA

A Láthatatlan Színházról és a társulat egyéb tevékenységeiről bővebben a Jelenlét Műhely Egyesület honlapján olvashatnak: www.jelenletmuhely.hu

Felnőttoktatás a napirenden

■ BAK PÉTER

„A jó pap holtig tanul” – tartja a közmondás. Ez nyilván így is van, de vajon csak a papokra vonatkozatható ez az igény vagy köteletség? Tudjuk, hogy nem, hiszen ma már számos olyan szakma és foglalkozás létezik, ahol a folyamatos képzésben való részvétel elengedhetetlen. Gondoljunk csak az orvosokra, pedagógusokra vagy a pénzügyi területen dolgozóakra.

A 21. század elejére az oktatás fogalma és időtartama is jelentősen kibővült: a gyermekek és fiatalok iskoláztatását az úgynevezett *life-long learning*, azaz az egész életen át tartó tanulás váltotta fel, a felnőttek oktatásának szükségessége és lehetőségei új távlatokat kaphatnak.

Az idézett közmondást alapul véve úgy is fogalmazhatunk, hogy „a jó egyháztag is holtig tanul”. Mindjárt felmerül egy sor kérdés: Mit? Kitől? Hol és hogyan? És ezek csak az első nekirugáskoradok kérdései. Mielőtt nekilátnánk a válaszok keresésének, nézzünk körül, hogy mások ezt hogyan csinálják. Talán elég, ha a nagy testvérek példáit tekintjük át.

A katolikus egyházban elsősorban a hitre jutásra, a hit erősítésére, elmélyítésére fektetik a súlyt, ezt eltérő méretű csoportokban, imaközösségekben igyekeznek megvalósítani, nem kis sikerrel.

Mi a helyzet református testvéreinknél? Ők már évekként elölött hozzálatták a felnőttoktatás rendszernek kidolgozásához, s ma már komoly eredményeket tudhatnak magukénak. Különválasztották a gyülekezetek közvetlen munkájához kap-

dik egyre jobban, s maholnap már hagyományt teremtő tanfolyamokról beszélhetünk. Nemcsak a most első körét befejező révfülöpi presbiterképzésre, vagy a *D. Szabik Imre* püspök által elindított s ma már vidéken is működő gyülekezetimunkatárs-képzésre gondolok, hanem a már hagyományait őrző EKE Bibliaiskolára vagy a szarvasiak által szervezett tanfolyamokra is. Szintén említésre méltóak a diakóniai osztály tanfolyamai.

Mégis Arkagyij Rajkin mondása jut az eszembe: „Válami van, de nem az igazi.” A felsorolt – és a nem említett további – oktatások, tanfolyamok mind-mind önállóan, egymástól függetlenül, egymással nem összehangolt módon jöttek létre és működnek. Jobbára egy-egy, a maga teljes lelkesedését és energiáját beleadó személy meghatározó szerepétől függ a kezdeményezés léte...

Mi tehát a dolgunk?

Ha nem is olyan méretű és hatáskörű szervezet létrehozására van szükség, mint a reformátusoké, de valamiféle oktatási koordináció szükséges.

Ezen belül három irányt célszerű megkülönböztetni.

1. *Hitmélyítő, egyháziismereti (teológiai) oktatások, mint például presbiterképzés, bibliakörök stb.* A tananyagokat egy minimumelvárás szerint alakítják ki, illetve a megfelelő szinten lektorálják. A tanfolyamok az egyházszervezet különböző szintjein tarthatóak, átjárhatóak, a tudás szintek egymásra épülnek; kellő szorgalom esetén a hallgatók akár az Evangélikus Hittudományi Egyetem levelező szintjéig is eljuthatnak.

2. *Az egyház intézményeihez kap-*

Presbiterképző tanfolyam Révfülöpon

csolódó képzéseket. Ezeket a Református Presbiter Szövetség szervezi különböző szinteken (gyülekezet, megye, kerület stb.), a presbiterképzéstől a gyülekezeti munkatársak felkészítéséig mind a hitbéli, mind a gyakorlati fejlődést segítő oktatások terén. Ez éppen most húszéves, *Presbiter* című folyóirat is segíti ezt a munkát.

Egy másik szervezet az egyházhoz (gyülekezeti vagy országos szinten) kapcsolódó intézmények munkatársainak a képzésével, felkészítésével foglalkozik. Ezekben az oktatási formákban, segítve a munkába állás, munkahelymegtartás nehézségeivel küszködő híveket, végzettséget adó (OKJ-s) bizonyítványt szerezhetnek a résztvevők. Az egyházban szerepel a tervek között ennek az oktatási formának a kiszélesítése.

Hol tartunk mi, evangélikusok?

Nem kell szégyenkezünk. Számos kitűnő kezdeményezés erősö-

csolódó oktatások. A megszerzhető tudást a tanfolyam bizonyítvánnyal elismeri (OKJ). Az oktatás több helyszínen és szinten folyhat, a tanfolyamok átjárhatóak, a tudásszintek egymásra épülnek.

3. *Az egyház tagjai számára egyéb ismeretek, szakmák oktatása és/vagy az oktatás megszervezése.* A tanfolyamok szervezésével segíti az egyház a gyülekezeteket és a híveket.

Erre biztat minket az *Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája* által is meghatározott öt stratégiai csoport egyike: Képző egyház – közoktatás, felsőoktatás, felnőttképzés, hitoktatás, tudomány.

Mindaz első olvasásra nem kis feladatnak tűnik, mégis úgy gondolom, hogy mielőbb hozzá kell látnunk ehhez a munkához.

A szerző a Dél-Pest Megyei Egyházmegye felügyelője

HIRDETÉS

A Bibliai Házassággondozó Szolgálat csendesetet szervez házaspároknak július 11–17. között Felsőtárkányban. A hét vezetője: dr. Pálhegyi Ferenc. Információ: www.bhsz.hu, info@bhsz.hu vagy 20/417-4871 (Nemeskériné Tóth Éva).

HIRDETÉS

A kezdetben szárszói, majd bonyhádi Mevisz családok tábor idén tartja 20. nyári táborát Bonyhádon. Szeretettel hívunk minden régi és újabb résztvevőt a június 25–29-ig megrendezendő jubileumi táborba, hogy együtt adhassunk hálát az elmúlt húsz nyár ajándékaiért. (Jelentkezni lehet a katalin.fabiny@lutheran.hu e-mail címen június 15-ig.) Barátsággal:

a szervezők

HIRDETÉS

Könyvvásár a missziói napokon

A Luther Kiadó minden érdeklődőt szeretettel vár könyves pavilonjánál az egyházkerületi missziói napokon május 28-án.

Szeretnénk felajánlani a lehetőséget, hogy gyülekezeti könyvrendelésüket postaköltség nélkül a helyszínen átvehessék. Kérjük, hogy rendelésüket legkésőbb május 26-án 10 óráig szíveskedjenek kiadónkhoz eljuttatni a kiado@lutheran.hu címre, feltüntetve a fizetési módot is (átutalásos számla esetén 10%, készpénzfizetés esetén 15% kedvezményt tudunk biztosítani).

Saját kiadványainkat 15% kedvezménnyel árusítjuk. A helyszínen csak készpénzes számlát áll módunkban kiállítani!

LUTHER
KIADÓ

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangelikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat kétnapos nyári konferenciát rendez június 3–4-én, péntek 15 órától szombat 14 óráig. Helyszín: Székesfehérvári Evangelikus Egyházközség (Szekfű Gyula u. 1.). Téma: *A szakadék szélén.*

PROGRAM

Péntek

- 15.30: Dr. Juhász Árpádné: *Önkéntesek az egészségügyben*
- 16.30: Németh Lajosné: *Kéz a kézben – hospice-ellátás ma Magyarországon*
- 17.30: Berze János: *Passzív életfeladások – teológiai megközelítés*
- 20.30: Áhítat – Bencze András

Szombat

- 8.30: Igei elmélkedés – Liptákné Gajdács Mária
- 9.00: Balogh Éva: *Krizis*
- 10.00: Heinemann Ildikó: *Öngyilkosságot elkövetők családjainak lelkigondozása*
- 11.00: Honti Irén: *Soha ne add fel! – A szakadékból kivezető utak*

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

Balogh Éva: 20/824-4723, bodzabokor@gmail.com

Honti Irén: 20/824-5629, hirene@citromail.hu

Heinemann Ildikó: 20/770-0442, ildiko.heinemann@lutheran.hu

Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és minden kedves érdeklődőt!

Istentiszteleti rend • 2011. május 22.

Húsvét ünnepe után 4. vasárnap (Cantate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jak 1,16–21; Ézs 12,1–6. Alapige: Mt 21,14–17. Énekek: 233., 318.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső** de. 10. Szalay Tamás; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csilaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2. (Sulyok Gabriella grafikusművész-filmrendező rövidfilmjeinek vetítése); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálniné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Smidéliusz Gábor; du. 6. Smidéliusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (szószékcserre) Koczor Tamás; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (szószékcserre) Koczor Tamás; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., szószékcserre) Szabó Bertalan; du. 6. (vespera) Koczor Tamás, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. fél 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; du. 6. (zenés áhítat) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Glatz József; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (konfirmáció) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. dr. Bácskai Károly; **Rákostelek, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. dr. Bácskai Károly; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátys; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. fél 12.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Száz éve iktatták be Geduly Henriket a püspöki szolgálatba

Geduly Henrik 1866. október 24-én Bécsben született, a reformációig visszavezethető lelkész elődök leszármazottjaként. Tanulmányait Lozsoncon, Selmecbányán, végül a pozsonyi teológiai akadémián végezte.

Szolgálatát Zólyomban kezdte, ahol két és fél évig segédlelkészként tevékenykedett. 1891-ben került Nyíregyházára, itt is segédlelkész, valamint vallásoktatói feladatokat látott el. 1896. július 26-án „ritka” lelkességgel, „egyhangúlag” választották meg lelkészé. Ebben az évben kötött házasságot Kovásvi Erzsébettel. Két gyermekük született, Erzsébet és Margit.

Munkája során Nyíregyháza a Tiszai Egyházkerületnek „nemcsak számban, de külső tekintélyben és

erőben is” első egyházává vált. Ennek következménye lett az, hogy Zelenka Pál miskolci székhelyű püspök – 1910. december 4-én bekövetkezett – halála után az 1911. március 28-ig lezajlott püspökvalasztást nagy szótöbbséggel Geduly Henrik nyerte meg. Ezt a tisztséget 1937. február 18-ig, haláláig ő töltötte be.

A püspökkiktatás rendkívüli eseményére nemcsak az evangélikus gyülekezet, de az egész város nagy lelkesedéssel készült. A szertartásra május 16-án került sor a nyíregyházi Nagytemplomban. Itt az egyházkerületi felügyelő tette fel a kérdést, hogy elfogadja-e a püspöki megbízást, mire ő így felelt: „Meggyőződéses volt és lesz is, hogy Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok. Most, mi-

kor a tiszai ágostai hitvallást követő egyházkerület püspökének megválasztott, ebben Isten hívó szavát látom. Istennek engedelmeskedem, az állást tisztelettel és alázattal elfogadom.”

Ünnepi beszédet mondott, és a beiktatás hivatalos részét végezte Scholtz Gusztáv, a bányai kerület püspöke. Beszédében az előd, Zelenka Pál püspök szavait idézte, ami, hisszük, ma is aktuális lelkészek és hívek részére egyaránt: „Ne tégy az egyházban az egyház ellen semmit. Tégy az egyházban az egyházért mindent.”

■ DEMCSÁKNÉ BALCZÓ ILDIKÓ

Megjelent a Nyíregyházi Napló 2011. május 13-i számában

Sokat lehet tanulni az idősektől

Gimnazisták közösségi szolgálata a szeretetotthonban

► **Lassan a végéhez ér az a projekt, amely pályázati pénzből lehetővé tette a Békéscsabai Evangelikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény önkéntes vállalkozó diákjainak, hogy személyenként harminc óra közhasznú közösségi szolgálatot végezzenek. Az önkéntesek a Réthy Pál Kórház és Rendelőintézet Gyermekosztályán és a Békéscsabai Evangelikus Szeretetotthon lakói között dolgoztak.**

A projekt koordinátor pedagógusával, Németh Csilla tanárnővel egy péntek délután érkeztünk a Békéscsabai Evangelikus Szeretetotthonhoz. Az épületekben összesen hatvanöt idős ember éli mindennapját – ezt már Tömösi Zoltánné, Márta mentálhigiénés asszisztentstől tudjuk meg, aki rögtön az első percben szárnyai alá vette a gimnazista önkénteseket.

A gyerekek feladata az volt, hogy az idős asszonyok és férfiak mindennapjait beszélgetéssel kissé színesebbé tegyék. A szépen gondozott kertben sétálgassanak velük, tanórán kívül, szabad idejükben. Részt vettek továbbá az idős lakóknak rendszeresen tartott kézműves-foglalkozáson is, az együtt alkotás örömeit is felfedezve.

– Szeretem hallgatni az idős embereket – mondta el a helyszínen Petőcz Krisztina 11. osztályos gimnazista, az egyik legaktívabb önkéntes. Mint elmesélte, sokat lehet tanulni a szeretetotthon lakóitól. Legutóbb egy újonnan érkezett idős asszonnyal beszélgetett, aki elmesélte küzdelmes élete egész történetét, megőrzött istenhitét, amely valósággal imponált ennek a fiatal lánynak, aki családjából hozza a szociális érzékenységet, hiszen édesanyja ezen a területen dolgozik.

Németh Csilla angoltanárként már sokszor hallott a nyugaton olyan anyira elterjedt és teljesen mindennapos önkéntességéről, és már alig várta, hogy valami hasonló megszervezésében neki is szerepe lehessen. Ehhez a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Wekerle Sándor Alapkezelő által lebonyolított Társadalmi szolidaritás program támoga-

tása teremtett anyagi forrást. A támogatott pályázattal összesen 345 ezer forintot nyertek.

A cél világos: a felnövekvő nemzedékek szemléletét formálni a rászorulóknak nyújtott segítséggel. A program egyben tapasztalatszerzés is a döntéshozóknak, ugyanis mint ismert, a jelenleg még formálódó új közoktatási törvény ötven óra önkéntes szolgálat teljesítéséhez kötné az érettségi bizonyítvány megszerzését, akár már néhány éven belül.

Az önként jelentkező 9–11. osztályos békéscsabai diákokat tréningekkel készítették fel a munkára, hi-

diákok egymást is segítik, megosztják tapasztalataikat, erre a legnépszerűbb közösségi portálon külön oldalt hívtak életre.

– A diákok nagyon lelkesek és ötletek, például saját maguk találták ki, hogy az időseknél felolvassanak a Bibliából, mert erre igény mutatkozik részükre. Ez igazán építő lelkileg mindenkinek – emelte ki Tömösinié, Márta mentálhigiénés nővér, hozzátéve, hogy azokon a napokon, amikor a diákok a szeretetotthonban dolgoztak, nyugodtabbak, derűsebb szemléletűek voltak a gondozottak.

Nagy Jánosné, Rózsika néni szívesen beszélget a gimnazista lányokkal, míg Petőcz Krisztina örömmel, őszinte érdeklődéssel hallgatja az időseket

szon egyáltalán nem könnyű feladat kórházi gyermekosztályon lévő, sok-

szor túlzottan is ragaszkodó, szeretethiányos gyerekekkel foglalkozni, velük szót érteni, míg az idősgondozás egészen más kihívásokat rejt. A

A hetvenöt éves Nagy Jánosné, Rózsika néni 2008 óta él a szeretetotthonban, és mint az Evangelikus Életnek elmondta, egy hónapja picinyke szobájának fogságában kénytelen létezni, leromlott egészségi állapota miatt. Ezért is jelentett neki nagy örömet, hogy a diáklányok az elmúlt hetekben rendszeresen felkeresték őt, őszinte beszélgetést kezdeményeztek, és egy kis fiataloságot vittek a falak közé.

– A program természetesen, immár pályázattól függetlenül, folytatható. Az is elképzelhető, hogy egyes önkéntes diákok pályaválasztását befolyásolja majd a megszerzett élmény. Ezért és a diákok olykor értelmetlenül eltöltött szabad idejét látva pártolom, hogy az érettséginek ténylegesen legyen a feltétele valamely közösségi szolgálat – véli Németh Csilla koordináló pedagógus Békéscsabán, az önkéntesség európai évében.

■ SZEGFŰ KATALIN

Szent hír

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

„A hír szent, a vélemény szabad” – tartja a mondás. Hír és vélemény között tehát határvonal húzódik, amely markánsan kettéosztja a sajtóműfajokat. A hírműfajoknak elsősorban a tények közlése a feladatuk, nem az olvasó befolyásolása (noha persze az is üzenetet hordoz, hogy a szerkesztők miként, milyen kontextusban találják az adott tény, mit tesznek hangsúlyossá egy-egy híryanagban). A véleményműfajok ezzel szemben a szerző felől közelítenek egy-egy kérdéshez, az ő álláspontját tükrözik, igyekezvén befolyásolni-meggyőzni az olvasót.

A két műfaj különbsége a fogalmazásban is tetten érhető: a híreket az olvasó szemszögéből kívánatos találni, vagyis nem célszerű egyes vagy többes szám első személyű megfogalmazást használni, míg a véleménycikkekben értelemeszerűen megengedett az *én* és a *mi* személyes névmások használata. E sorok írója (lám, ez egyes szám harmadik személyű hivatkozás) néha gondban is van, hogy az olvasókat mint tőle független személyeket kezelje, vagy magára is úgy hivatkozzon, mint a „mi, felhasználók” egy részére.

Nem kell megjedni, az *Egyház és Világháló* rovat nem fog átalakulni gyorstalpaló újságíró-iskolává, ez a néhány alapvető tudnivaló is csak azoknak jelenthet újdonságot, akik nem forgatnak rendszeresen napi- vagy hetilapokat, vagy nem bön- gésznek naponta híreket a világhálón. Aki viszont még blogokat is olvas, meglepően sok kevert műfajú írással találkozhat.

A cikket bevezető mondatát – a hír szent, a vélemény szabad – korábban gyakran használták egy faramucinak tűnő helyzet leírására. Noha a Magyar Távirati Iroda eddig is közpénzből működött, a tőle származó anyagokért fizetni kellett. Az *Evangélikus Élet* hasábjain megjelenő, *MTI* aláírással közölt anyagok mind-mind szabályos előfizetés révén kerültek a szerkesztőségbe. És bár a szerzői jog is külön tételként kezeli a híreket, mint amelyek speciális kategóriába tartoznak, eddig nem lehetett tetszőlegesen felhasználni az *MTI* által közzétett információkat.

A helyzet a napokban változott meg, ugyanis mostantól bárki regisztrálhat a <http://mti.hu> címen, és onnantól kezdve ingyen hozzáférhet a híryanagok többségéhez. A felhasználási szerződés pedig – bizonyos korlátozások mellett – csak azt írja elő, hogy ha felhasznalunk egy hírt, akkor az oldalon fel kell tüntetni az *MTI* logóját.

Kétségtől érdekes ez abból a szempontból, hogy úgy tűnik, mint ha mostantól valamennyi magyar állampolgárnak saját hírügynöksége lenne. Bárki létrehozhat olyan oldalt, amelyen csak a számára érdekes hí-

reket publikálja újra, a többit nem. Ahol mondjuk csak az egyházzal kapcsolatos hírek szerepelnek. Vagy ahol csak a jó hírek jelenhetnek meg, tehát a katasztrófákkal vagy bűncselekményekkel kapcsolatos összes írást mellőzik.

Az, hogy az *MTI* vonatkozásában – jogi értelemben is – eljött „a hír szabad” korszaka, még nem feltétlenül jelenti azt, hogy ezzel jól járnak az on-line médiumok. Egy-egy netes híroldal látogatottsága ugyanis elsősorban a saját anyagok minőségétől függ. Ha bárki szabadon átvehet *MTI*-s anyagokat, akkor azok értéke lecsökken, legalábbis nem jelent majd plusz vonzerőt, olyat, amely miatt az adott híroldalt érdemes lenne látogatni. Ha egy hír mindenhol ugyanúgy érhető el, akkor megint csak az fog számítani, hogy a saját írások mennyire jók vagy rosszak. Márpedig minden médium számára nagy falat, hogy sok helyen képviseltesse magát saját emberrel.

Ha már volt szó a csak jó hírek közléséről mint lehetséges hírszerzési stratégiáról, akkor itt az ideje, hogy megemlítssem a <http://szimpatikus.hu> oldalt. A *Reddit* hírmegosztó rendszer motorjával működő honlapra bárki tölthet fel híreket, de csak pozitív tartalmúakat, amelyeket aztán a tagok pontoznak, ennek alapján kínálja fel őket a rendszer megtekintésre. Ha egy időre magunk mögött akarjuk hagyni a negatív híreket, látogassunk el az oldalra, és szemezzünk a „jóbol”...

■ NAGY BENCE

EVÉL & LEVÉL

Köztéri Luther-szobor-elsőség

Az *Evangélikus Élet* legutóbbi számának első oldalán olvasható a hír: *Köztérien elsőként Répcelakon: bronz Luther-szobor Vasban*. Ha ez a cím arra vonatkozik, hogy Vas megyében az első köztéri Luther-szoborról van szó, akkor lehet helyes az információ, de ha az egész országra vonatkozik, akkor nem.

Az első köztéri Luther-szobrot Békéscsabán állították fel az evangélikus gimnázium nemes épülete előtt, átlósan szemben az evangélikus kistemplommal. Ezt a mellszobrot, amely méreteit tekintve jóval nagyobb egy emberi mellkasnál, 1998-ban készítette az 1951-es születésű *Széri-Varga Géza* helyi szobrászművész, akinek az ismertetőjében szerepel is köztéri művei között ez az alkotás: *Luther Márton* (bronzportré, 1998, Békéscsaba).

Akár a ma is élő, több kitüntetéssel, elismeréssel rendelkező szobrászművész is jogosan tiltakozhatna a hetilapunk címlapján megjelent téves hír ellen. Ha nem fogja is megtenni, nekünk kötelességünk elmondani, hogy 1998-ban a békéscsabai evangélikus gimnázium akkori igazgatójának, *dr. Nánai Lászlónak* az idején született meg ez az alkotás, és az említett esztendőben május 16-án, a ballagás alkalmával leplezték le. A nagyméretű mellszobor a hivatalos jegyzékekben is szerepel, tehát nem negligálható a tény, hogy Répcelakon nem az első köztéri Luther-szobrot állították fel.

Osztozunk a répcelakiak örömeiben, hogy az ottani templom előtt is áll immár egy Luther-szobor, de érdemes és illendő tudni, hogy 1998 óta Békéscsabán is van köztéri Luther-szobra. A répcelakiak legyenek büszkéek arra, hogy szobrot állítottak reformátorunknak, a történelmi tényt pedig alázatosan el kell fogadni. Az igazság sohasem ünneprontó. Csak alázatra tanít.

Úgy véljük, hogy mindemellett a legfontosabb: Luther Márton útmutatása alapján Jézus Krisztust követnünk.

RIBÁR JÁNOS esperes-lelkész (Orosháza)

A békéscsabai Luther-szobor

FOTÓ: LÁSZLÓ JENŐ CSABA

Felrázó élmény

„Rázd fel a planétát!” Ezt tartja küldetésének az ausztráliai *Planetshakers* mozgalom, amelynek kiindulópontja egy 1997-es ausztrál kisváro-

mezt adtak ki, a fiatalok között az egyik legközkedveltebb keresztény zenekarnak számítanak világszerte. Magyarországon eddig kétszer léptek fel.

lokot, miként nyújtanak segítséget Japánban, ahol még most is több százezer embernek nincs saját otthona. A helyszínen egy japán iskola megsegítésére lehetett adakozni.

Ezután a várva várt együttes igen lendületes zenével rázta fel az egyébként sem bóbiskoló tömeget. Frontemberük elmondta, hogy az ausztrálok a táncról nem igazán híresek, de a kenguruk földjének lakóiként ők is jól tudnak ugrálni. Így hát erre bízta a nézőket is. Dalaik szövege Isten dicséretére, reménykedésre sarkallt.

Amikor elcsendesedett a zene, megtérésre hívták és egymás szükségéért való könyörgésre bátorították az ott levőket. Bizonyoságot tettek Isten gyógyító erejéről, amelyet gyülekezetükben is átéltek. Elmondták, hogy bár a koncert idején Ausztráliában épp hajnali négy óra van, a gyülekezet imacsoportja virraszt, és imádkozik ezért az eseményért és a magyar fiatalokért.

Zenéjükkel és szavaikkal vallották meg: Jézus fel tudja rázni ezt a halálkölő világot!

■ SINKA CSABA

A SZERZŐ FELVÉTELE

si ifjúsági konferencia volt, ám ma már egész Ausztráliában ismert, több tízezres bázissal rendelkező ifjúsági megmozdulássá vált.

Az ugyanezt a nevet viselő keresztény együttes a dicsőítő rockzene műfajában a világ élvonalában van. Megalakulásuk óta huszonhárom le-

A Petőfi Csarnokban május 13-án tartott koncertjükön is óriási sikert arattak a mintegy kétezer fiatal előtt. Előzenekarként *Dobner Illés* lépett fel most bemutatkozó, *1nap* nevű együttesével. A szünetben a Baptista Szeretetszolgálat vezetője, *Szenczy Sándor* lelképásztor tájékoztatta a fiatal-

SZERETET VENDÉGSÉGRE

Joghurtos torta

Hozzávalók a tésztához: 25 dkg liszt, 15 dkg Rama margarin, 4 db tojássárgája, 10 dkg cukor, 1 csomag sütőpor, egy csipet só.

Hozzávalók a töltelékhez: 2 pohár natúr joghurt, fél pohár tejföl, 5 evőkanál liszt, 1 csomag vaníliás cukor, 15 dkg kristálycukor, 3 tojásfehérje.

A tésztát elkészítéséhez a lisztet elkeverjük a sóval, a sütőporral és a fel-

darabolt margarinnal. Hozzáadjuk a tojássárgákat és a cukrot, majd az egészet összegyúrjuk. 30 percre a hűtőbe tesszük pihenni.

A krém elkészítéséhez összekeverjük a joghurtot, a kétféle cukrot, a tejfölt és a lisztet. Végül belekeverjük a habbá felvert tojásfehérjét.

A tésztát kétfelére osztjuk. Az egyik felét egy 25 cm átmérőjű tortaformá-

FOTÓ: BODA ZSUZSA

ba nyomkodjuk, ráöntjük a krémet, majd a tetejére morzsoljuk a tésztá másik felét. 180 fokra előmelegített sütőben 35 percig sütjük.

A Revival vegyes kar

FOTÓ: LEHOZKI FERENC

nyesen szerepeltek a Déli Egyházkerület Kiskőrösön megrendezett első zenei fesztiválján.

Ugyanezt elmondhatjuk a férfikórusról is, melynek zenei életét *Homoki Pál* lelkész koordinálja.

Sok éve működik városunkban az *Orff* zenekar *dr. Fodor Katalin* vezetésével, melyben számos volt tanítványunk zenél. Sok szép hazai és nemzetközi eredményt, sikert tudnak maguk mögött, mely városunk zenei és kulturális életét gazdagítja. Őket is hallhattuk az est folyamán több alkalommal.

A koncertet *iff. Pánczél László* orgonajátéka nyitotta, illetve zárta.

Az *Evangélikus énekeskönyvet* fellapozva közös éneklésre és Luther esti imádságának közös felolvasására buzdítottuk a gyülekezetet, de öröm volt hallani klasszikus dallamok felcsendülését is, mint például *Hassler Ünnepre jöttünk, Mozart Ave verum, Pitoni Laudate dominum, Friderici Baráti* kör című művét.

Az énekeskönyvünkben szereplő keresztény énekekből is gazdag repertoárt hallhattunk, például elhangzott a *Hű örízönk, te...*, a *Jézus, én bizodal-mam*, a *Dicsőség néked, Istenünk*.

Hiszem, hogy e program által együtt gazdagodhattunk értékekben, és hogy a templomi együttlét, a felcsendült muzsika embereket, szíveket, lelkeket kötött össze.

LAKATOS RÉKA (Soltvadkert)

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Keresztény Értelmiségi Fórum közvetkező alkalmán, május 23-án, hétfőn 18.30-kor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) *Ezerarcú Indonézia – világvallások a vulkánok földjén* címmel *Aradi György* evangélikus lelkész tart előadást és fórumbeszélést. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A Deák Téri Evangélikus Leánygimnázium összes volt növendéke május 27-én, pénteken találkozót rendez. 15.30-kor a templomban igét hirdet *Cselovszky Ferenc*, a Deák téri gyülekezet lelkésze. 16.30-kor a gimnázium dísztermében *Iványi Bence* (10. b) *Hivatali tündérek* című darabját tekintjük meg.

HIRDETÉS

MEGHÍVÓ

Isten iránti hálával tudatom, hogy május 21-én, szombaton délelőtt 10 órakor *Sztankó Gyöngyi*, a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye esperese beiktat a Debreceni Evangélikus Egyházközség parókus lelkészi tisztességébe. Szeretettel hívom Önt és kedves családját erre az örömteli eseményre.

Balázs Viktória

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

KÖSZÖNET

Köszönjük mindazoknak, akik édesanyánk, *Blatniczky Jenőné* elmenetele kapcsán osztoztak gyászunkban, és levélben vagy temetésén személyes jelenlétükkel kifejezték együtt érző szeretetüket.

A gyászoló család

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranyműves és
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcíme: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 22-étől május 29-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>6.03 / M. Katolikus Rádió <i>Orgonamuzsika</i></p> <p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i></p> <p>Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.civilradio.hu)</p> <p>10.45 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i></p> <p>11.10 / Duna Tv <i>Európai kóstoló (angol ismeretterjesztő sorozat)</i> Litvánia</p> <p>11.40 / m1 <i>Fasori tanárok</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>18.00 / m2 <i>Bolyai-díj 2011. Élő közvetítés a Nemzeti Színházból</i></p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Kodály Zoltán: Missa brevis</p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>10.00 / Torony Rádió (Békes) <i>Lélekhangoló</i></p> <p>Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i></p> <p>Az evangélikus egyház fél-órája</p> <p>14.45 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i></p> <p>19.42 / Kossuth rádió <i>Madáretető</i></p> <p>Részletek a Kaláka együttes lemezéről</p> <p>20.00 / HBO <i>Géttómiliosos (angol filmdráma, 2008)</i> (115')</p> <p>21.41 / Bartók rádió <i>Hangjátéktér</i> Mészöly Miklós: A bunker</p>	<p>12.05 / Bartók rádió <i>Wilhelm Kempff zongorázik a londoni Queen Elisabeth Hallban.</i> Benne: Bach: Kromatikusan fantázia és fúga BWV 903</p> <p>15.40 / Duna Tv <i>Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Sümeg</p> <p>16.25 / Filmmúzeum <i>Országúton (olasz filmdráma, 1956)</i> (95')</p> <p>16.55 / m2 <i>Múzeumtúra – francia módra (francia dokumentumfilm-sorozat)</i> Az Orsay Múzeum</p> <p>18.00 / PAX <i>Raffay Sándor (portréfilm)</i></p> <p>21.40 / m1 <i>Horthy – A kormányzó (magyar történelmi dokumentumfilm, 2006)</i> 2/1. rész</p>	<p>11.00 / PAX <i>Fassang László orgonakoncertje</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p>14.30 / m1 <i>Mindentudás Egyeteme 2.0</i> Beszélgetés az öregedéstről, időskorról</p> <p>15.15 / Duna Tv <i>Mátyás király és a reneszánsz (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Építészet Mátyás korában</p> <p>18.15 / Filmmúzeum <i>A tanú (magyar filmszatíra, 1969)</i> (104')</p> <p>21.00 / Duna Tv <i>Tiszta égbolt (orosz játékfilm, 1960)</i> (104')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i></p> <p>13.45 / m2 <i>Az Árpád-kor templomai</i> Vízoly</p> <p>14.55 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Bizalom és szeretet</p> <p>16.00 / Duna Tv <i>Kodály és Bartók népzenekeletése a Felvidéken</i></p> <p>21.00 / Duna Tv <i>Félelmetes folyó (angol-kanadai játékfilm, 2005)</i> (95')</p> <p>21.05 / Bartók rádió <i>Róma felé ereszktek</i> Olasz költők versei</p> <p>21.40 / m1 <i>Illatos út a semmibe (magyar filmszatíra, 1973)</i> (90')</p> <p>23.15 / m1 <i>A rejtélyes 20. század</i> Történelmi érdekességek</p>	<p>13.10 / PAX <i>Lehulló lepel (portréfilm)</i></p> <p>16.25 / Duna II. Autonómia <i>Barcasági csángók között</i> Beke György úti beszélgetései</p> <p>16.30 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje</p> <p>16.45 / m2 <i>Múzeumtúra – francia módra</i> A párizsi tengerészeti múzeum</p> <p>18.30 / Duna Tv <i>Liszt-hangverseny a Vatikánban XVI. Benedek pápa tiszteletére</i></p> <p>22.30 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – tudományról</i></p> <p>23.40 / m1 <i>Színről színre</i> Jankovics Marcellel beszélget Csontos János</p>	<p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Az olthatatlan gyertyaláng</p> <p>15.00 / m2 <i>Kultúrkontroll – Könyv-és zenekalauz</i></p> <p>16.55 / m1 <i>Hogy volt!?!...</i> Halász Judit</p> <p>18.40 / m1 <i>A fantasztikus nagynéni (magyar tévéfilm, 1981)</i> (43')</p> <p>19.05 / Duna Tv <i>Csehov: Ivanov</i> A Katona József Színház előadása felvételtől</p> <p>21.05 / m1 <i>Száll a kakukk fészkére (amerikai filmdráma, 1975)</i> (128')</p> <p>21.40 / Duna Tv <i>Várj, míg sötét lesz (amerikai játékfilm, 1967)</i> (104')</p>	<p>6.00 / Tenkes Rádió (Sikló) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása</p> <p>10.15 / m1 <i>Kérdések a Bibliában</i></p> <p>10.30 / m1 <i>Református magazin</i></p> <p>11.05 / m1 <i>Református cigánymisszió</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>14.55 / m1 <i>Macsakajáték (magyar film, 1974)</i> (99')</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i></p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Clemens non Papa: Missa Pastores quidnam vidistis</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk. Róm 8,25 (Jer 15,18; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 108) Isten olykor elrejtőzködő Isten. Ilyenkor nem nyilvánvaló előttünk jelenléte, munkálkodása. Gyakran gondoljuk úgy, különösen nehéz próbák idején, hogy magunkra hagy minket. Tényleg így lenne? Meghazudtolná magát az az Isten, aki a Szentírás lapjain oly gyakran tesz tanúságot hűségéről? Szó sincs arról! Ne inogjon meg reménységünk! A golgotai kereszten Jézus lett elhagyatott – „*En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?*” –, hogy mi ne maradjunk magunkra.

Hétfő

Krisztus mondja: „Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim leszek.” ApCsel 1,8 (Ézs 42,1b; Jak 1,17–25/26–27; 2Sám 15,13–37) Ma már a világon kevés olyan hely van, ahol üldöznek, hitükért börtönbe zárnak a keresztényeket. Az evangéliumról bizonyosságot tenni azonban békés körülmények között sem könnyű. Az apostoloknak gyakorta a fizikai bánatmalazással kellett szembenéznük, a ma emberének pedig azzal, hogy szavait durván félremagyarázzák, kigúnyolják, s a leggyakrabban visszautasítják. Az ezektől való aggodásunk pedig bátortalaná teheti szolgálatainkat. Milyen jó, hogy igehirdetésünk és tanúságtételünk ereje nem rajtunk múlik! Pünkösöd óta a Szentlélek szól és cselekszik általunk ámulatba ejtő hatalommal.

Kedd

Az Úr utat készített a tengeren, ösvényt a hatalmas vízen át. Ézs 43,16 (Mt 14,28–29; Lk 19,36–40; 2Sám 16,1–14) A mai napra kiírt másik igeverszinté igazolja a próféta szavait. Hiszen Péter apostol is járt a vízen. Isten hatalma előtt nincs semmilyen akadály. A Teremtő felette áll a maga alkotta törvénytöréseknek. S aki az Úrra tekint, őt követi kétségek nélkül, az csodákat élhet át.

Szerda

Krisztus mondja: „A gazdag ember nehezen megy majd be a mennyek országába.” Mt 19,23 (Zsolt 9,19; Róm 15,14–21; 2Sám 16,15–17,23) Ma egyre nagyobb nyílik a szociális olló, vagyis egyre mélyebb szakadék tátong szegények és jómódúak között. Az ige mégsem arról szól, hogy a gazdagokat Isten kevésbé kedvelni, vagy kizárni az üdvösségből. Nem, a jómódú ember önmagát zárja ki onnan a hitetlensége miatt. De ebben nincs különbség szegény és gazdag között. Az egyiket a vagyonához mint bálványhoz való ragaszkodása, a másikat pedig túlzott aggodalmaskodásai gátolják abban, hogy Istenbe vesse minden bízalmát.

CSütörtök

En népem, mit vétettem ellened, mivel bántottalak? Felelj nekem! Mik 6,3 (Róm 9,20a; 1Kor 14,6–9.15–19; 2Sám 18,1–18) Aki nevelt már kamasz gyermekeket, tudja, milyen meggondolatlanul tudnak a serdülők kritikálni, szüleikre támadni. Ha a hangvétele nem tiszteletlen, a bölcs felnőtt engedni is a tizenéves csemetét kicsit perlekedni, hogy aztán szeretettel megválasszolhasson neki. Micsoda kiváltságos helyzetben van Isten népe?! Gyermekek lehet, akiknek „joga van” akár perlekedni is mennyei Atyjával.

Péntek

Mi, akik a nappal fiai vagyunk, legyünk józanok, vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját és mint sisakot az üdvösség reménységét. 1Thess 5,8 (Mik 7,8; Lk 22,39–46; 2Sám 18,19–19,9a) Az apostol határozottan tesz különbséget a nappal és az éjszaka fiai között. Aki megtért, Jézus Krisztusban újjászületett, annak többé már nincs köze a sötétség cselekedeteihez. Sőt felgyverzi magát ellenük. A hívó ember ebben a világban él ugyan, de már nem a földi elvárásoknak, az „éjszaka törvényeinek” akar megfelelni, hanem egyedül Krisztusnak.

Szombat

Ne bízzatok az előkelőkben, egy emberben sem, mert nem tud megtartani. Zsolt 146,3 (ApCsel 5,9; Jn 6,60–62/63–69; 2Sám 19,9b–41) Úgy tartják, manapság az boldogul az életben, akinek van egy jó ismerőse. Természetesen nem mindegy, hogy az a pártfogó hol van, mennyire fontos cégnél, milyen posztot tölt be. Mekkora csalódás aztán, ha ez a bebiztosított protekció mégsem működik! Nem újdonság ez a pártfogókeresés az emberiség történelmében. Bibliai alakokról is olvashatunk, akik emberek jóindulatát igyekeztek megnyerni, ahelyett hogy Istennel rendezték volna kapcsolatukat. Pedig nincs nála hatalmasabb Pártfogó! Pünkösöd ünnepéhez közeledve nem árt komolyan vennünk a zsolttáros bölcs intését, és annak „protektóját” kérnünk életünkre, aki mindent megtehet – felettébb, mint elképzelni tudjuk.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Az Evangélikus Élet 2005 és 2010 közötti lapszámai letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu címről

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésügyi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafensch Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsiló Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszamba zárt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

